

Β'
Γυμνασίου

Αρχαία

Τετράδιο Σπουδής

α τεύχος

 ΑΡΝΟΣ
Online Education

ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ
436-338 ΠΧ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ & ΑΣΚΗΣΕΩΝ

★ **100%** ★
επιτυχία
Μέθοδος
ΑΡΝΟΣ

1^η Ενότητα: Πατρική δικαιοσύνη

Λύσεις

Α. Ερωτήσεις Κατανόησης

1. Να απαντήσετε ... κείμενο.

α) Τα πρόσωπα που συμμετέχουν στην ιστορία είναι ένας άνθρωπος, Μάρδος στην καταγωγή (Ἄνηρ γένει Μάρδος), ο οποίος είχε επτά παιδιά (παῖδας εἶχεν ἑπτά), ο νεότερος γιος του (ὁ νεώτατος), οι δικαστές στους οποίους απευθύνθηκε ο πατέρας (πρὸς τοὺς δικαστὰς ἤγαγε), καθώς και ο βασιλιάς Αρταξέρξης, στον οποίο παρέπεμψαν τον πατέρα και τον γιο οι δικαστές (ἀμφοτέρους ἐπὶ τὸν βασιλέα Ἀρταξέρξην ἤγαγον).

β) Ο Ρακώκης αντιμετώπιζε σοβαρό πρόβλημα με τον ατίθασο γιο του, γιατί έκανε πολλές κακές πράξεις εις βάρος άλλων ανθρώπων. (Τούτων ὁ νεώτατος κακὰ πολλὰ τοὺς ἄλλους εἰργάζετο.)

γ) Ο πατέρας αρχικά προσπαθούσε να λογικέψει τον ατίθασο γιο του επιστρατεύοντας την πειθώ, δηλαδή τα πειστικά λόγια (Καὶ τὰ μὲν πρῶτα ἐπειρᾶτο αὐτὸν ὁ πατήρ ῥυθμίζειν λόγῳ). Επειδή όμως ο γιος δεν συνετιζόταν (ἐπεὶ δὲ οὐκ ἐπέιθετο), τον οδήγησε ενώπιον των δικαστῶν (πρὸς τοὺς δικαστὰς ἤγαγε) και, αφού ανέφερε ὅσα ακριβῶς είχε τολμήσει να κάνει αυτός (καὶ ὅσα αὐτῷ ἐτετόλμητο ἀκριβῶς κατηγόρησε), ζήτησε ἀπ' αυτούς να του επιβάλουν αμειλικτη τιμωρία, καταδικάζοντάς τον σε θάνατο (ἤτει παρὰ τῶν δικαστῶν ἀποκτεῖναι τὸν νεανίσκον).

δ) Μόλις οι δικαστές άκουσαν το αίτημα του Ρακώκη έμειναν έκπληκτοι (Οἱ δὲ ἐξεπλάγησαν) και, αδυνατώντας να επιβάλουν μια τόσο σκληρή τιμωρία στον γιο ὕστερα ἀπὸ ὑπόδειξη του ίδιου του πατέρα, οδήγησαν και τους δύο ενώπιον του βασιλιά Αρταξέρξη (ἀμφοτέρους ἐπὶ τὸν βασιλέα Ἀρταξέρξην ἤγαγον).

ε) Μόλις ο Μάρδος παρουσιάστηκε ενώπιο του βασιλιά Αρταξέρξη, του είπε τα ίδια που είχε πει πρωτίτερα και στους δικαστές (Τὰ αὐτὰ δὲ λέγοντος τοῦ Μάρδου). Τότε, ο βασιλιάς αντέδρασε ρωτώντας τον πῶς θα έχει το θάρρος να αντέξει να δει τον ίδιο του τον γιο να θανατώνεται (βασιλεὺς ἔφη: «Εἶτα τολμήσεις τὸν υἱὸν ἀποθνήσκοντα ὑπομεῖναι;»)

στ) Στην ερώτηση του Αρταξέρξη ο πατέρας απάντησε φέρνοντας ένα παράδειγμα: ὅταν αφαιρεί τις πικρές και επιζήμιες παραφυάδες των μαρουλιών που μεγαλώνουν (ὅταν τῶν φυσόμενων θριδακινῶν τὰς ἐκφύσεις τὰς πικρὰς ἀφαιρῶ), καθόλου δεν ζημιώνεται το ίδιο το φυτό (οὐδὲν ἢ μήτηρ αὐτῶν λυπεῖται), αλλά βγάζει περισσότερα φύλλα και γίνεται γλυκύτερο (ἀλλὰ θάλλει μᾶλλον καὶ γλυκίων γίνεται).

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

4. Στη στήλη ... στήλης Α'.

A	B	Γ
κουρεύς	κουρεύω (< κείρω)	πρόσωπο που ενεργεί
φόρος	φέρω	αποτέλεσμα ενέργειας
τάξις	τάττω	ενέργεια, κατάσταση
τίμημα	τιμάω-ῶ	αποτέλεσμα ενέργειας

5. Να ... ουσιαστικά.

σπουδαῖος
χρυσοῦς

θεῖος
ἀπατηλός

Γ. Επανάληψη στην Α' κλίση των ουσιαστικών

Επαναληπτικές ασκήσεις στη Γραμματική του κειμένου

6. Να κλιθούν στους δύο αριθμούς:

τὸν νεανίσκον

Ονομ. ὁ νεανίσκος
Γεν. τοῦ νεανίσκου
Δοτ. τῷ νεανίσκῳ
Αιτ. τὸν νεανίσκον
Κλητ. (ῶ) νεανίσκε

Ονομ. οἱ νεανίσκοι
Γεν. τῶν νεανίσκων
Δοτ. τοῖς νεανίσκοις
Αιτ. τοὺς νεανίσκους
Κλητ. (ῶ) νεανίσκοι

τῶν βασιλικῶν δικαστῶν

Ονομ. ὁ βασιλικὸς δικαστὴς
Γεν. τοῦ βασιλικοῦ δικαστοῦ
Δοτ. τῷ βασιλικῷ δικαστῆ
Αιτ. τὸν βασιλικὸν δικαστὴν
Κλητ. (ῶ) βασιλικέ δικαστά

Ονομ. οἱ βασιλικοὶ δικασταί
Γεν. τῶν βασιλικῶν δικαστῶν
Δοτ. τοῖς βασιλικοῖς δικασταῖς
Αιτ. τοὺς βασιλικούς δικαστάς
Κλητ. (ῶ) βασιλικοὶ δικασταί

τῆς τιμωρίας

Ἄρταξέρην

Ενικός Αριθμὸς
ὁ Ἄρταξέρης
τοῦ Ἄρταξέρηου
τῷ Ἄρταξέρη
τὸν Ἄρταξέρην
(ῶ) Ἄρταξέρη

Πληθυντικός Αριθμὸς

ΔΕΝ ΕΧΕΙ

τὸν νεανίαν

Ενικός Αριθμὸς
ὁ νεανίας
τοῦ νεανίου
τῷ νεανία
τὸν νεανίαν
(ῶ) νεανία

Πληθυντικός Αριθμὸς

οἱ νεανία
τῶν νεανιῶν
τοῖς νεανίαις
τοὺς νεανίας
(ῶ) νεανία

τὸν βασιλέα

τὰς ἐκφύσεις τὰς πικράς

ἡ ἔκφυσις ἡ πικρά
τῆς ἐκφύσεως τῆς πικρᾶς
τῇ ἐκφύσει τῇ πικρᾷ
τὴν ἐκφυσιν τὴν πικράν
(ῶ) ἔκφυσι πικρά

αἱ ἐκφύσεις αἱ πικραί
τῶν ἐκφύσεων τῶν πικρῶν
ταῖς ἐκφύσεσιν ταῖς πικραῖς
τὰς ἐκφύσεις τὰς πικράς
(ῶ) ἐκφύσεις πικραί

τούτων

οὗτος
τούτου
τούτῳ
τοῦτον
οὗτος

οὗτοι
τούτων
τούτοις
τούτους

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Ονομ. ή τιμωρία	Ενικός Αριθμός
Γεν. τῆς τιμωρίας	ὁ βασιλεύς
Δοτ. τῆ τιμωρία	τοῦ βασιλέως
Αιτ. τήν τιμωρίαν	τῷ βασιλεῖ
Κλητ. (ῶ) τιμωρία	τόν βασιλέα
	(ῶ) βασιλεῦ

Ονομ. αἱ τιμωρίαι	Πληθυντικός Αριθμός
Γεν. τῶν τιμωριῶν	οἱ βασιλεῖς
Δοτ. ταῖς τιμωρίαις	τῶν βασιλέων
Αιτ. τάς τιμωρίας	τοῖς βασιλεῦσι(ν)
Κλητ. (ῶ) τιμωρίαι	τούς βασιλέας
	(ῶ) βασιλεῖς

7. Οι ακόλουθοι ... βρίσκονται:

εἶχεν	τολμήσεις	κατηγόρησε
εἶχον	τολμήσω	κατηγορήσω
εἶχες	τολμήσεις	κατηγορήσεις
εἶχε	τολμήσει	κατηγορήσει
εἶχομεν	τολμήσομεν	κατηγορήσομεν
εἶχετε	τολμήσετε	κατηγορήσετε
εἶχον	τολμήσουσι(ν)	κατηγορήσουσι(ν)

ἐπιίθετο	ῥυθμίζειν	ἀκούσας
ἐπιιθόμην	ῥυθμίζω	ἤκουσα
ἐπιίθου	ῥυθμίζεις	ἤκουσας
ἐπιίθετο	ῥυθμίζει	ἤκουσε
ἐπιιθόμεθα	ῥυθμίζομεν	ἤκούσαμεν
ἐπιίθεσθε	ῥυθμίζετε	ἤκούσατε
ἐπιίθοντο	ῥυθμίζουσι(ν)	ἤκουσαν

Επαναληπτικές ασκήσεις στο Συντακτικό του κειμένου

8. Να συντάξετε ... συνδεδετικά).

Ἄνηρ ... εἶχεν ἑπτὰ.
 Ρῆμα: εἶχεν (μεταβατικό)
 Υποκείμενο: Ἄνηρ
 Αντικείμενο: παῖδας

Τούτων ... εἰργάζετο.
 Ρῆμα: εἰργάζετο (μεταβατικό)
 Υποκείμενο: ὁ νεώτατος
 Αντικείμενο 1: κακὰ

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Αντικείμενο 2: τούς άλλους

καὶ ἐν τοῖς ... καὶ ἀδέκαστος,

Ρήμα: ἔσται (συνδετικό)

Υποκείμενο: (ὁ πατήρ)

Κατηγορούμενο: δικαστής

ἀφῆκε ... τιμωρίας.

Ρήμα: ἀφῆκε (μεταβατικό)

Υποκείμενο: (Ἀρταξέρξης)

Αντικείμενο 1: τὸν νεανίαν

Αντικείμενο 2: τῆς τιμωρίας

9. Στις ... ετεροπροσωπία.

Καὶ ... ῥυθμίζειν λόγῳ·

Απαρέμφατο:

ῥυθμίζειν

Εἶδος απαρεμφάτου:

τελικό

Συντακτικὴ θέση απαρεμφάτου:

αντικείμενο

Υποκείμενο απαρεμφάτου:

ὁ πατήρ

Ταυτοπροσωπία ἢ ετεροπροσωπία: ταυτοπροσωπία

ῆται ... τὸν νεανίσκον.

Απαρέμφατο:

ἀποκτεῖναι

Εἶδος απαρεμφάτου:

τελικό

Συντακτικὴ θέση απαρεμφάτου:

αντικείμενο

Υποκείμενο απαρεμφάτου:

(τούς δικαστάς)

Ταυτοπροσωπία ἢ ετεροπροσωπία: ετεροπροσωπία

«Εἶτα ... ὑπομεῖναι;»

Απαρέμφατο:

ὑπομεῖναι

Εἶδος απαρεμφάτου:

τελικό

Συντακτικὴ θέση απαρεμφάτου:

αντικείμενο

Υποκείμενο απαρεμφάτου:

(σύ)

Ταυτοπροσωπία ἢ ετεροπροσωπία: ταυτοπροσωπία

Δ. Παράλληλο Κείμενο

Ερώτηση:

10. Να .. κειμένου.

Ο κοινός θεματικός άξονας ανάμεσα στο αρχικό κείμενο και το παράλληλο απόσπασμα είναι η σκληρή τιμωρία που επιβάλλεται από τους γονείς στον γιο εξαιτίας της φαύλης διαγωγής του.

Στο αρχικό κείμενο ο πατέρας καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια να συνετίσει το παιδί του, το οποίο εκδηλώνει αντικοινωνική συμπεριφορά,

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

προκαλώντας προβλήματα στους συμπολίτες του. Τελικά, ο πατέρας καταφεύγει στη δικαιοσύνη, παρακαλώντας τους δικαστές να του επιβάλουν τη θανατική καταδίκη.

Στο παράλληλο απόσπασμα ο πατέρας παίρνει τον νόμο στα χέρια του για να τιμωρήσει τον γιο του που είχε χρηματιστεί από τους Πέρσες, προκειμένου να προδώσει την πατρίδα του. Ο πατέρας λοιπόν προκαλεί την εξόντωση του γιου του από πείνα και στη συνέχεια η μητέρα πετάει το σώμα του παιδιού της άταφο.

Ε. Ασκήσεις εμπέδωσης

Ε1. Ασκήσεις στο κείμενο της ενότητας

11. Να ... δικαστήριο

Δικανικοί όροι: *πρὸς τοὺς δικαστὰς ἤγαγε* = οδήγησε ενώπιον των δικαστῶν // *κατηγόρησε* = ανέφερε, κατήγγειλε // *ἦτει παρὰ τῶν δικαστῶν* = ζητούσε από τους δικαστές // *τῶν βασιλικῶν δικαστῶν ἐποίησεν ἓνα* = τον έκανε βασιλικό δικαστή // *οὕτω δικαίως ἀποφαινόμενος* = διατυπώνει τόσο δίκαιες κρίσεις // *ἀκριβῆς ἔσται δικαστῆς καὶ ἀδέκαστος* = θα είναι ακριβοδίκαιος δικαστής και αδιάφθορος // *ἀφῆκε δὲ καὶ τὸν νεανίαν τῆς τιμωρίας* = απάλλαξε και το νεαρό από την τιμωρία // *ἐὰν ἀδικῶν φωραθῆ ἕτερα* = εάν αποδειχτεί ότι διαπράττει άλλες αδικίες.

12. Τι γνωρίζετε για το ... το ερμηνευτικό σχόλιο του βιβλίου.

Ο ακριβής προσδιορισμός του προσώπου είναι αδύνατος λόγω της ασάφειας της διήγησης. Το όνομα αυτό έφεραν τέσσερις βασιλείς της Περσίας: ο Αρταξέρξης Α' ο Μακρόχειρ (464-424 π.Χ.), ο Αρταξέρξης Β' ο Μνήμων, που βασιλεύσε από το 404 έως το 358 π.Χ., ο Αρταξέρξης Γ' ο Όχος, που βασιλεύσε από το 358 έως το 338 π.Χ., και ο Αρταξέρξης Δ' (πρόκειται για τον σατράπη Βήσσο που σκότωσε τον Δαρείο Γ', τον διαδέχθηκε ως Αρταξέρξης Δ' βασιλεύοντας για μικρό χρονικό διάστημα και τιμωρήθηκε από τον Μ. Αλέξανδρο).

13. Τι αντίκτυπο θα είχε η ... συνομήλικα του γιου του;

Η τόσο σκληρή τιμωρία το Ρακώκη θα λειτουργούσε βέβαια αποτρεπτικά για παιδιά μικρής ηλικίας, δεδομένου ότι αυτά θα κυριαρχούνταν από τρόπο με την ιδέα ότι θα αντιμετώπιζαν την εκτέλεση. Από την άλλη μεριά, η ίδια τιμωρία μπορούσε να δράσει και ως πρόκληση σε περίπτωση ιδίως ριψοκίνδυνων και ανώριμων ατόμων. Πάντως, θα καλλιεργούσε οπωσδήποτε φόβο προς το πρόσωπο του πατέρα.

14. Πώς κρίνετε ... παιδιού;

Στόχος του πατέρα με την εξοντωτική τιμωρία που ζήτησε να επιβληθεί στον γιο του ήταν μάλλον ο παραδειγματισμός των υπόλοιπων παιδιών και η προστασία του κοινωνικού συνόλου από τα επικίνδυνα αυτά άτομα. Από την άλλη μεριά, προκαλεί έκπληξη στους αναγνώστες η έννοια της τιμωρίας, όπως την αντιλαμβανόταν ο Ρακώκης, μια πολύ σκληρή, θα λέγαμε απάνθρωπη, τιμωρία ενός πατέρα για το ίδιο το παιδί του. Το γεγονός ότι ο Ρακώκης προσπάθησε αρχικά να φρονηματίσει το γιο του με συμβουλές και επιχειρήματα δείχνει ότι δεν ήθελε να εκδικηθεί το παιδί, αλλά ότι είχε εντελώς απογοητευθεί από τη συνεχή παραβατική

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

διαγωγή του και ότι φοβήθηκε μήπως ο γιος του αποβεί κίνδυνος για το κοινωνικό σύνολο. Συνεπώς θα ήταν προτιμότερο να θανατωθεί. Βέβαια η τιμωρία που ζητούσε ήταν φρικτή για έναν πατέρα και προφανώς ακραίας μορφή (: υπερβολική) για την περίπτωση, γεγονός που την ανάγει σε αδικία εις βάρος του παιδιού του.

Το σωστό είναι και η πιο αυστηρή τιμωρία να αποβλέπει στη διόρθωση του δράση και όχι σε εκδίκηση, και κυρίως ν' αποφεύγεται η ηθική ή η φυσική του εξόντωση. Έτσι η σκληρή αυτή τιμωρία που ζητάει ο πατέρας να επιβληθεί στον γιο του δεν έχει διορθωτικό και βελτιωτικό χαρακτήρα και ακυρώνει τον στόχο της. Θα μπορούσε μόνο να θεωρηθεί ως σκληρός παραδειγματισμός προς τα άλλα παιδιά.

15. Για ποιους ... η θανατική ποινή;

Σήμερα, η θανατική ποινή έχει καταργηθεί σε όλες σχεδόν τις πολιτισμένες χώρες, με το σκεπτικό ότι:

α) η τιμωρία δεν πρέπει επ' ουδενί να παίρνει τον χαρακτήρα τυφλής εκδίκησης της κοινωνίας προς το δράστη·

β) παρουσιάζει την πολιτεία ν' απαντά με έγκλημα στο έγκλημα·

γ) η αφαίρεση της ζωής είναι σε κάθε περίπτωση κάτι το απεχθές και απάνθρωπο·

δ) ο θάνατος δεν δίνει καμιά ευκαιρία για αναμόρφωση και επανένταξη στο κοινωνικό σύνολο·

ε) σε περίπτωση δικαστικής πλάνης διαπράττεται ανεπανόρθωτη αδικία εις βάρος αθώου.

E2. Ασκήσεις στην ετυμολογία

16. Για τα ... δηλώνουν.

παράγωγο ουσιαστικό	ρήμα	δηλώνει
λόγω	λέγω	αποτέλεσμα ενέργειας
δικαστὰς	δικάζω	πρόσωπο που ενεργεί
βασιλέα	βασιλεύω	πρόσωπο που ενεργεί
έκφύσεις	έκφύω	ενέργεια
τιμωρίας	τιμωρέω-ῶ	ενέργεια
θανάτου	θνήσκω	αποτέλεσμα ενέργειας

17. Να βρείτε ... που σας δίνεται:

κακουχία:	εἶχεν	απόπειρα:	ἐπειράτο
πειστικός:	ἐπείθετο	αυτοκτονώ:	ἀποκτεῖται
αθάνατος:	ἀποθνήσκοντα	αξιολύπητος:	λυπεῖται
ανδρείκελο:	άνηρ	αυτόφωρο:	αὐτῶ
παραίνεση:	ἐπήνεσε	φήμη:	ἔφη
παράλογος:	λόγω	γενέθλια:	γένει
ακατέργαστος:	εἰργάζετο	απαιτητικός:	ἦτει
αναφαίρετος:	ἀφαιρῶ	ουσία:	ἔσται
ευφυής:	φυομένων	μεταρρύθμιση:	ῥυθμίζειν

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

ανδρεία:	άνηρ	εκπληκτικός:	έξεπλάγησαν
άφεση:	άφηκε	τολμηρός:	τολμήσεις
αιθαλής:	θάλλει	νεανικός:	νεανίαν

18. Να γράψετε ... ελληνικής:

δικαστάς:	δικάζω, δίκαιο, δικαιοδοσία, δικαιολογημένος, δικαιολογία
βασιλέα:	βασιλεία, βασιλείο, βασιλεύουσα, βασιλικός, βασιλόπιτα
έποίησεν:	ποίημα, χειροποίητος, προσποιούμαι, ποιητής, ποιητικός
ύπομεϊναι:	υπομονή, υπομονετικός, ανυπόμονος, αναμονή, εμμονή
πρώτα:	πρωταγωνιστής, πρωτάθλημα, πρωταίτιος, πρωτάκουστος, πρωταπριλιά
νεανίσκον:	νεανικός, νεανικότητα, νεαρός, νεογέννητος, νεοελληνικός
άποφαινόμενος:	φάση, φάσμα, άφαντος, αφανής, απόφαση
παΐδας:	παιδικός, παίζω, παιχνίδι, παίκτης, παιχνιδότοπος
άκούσας:	άκουσμα, ακουστικά, ακουστός, πρωτάκουστος, ακούω
ήγαγε:	αγωγή, αγώνας, αγέλη, παιδαγωγός, διαγωγή

E3. Επαναληπτικές ασκήσεις Γραμματικής στην ύλη της Α' Γυμνασίου

19. Να τονιστούν οι .. ο τόνος τους:

νεος:	νέος / η βραχύχρονη συλλαβή παίρνει πάντα οξεία
θωκος:	θῶκος / μακρά παραλήγουσα μπροστά από βραχύχρονη λήγουσα περισπάται
λαυρος:	λαῦρος / μακρά παραλήγουσα μπροστά από βραχύχρονη λήγουσα περισπάται
οΐκειος:	οΐκεϊος / μακρά παραλήγουσα μπροστά από βραχύχρονη λήγουσα περισπάται
άμπελος:	ἄμπελος / η προπαραλήγουσα παίρνει πάντα οξεία
σπουδαιοσ:	σπουδαῖος / μακρά παραλήγουσα μπροστά από βραχύχρονη λήγουσα περισπάται

20. Να γραφτούν ... ουσιαστικών που δίνονται:

ή τελετή	ὁ νόμος	ή ψήφος
	Ενικός Αριθμός	
Γεν. τῆς τελετῆς	τοῦ νόμου	τῆς ψήφου
Δοτ. τῆ τελετῆ	τῷ νόμῳ	τῆ ψήφῳ
Αιτ. τήν τελετήν	τόν νόμον	τήν ψήφον
	Πληθυντικός Αριθμός	
Γεν. τῶν τελετῶν	τῶν νόμων	τῶν ψήφων
Δοτ. ταῖς τελεταῖς	τοῖς νόμοις	ταῖς ψήφοις

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Αιτ. τὰς τελετάς

τούς νόμους

τὰς ψήφους

τό μῆλον

Γεν. τοῦ μήλου
Δοτ. τῷ μῆλῳ
Αιτ. τό μῆλον

ἡ τάξις

Ενικός Αριθμός
τῆς τάξεως
τῆ τάξει
τήν τάξιν

τό ἱερόν

τοῦ ἱεροῦ
τῷ ἱερῷ
τό ἱερόν

Γεν. τῶν μῆλων
Δοτ. τοῖς μήλοις
Αιτ. τὰ μῆλα

Πληθυντικός Αριθμός
τῶν τάξεων
ταῖς τάξεσι(ν)
τὰς τάξεις

τῶν ἱερῶν
τοῖς ἱεροῖς
τά ἱερά

ἡ δίαιτα

Ενικός Αριθμός
Γεν. τῆς διαίτης
Δοτ. τῇ διαίτῃ
Αιτ. τήν δίαιταν

Πληθυντικός Αριθμός
τῶν διαιτῶν
ταῖς διαίταις
τὰς διαίτας

21. Να τοποθετήσετε ... όλους τους χρόνους:

θεραπεύω (α' πληθ., Ενεργ. Φ.)

Ενεστ. θεραπεύομεν
Παρατ. ἐθεραπεύομεν
Μελ. θεραπεύσομεν
Αόρ. ἐθεραπεύσαμεν
Παρακ. τεθεραπεύκαμεν
Υπερ. ἐτεθεραπεύκεμεν

ἐργάζομαι (γ' εν., Μέσης Φ.)

ἐργάζεται
εἰργάζετο (ἠργάζετο)
ἐργάσεται
εἰργάσατο (ἠργάσατο)
εἵργασται
εἵργαστο

δουλεύω (γ' πληθ. Ενεργ. Φ.)

Ενεστ. δουλεύουσι(ν)
Παρατ. ἐδούλευον
Μελ. δουλεύσουσι(ν)
Αόρ. ἐδούλευσαν
Παρακ. δεδουλεύκασι(ν)
Υπερ. ἐδεδουλεύκεσαν

διώκω (β' εν. Ενεργ. Φ.)

διώκεις
ἐδίωκες
διώξεις
ἐδίωξας
δεδίωχας
ἐδεδιώχεις

τάττω (β' εν. Μέσης Φ.)

τάττει, τάττη
ἐτάττου
τάξει, τάξη
ἐτάττω
τέταξαι
ἐτέταξο

ἄρχω (γ' πληθ. Μέσης Φ.)

Ενεστ. ἄρχονται
Παρατ. ἤρχοντο
Μελ. ἄρξονται
Αόρ. ἤρξαντο
Παρακ. ἠργμένοι -αι-α εἰσί(ν)
Υπερ. ἠργμένοι -αι-α ἦσαν

ἀποκόπτω (α' πληθ. Μέσης Φ.)

ἀποκοπτόμεθα
ἀπεκοπτόμεθα
ἀποκοψόμεθα
ἀπεκοψάμεθα
ἀποκεκόμμεθα
ἀπεκεκόμμεθα

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

22. Να τοποθετήσετε ... τύπο:

οἱ	ἄφωνοι (ἄφωνος) ἰχθύες	τῆς	ὠραίας (ὠραῖος) νήσου
τούς	δεινούς (δεινός) ῥήτορας	τά	ὑψηλά (ὑψηλός) τείχη
αἱ	αἰσχραῖ (αἰσχρός) διαβολαί		
τοῖς	ἀγαθοῖς (ἀγαθός) ἀνθρώποις		

23. Στις ... του εἰμί.

εἰμί (ενεστ.)
ἔσται (μέλ.)
ἦσθα (παρατ.)
ἐστίν (ενεστ.)
ἔσονται (μέλ.)
ἦσαν (παρατ.)
ἐσμέν (ενεστ.)
ἔσται (μέλ.)
εἰσιν (ενεστ.)
ἔσονται (μέλ.)
ἐστί (ενεστ.)
ἦν (γ' εν. παρατ.)

24. Να συμπληρωθούν ... παρένθεση.

ἔθυσε (θύω, ἀόρ.).
ἀπέπεμπον (ἀποπέμπω, παρατ.).
σώζονται (σώζομαι, ενεστ.).
ἐδιώκοντο (διώκομαι, παρατ.).
γεγράφατε (γράφω, παρακ.) ὧ παῖδες;
τεθαμμένοι εἰσίν (θάπτομαι, παρακ.).
τέτακται (τάττομαι, παρακ.).
ἐπεπαίδευτο (παιδεύομαι, υπερσυν.).
ἐδέξαντο (δέχομαι, ἀόρ.) τόν κήρυκα ἡμῶν.
συνεβούλευε (συμβουλεύω, παρατ.).
κατέλυσε (καταλύω, ἀόρ.) τήν δημοκρατίαν τήν ἐν Ἀθήναις.
γένραπται (γράφω, παρακ.).
κρύπτεται (κρύπτομαι, γ' εν. ενεστ.).
ἐψεύσω (ψεύδομαι, ἀόρ.), πῶς νῦν βούλει πιστεύειν σοι;
δέξονται (δέχομαι, μέλλ.).
ἐτετείχιστο (τειχίζομαι, υπερσυντ.) ὡς οὐδεμία ἄλλη πόλις τῶν τότε.
ἀρμάτων κατεκόντιζον (κατακοντίζω, παρατ.).
ὠνόμαζον (ὀνομάζω, παρατ.).

25. Να ... παρένθεση.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Σωφρονισμός γίννεται (γίγνομαι) τοῖς ἀνθρώποις τὰ τῶν πέλας δυστυχήματα (= οι δυστυχίες των διπλανών μας).

Ἡδονὴν φεῦγε, ἥτις λύπην τίκτει (τίκτω).

Ὁ καιρὸς κρίνει (κρίνω) φίλους, ὡς χρυσὸν τό πῦρ.

Πάντες ἀνθρώποι τοῦ εἰδέναί (= τη γνώση) ὀρέγονται (ὀρέγομαι = επιθυμῶ) φύσει.

Τῆς ἀρετῆς ἄθλον (= βραβεῖο) ἢ τιμὴ καὶ ἀπονέμεται (ἀπονέμομαι) τοῖς ἀγαθοῖς.

26. Να ... παρένθεση.

α) Νέοις (νέος, δοτ. πληθ.)

Μὴ ποίει (= μην κάνεις) ἐλέφαντα (ἐλέφας, αιτ. εν.) ἐκ μυίας (= ἀπὸ μύγα).

συνέσεως (σύνεσις, γεν. εν.)

Γλώσσης (γλώσσα, γεν. εν.) καὶ ὀργῆς (ὀργή, γεν. εν.) χρή τὸν ἄνδρα τὸν ἀγαθόν.

παιδεία βροτοῖς (βροτός, δοτ. πληθ.).

ἢ τῇ γλώσσει (γλώσσα).

σιωπῆς (σιωπή, γεν. εν.)

παλίπαιδας (= πάλι παιδιὰ) τούς γέροντας (ὁ γέρων, αιτ. πληθ.) γίγνεσθαι.

μητρόπολιν (μητρόπολις, αιτ. εν.) πάντων τῶν κακῶν.

λέοντα (λέων, αιτ. εν.)!

β) Πονηράν φύσιν (φύσις, αιτ. εν.)

γονεῦσιν (γονεύς, δοτ. πληθ.)

Ὀδυσσέα (Ὀδυσσεύς, αιτ. εν.) καὶ τὸν Πηλέως (Πηλεὺς, γεν. εν.) υἰὸν Ἀχιλλέα (Ἀχιλλεύς, αιτ. εν.).

τῶν ἱπέων (ὁ ἵπεύς, γεν. πληθ.) Τισσαφέρνους ἐβλάπτοντο.

φρονήσεως (φρόνησις, γεν. εν.)

μαθήσεως (μάθησις, γεν. εν.) τυφλόν, ἢ δὲ μάθησις δίχα φύσεως (φύσις, γεν. εν.)

ἀμφοῖν (= χωρὶς αὐτὰ τα δύο).

γ) τῶν ἀθλητῶν (ὁ ἀθλητής, γεν. πληθ.) τοῖς σταδίοις (τό στάδιον, δοτ. πληθ.) τέρπει.

πόνους ἐκούσιους (πόνος ἐκούσιος, δοτ. πληθ.), ὅπως ἂν δύνη (= για να μπορείς) καὶ

τούς ἀκουσίους (ὁ ἀκούσιος, αιτ. πληθ.) ὑπομένειν.

Ἴππου (ἵππος, γεν. εν.) μὲν ἀρετὴν ἐν πολέμῳ (πόλεμος, δοτ. εν.) φίλου δὲ πίστιν (πίστις, αιτ. εν.) ἐν ἀτυχίᾳ κρίνομεν.

Τῶν σοφιστῶν (ὁ σοφιστής, γεν. πληθ.) τούς νεανίας (ὁ νεανίας, αιτ. πληθ.) τὴν

πολιτικὴν ἀρετὴν (ἡ πολιτικὴ ἀρετή, αιτ. εν.).

Πάντα ταῦτα ἐλέγοντο ὑπὸ τῶν ἱερέων (ὁ ἱερεύς, γεν. πληθ.) καὶ τῶν μάντεων (ὁ μάντις, γεν. πληθ.).

Δεῖ γλώσσης (γλώσσα, γεν. εν.) κρατεῖν, καὶ μάλιστα ἐν συμποσίῳ (συμπόσιον, δοτ. εν.).

Γερόντων (γέρων, γεν. πληθ.) ἔπαινος κόσμημα νέων.

Τοὺς στεφάνους τοῖς ἀνδριᾶσιν (ὁ ἀνδριάς, δοτ. πληθ.) τῶν θεῶν ἐκόμιζον.

27. Να συμπληρωθούν ... παρένθεση.

α) κτείνειν (κτείνω, ενεστ.) οὐκ ἐθέλοντα.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

πειθεσθαι (πειθομαι, ενεστ.) τοῖς νόμοις.
καταλύσειν (καταλύω, μέλ.).
παύσασθαι (παύομαι, αόρ.) τούτου τοῦ πολέμου.
ὤμοσεν (= ορκίστηκε) καί ταῦτα πράξειν (πράττω, μέλ.).
τάξασθαι (τάττομαι, αόρ.) παρά τόν ποταμόν.
πεπαιδευκέναι (παιδεύω, παρακ.).
εἶναι (εἰμί, ενεστ.) φασίν.
ἐπιτρέψειν (ἐπιτρέπω, μέλ.) ταῦτα γενέσθαι.

β) Οὐ παραινῶ σοι (= δεν σε προτρέπω) σπεύδειν (σπεύδω, ενεστ.).
φυλάξει (φυλάττω, αόρ.) αὐτοῖς παρέδοσαν.
πεπραῶχθαι (πράττομαι, παρακ.).
εἶναι (εἰμί, ενεστ.) ὀλβιώτατον (= ευτυχέστατο) πάντων.
ἔσεσθαι (εἰμί, μέλ.).
ἀπέχεσθαι (ἀπέχομαι, ενεστ.) τῶν αἰσχυρῶν ἀκουσμάτων.
Τό λακωνίζειν (λακωνίζω, ενεστ.)

γ) καταλύσειν (καταλύω, μέλλ.).
ἔσεσθαι (εἰμί, μέλλ.).
αὐτόν μεταπέμψασθαι (μεταπέμπομαι, αόρ.) οἴκοθεν.
ᾧετο (= νόμιζε) τετάχθαι (τάττομαι, παρακ.).
πεπειῶσθαι (πειθομαι, παρακ.)

28. Να συμπληρωθούν ... παρένθεση.

α) πλησιάζοντι (πλησιάζω, ενεστ.).
Τόν βουλόμενον (βούλομαι, ενεστ.) εὐδαίμονα εἶναι σωφροσύνην ἀσκητέον.
Ταῦτα πράξοντες (πράττω, μέλ.) ἔρχονται.
μεταπεμψάμενον (μεταπέμπομαι, αόρ.) ἐξένισεν αὐτόν (= τον φιλοξένησε).
εὐξόμενος (εὔχομαι, μέλ.) τῇ θεᾷ.
Οὗτός ἐστιν ὁ φονεύσας (φονεύω, αόρ.) τούς στρατηγούς.
ἠρπακότα (ἄρπάζω, παρακ.) ἔχει τά ἡμέτερα.
διαλεγόμενου (διαλέγομαι, ενεστ.).

β) Ἄνθρωπος ὢν (εἰμί) γίγνωσκε τῆς ὀργῆς κρατεῖν.
ὄντων (εἰμί) τῶν πολεμίων.
παρεσκευάζοντο ὡς πορευσόμενοι (πορεύομαι, μελλ.) εἰς Κόρινθον.
στρατευσαμένων (στρατεύομαι, αόρ.) ἐπί τήν Ἀττικήν, οἱ Λακεδαιμόνιοι ἔσπευδον
ῥυσόμενοι (= για να σώσουν) τήν τῆς Ἑλλάδος ἐλευθερίαν.
ἐποίει βουλόμενος (βούλομαι, ενεστ.) τόν νόμον καταλύσαι.
Βασιλεύς πεφονευκώς (φονεύω, παρακ.) τούς στρατηγούς τās σπονδάς ἔλυσεν.
Ἀθηναῖοι ἀκούσαντες (ἀκούω, αόρ.) ταῦτα τῷ Γυλίππῳ εἶπον.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

29. Να συνδυάσετεστήλη.

A'

άκάρπω
ήρέμου
ἄφθονον
δοκίμων
δικαίους
πτωχοῖς
πιστέ
πολύτιμα
λιθίνων

B'

δῶρον
ἀνδριάς
θάλασσα
ναύτης
δένδρον
κριτής
οἶνος
ἀλιεύς
θεράπων

Απάντηση: άκάρπω
ήρέμου
ἄφθονον
δοκίμων
δικαίους
πτωχοῖς
πιστέ
πολύτιμα
λιθίνων

δένδρω
θαλάσσης
οἶνον
ναυτῶν
κριταῖς
ἀλιεῦσι(ν)
θεράπον
δῶρα
ἀνδριάντων

A'

τοῖς πιστοῖς
τῷ ἠρωϊκῷ
τοῦ εὐγενοῦς
τόν ιστοριογράφον
ᾧ σεβάσμιε
τοῖς ἀγρίοις
τῷ κραταιῷ
τοῖς μαρμαρίνοις
τῶν πολυτίμων

B'

γέρων
θεράπων
Αἴας
λέων
ἀνδριάς
Ξενοφῶν
ἀδάμας
ἄρχων
Κρέων

Απάντηση: τοῖς πιστοῖς
τῷ ἠρωϊκῷ
τοῦ εὐγενοῦς
τόν ιστοριογράφον
ᾧ σεβάσμιε
τοῖς ἀγρίοις
τῷ κραταιῷ
τοῖς μαρμαρίνοις
τῶν πολυτίμων

θεράπουσι
Αἴαντι
Κρέοντος
Ξενοφῶντα
γέρον
λέουσι
ἄρχοντι
ἀνδριᾶσι(ν)
ἀδαμάντων

30. Να τοποθετήσετε που ζητείται:

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

ή νήσος – τῆς νήσου
ὁ ἀθλητής - τῷ ἀθλητῇ
ὁ τοξότης - τοῖς τοξόταις
ὁ ἐργάτης – τούς ἐργάτας
ὁ γραφεύς - τοῦ γραφέως

ή χώρα - τῆς χώρας
ὁ μαθητής – τούς μαθητάς
ὁ πολίτης - τῷ πολίτη
ή βοήθεια - τῆς βοήθειας
ή δύναμις - ταῖς δυνάμει(ν)

E4. Επαναληπτικές ασκήσεις Συντακτικού στην ύλη της Α' Γυμνασίου

31. Να κάνετε ..., δίπτωτο):

Οὔτοι Προδίκου μαθηταί ἦσαν.

μαθηταί: κατηγορούμενο στο υποκείμενο «Οὔτοι», μέσω του συνδετικού ρήματος ἦσαν.

Οἱ στρατιῶται ἔτρεχον.

Οἱ στρατιῶται: υποκείμενο του αμετάβατου ρήματος ἔτρεχον.

Ὁ ἀνὴρ ἐστὶν ἀγαθός.

ἀγαθός: κατηγορούμενο στο υποκείμενο «Ὁ ἀνὴρ», μέσω του συνδετικού ρήματος ἐστὶν.

Οἱ ἵππεῖς τούς τοξότας ἐδίωκον.

τούς τοξότας: αντικείμενο του μεταβατικού μονόπτωτου ρήματος ἐδίωκον.

Ἀθηναῖοι ταῦτα τούς παῖδας διδάσκουσιν.

ταῦτα: ἔμμεσο αντικείμενο του μεταβατικού δίπτωτου ρήματος διδάσκουσιν.

τούς παῖδας: ἄμεσο αντικείμενο του μεταβατικού δίπτωτου ρήματος διδάσκουσιν.

Τάλαντα δύο ἔδωκεν αὐτῷ.

Τάλαντα: αντικείμενο ἄμεσο του μεταβατικού δίπτωτου ρήματος ἔδωκεν.

αὐτῷ: αντικείμενο ἔμμεσο του μεταβατικού δίπτωτου ρήματος ἔδωκεν.

32. Να χαρακτηρίσετε ... να διορθώσετε τα λάθη.

Ἐπλήρου τήν ὑδρίαν ὕδατος.

Λ

(μονόπτωτο ρήμα)

δίπτωτο ρήμα

Οἱ ἵππεῖς ἔτρεχον.

Σ

(αμετάβατο ρήμα)

Αἱ Σάρδεις εἰσὶν πόλις.

Λ

(αντικείμενο)

κατηγορούμενο

Ἦκουον τῶν ῥητόρων λεγόντων.

Σ

(αντικείμενο)

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Οὐδέν τό ἀνθρώπειόν ἐστι τέλειον. (υποκείμενο)
Λ κατηγορούμενο

33. Στα ... απόλυτες.

Οἱ ... τεταγμένοι κατά τάξεις.

Μετοχή: τεταγμένοι

Υποκείμενο Μετοχής: Οἱ βάρβαροι

Συνημμένη ή Απόλυτη: Συνημμένη στο υποκείμενο του ρήματος

Νοσήματος ... φαρμάκου.

Μετοχή: μή ὄντος

Υποκείμενο Μετοχής: Νοσήματος

Συνημμένη ή Απόλυτη: Γενική Απόλυτη

Ἐσπέρας ... Μειδίας.

Μετοχή: οὔσης

Υποκείμενο Μετοχής: Ἐσπέρας

Συνημμένη ή Απόλυτη: Γενική Απόλυτη

Ταῦτ' ... ἔχω.

Μετοχή: ἔχω

Υποκείμενο Μετοχής: (ἐγώ)

Συνημμένη ή Απόλυτη: Συνημμένη στο υποκείμενο του ρήματος

Ἐσβεβληκότων τῶν νόσος ἤρξατο εὐθύς.

Μετοχή: Ἐσβεβληκότων

Υποκείμενο Μετοχής: τῶν Πελοποννησίων

Συνημμένη ή Απόλυτη: Γενική Απόλυτη

Γέγονε δέ ... συμπράττοντος.

Μετοχή: συμπράττοντος

Υποκείμενο Μετοχής: τοῦ Ἀλκιβιάδου

Συνημμένη ή Απόλυτη: Γενική Απόλυτη

Ἄμα ταῦτα εἰπὼν ἀνέστη (= σηκώθηκε).

Μετοχή: εἰπὼν

Υποκείμενο Μετοχής: (οὗτος)

Συνημμένη ή Απόλυτη: Συνημμένη στο υποκείμενο του ρήματος

Ἄρταξέρξου ... ἐγένοντο.

Μετοχή: βασιλεύοντος

Υποκείμενο Μετοχής: Ἄρταξέρξου

Συνημμένη ή Απόλυτη: Γενική Απόλυτη

Καίπερ ἀκούσας ... μένειν.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Μετοχή: ἀκούσας
Υποκείμενο Μετοχής: (οὔτος)
Συνημμένη ή Απόλυτη: Συνημμένη στο υποκείμενο του ρήματος

Ταῦτα δέ ... ἀνήγοντο (= ἐπλεαν).
Μετοχή: ἀνήγοντο
Υποκείμενο Μετοχής: (οὔτοι)
Συνημμένη ή Απόλυτη: Συνημμένη στο υποκείμενο του ρήματος

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

2^η Ενότητα: Το Τέχνασμα του Θεμιστοκλή

Λύσεις

A. Ερωτήσεις Κατανόησης

1. Να απαντήσετε ... κείμενο.

α) Ποια γεγονότων;

Στα γεγονότα συμμετέχουν ο στόλος των Περσών (τῶν πολεμίων ὁ στόλος), οι Πελοποννήσιοι (οἱ Πελοποννήσιοι), ο Θεμιστοκλής (ὁ Θεμιστοκλῆς), ο Σίκιννος (ὁ Σίκιννος) και ο Ξέρξης (ὁ Ξέρξης).

Τα γεγονότα διαδραματίζονται το 480 π.Χ., όταν ο στόλος των Περσών πλησιάζει στην Αττική, από την πλευρά του Φαλήρου (ἐπεὶ τῶν πολεμίων ὁ στόλος τῆς Ἀττικῆς κατὰ τὸ Φαληρικὸν προσφερόμενος).

β) Ποιος ήταν ο Σίκιννος;

Ο Σίκιννος ήταν Πέρσης ως προς την καταγωγή (Ἦν δὲ τῷ μὲν γένει Πέρσης ὁ Σίκιννος), αιχμάλωτος (αἰχμάλωτος), φιλικός προς τον Θεμιστοκλή (εὖνους δὲ τῷ Θεμιστοκλεῖ) και δάσκαλος των παιδιών του (καὶ τῶν τέκνων αὐτοῦ παιδαγωγός).

γ) Ποιο μήνυμα Σικίννου;

Ο Σίκιννος μετέφερε στον Ξέρξη το εξής μήνυμα: «Ο Θεμιστοκλής, ο ναύαρχος των Αθηναίων (Θεμιστοκλῆς ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγός), τάσσεται στο πλευρό του Ξέρξη (αἰρούμενος τὰ βασιλέως) και του αποκαλύπτει (ἐξαγγέλλει πρῶτος αὐτῷ) ὅτι ο ελληνικός στόλος πρόκειται ν' αποχωρήσει τη νύχτα για να ξεφύγει (τοὺς Ἕλληνας ἀποδιδράσκοντας). Γι' αυτό, συμβουλεύει τον Ξέρξη να επιτεθεί και να καταστρέψει τον στόλο (διακελεύεται ἐπιθέσθαι καὶ διαφθεῖραι τὴν ναυτικὴν δύναμιν) ὅσο ἀκόμη βρίσκεται σε ταραχή (ἐν ᾧ ταραττονται), αφού είναι μακριά απ' το πεζικό του (τῶν πεζῶν χωρὶς ὄντες)».

δ) Πώς γιατί;

Ο Ξέρξης επειδή δέχτηκε αυτά πιστεύοντας ὅτι ἔχουν λεχθεῖ με φιλική διάθεση (Ταῦτα δ' ὁ Ξέρξης ὡς ἀπ' εὐνοίας λελεγμένα δεξάμενος), ευχαριστήθηκε (ἤσθη) και πίστεψε στις προθέσεις του Θεμιστοκλή.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

ε) Ποια Ξέρξης;

Ο Ξέρξης έδωσε αμέσως διαταγή στους κυβερνήτες των πλοίων (εύθως *έξεφερε πρὸς τοὺς ἡγεμόνας τῶν νεῶν*), αφού αποπλεύσουν με διακόσια πλοία (διακοσίαις ναυσὶν ἀναχθέντας), να κατευθυνθούν στα γύρω νησιά και να τα περικυκλώσουν εγκαίρως (*ἤδη διαζῶσαι τὰς νήσους*), για να μην του ξεφύγει κανένας από τους εχθρούς του (*ὅπως ἐκφύγοι μηδεὶς τῶν πολεμίων*).

2. Να ... Θεμιστοκλή.

Ο Θεμιστοκλής με το «τέχνασμά» του καταφεύγει σε μια ενέργεια εντελώς παράτολμη και ιδιαίτερη – που φυσικά δεν μπορεί να επαινεθεί, αν κριθεί με ηθικά κριτήρια. Κι όμως εκτιμάται το έργο του ως άξιο θαυμασμού με τα κριτήρια της στρατιωτικής μεγαλοφυΐας και της «ηθικής» που επιβάλλει ο πόλεμος. Ιδιαίτερα πρέπει να τονιστεί η αδίστακτη τόλμη και αποφασιστικότητά του και ιδίως η πανουργία του.

3. Ποια είναι τα γνωρίσματα του άξιου ηγέτη, όπως αυτά συγκεντρώνονται στο πρόσωπο του Θεμιστοκλή;

Η σωστή στρατηγική, η ευφυΐα και η ήρεμη σκέψη αποτελούν καθοριστικούς παράγοντες στην αντιμετώπιση κρίσιμων καταστάσεων, στις οποίες ο ρόλος των ηγετών έχει καθοριστική επίδραση στην έκβαση των γεγονότων.

Ο Θεμιστοκλής υπήρξε πράγματι προικισμένος με εξαιρετική ευφυΐα, σπάνια προβλεπτικότητα και ασυναγώνιστη επινοητικότητα· είχε γρήγορη σκέψη, διπλωματική και ρητορική ικανότητα, που έπειθε τελικά τον συνομιλητή του. Διέθετε επίσης θαυμαστή ψυχική δύναμη, επιμονή στον στόχο του και αξιοθαύμαστη στρατηγική και πολιτική ικανότητα. Δεν δίσταζε να χρησιμοποιεί κάθε μέσο, προκειμένου να πετύχει στο σκοπό του και να ικανοποιήσει τη φιλοδοξία του.

Β. Λεξιλογικές Ασκήσεις**4.**

αναισθησιολόγος, απουσιολόγος, αρχαιολόγος, γεωλόγος, δεισιτολόγος, ηλεκτρολόγος, θεολόγος, καρδιολόγος, κοινωνιολόγος, μετεωρολόγος, μηχανολόγος, μικροβιολόγος, νευρολόγος, διάλογος, επίλογος, πρόλογος, παράλογος, φιλόλογος.

5. Να συμπληρώσετε

προλέγουν

παραλένε

αντιλέγω

εκλέγουν

Συλλέγει

διαλέγουμε

σύλλογοι

εκλογή

επιλογή

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

επίλογος
αμφιλεγόμενο

6. Να σχηματίσετε...:

Οι Έλληνες λόγιοι μετά την Άλωση της Κωνσταντινούπολης πήγαν στη Δύση.
Για πολλή ώρα ήταν βυθισμένοι στους λογισμούς του.
Είναι δεινός ρήτορας και χαίρεται να τον ακούς.
Κάποιοι ακολουθούν στη ζωή τους το ρητό «ο σκοπός αγιάζει τα μέσα».
Οι δύο αντίπαλοι λογομάχησαν άγρια και μετά ήρθαν στα χέρια.
Δεν αντιλέγω, η άποψή σου είναι απόλυτα τεκμηριωμένη.
Ο κατάσκοπος έκλεψε απόρρητα στρατιωτικά έγγραφα.
Στο λόγο του υπήρχαν πολλά αμφιλεγόμενα σημεία.
Έπρεπε να λογοδοτήσει για τις πράξεις του μπροστά στους συμμαθητές του.
Τα επιχειρήματά του ήταν λογικοφανή, αλλά όχι πιστευτά.
Δεν χρειάζεται να μακρηγορούμε. Κοντολογίς, έχει κλείσει η συμφωνία.
Άσκοπα χάνουμε τον χρόνο μας με αερολογίες, χωρίς σοβαρά επιχειρήματα.

Γ. Ετυμολογική Άσκηση

7. Να σχηματίσετε σύνθετες λέξεις της αρχαίας ελληνικής με τα συνθετικά που δίνονται:

λογοδοσία	πολύλογος
άπαλλάττω	λογογράφος
όμολογος	έφορμῶ
εὔλογος	καθορῶ
συστέλλω	έγκαλῶ
ἔφιππος	καθολικός

Δ1. Επανάληψη στη β' κλίση των ουσιαστικών

8. Να κλίνετε

Ονομ. ὁ αἰγιαλός	Ενικός Αριθμός ὁ αἰχμάλωτος	ὁ στρατηγός
Γεν. τοῦ αἰγιαλοῦ	τοῦ αἰχμαλώτου	τοῦ στρατηγοῦ
Δοτ. τῷ αἰγιαλῷ	τῷ αἰχμαλώτῳ	τῷ στρατηγῷ
Αιτ. τόν αἰγιαλόν	τόν αἰχμάλωτον	τόν στρατηγόν
Κλητ. (ῶ) αἰγιαλέ	(ῶ) αἰχμάλωτε	(ῶ) στρατηγέ

Ονομ. οἱ αἰγιαλοί	Πληθυντικός Αριθμός οἱ αἰχμάλωτοι	οἱ στρατηγοί
Γεν. τῶν αἰγιαλῶν	τῶν αἰχμαλώτων	τῶν στρατηγῶν
Δοτ. τοῖς αἰγιαλοῖς	τοῖς αἰχμαλώτοις	τοῖς στρατηγοῖς

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Αιτ. τούς αἰγιαλούς	τούς αἰχμαλώτους	τούς στρατηγούς
Κλητ. (ῶ) αἰγιαλοί	(ῶ) αἰχμάλωτοι	(ῶ) στρατηγοί

9. Να γράψετε τα ... αριθμού:

Γεν. τοῦ στόλου	Ενικός Αριθμός τοῦ Πελοποννησίου	τοῦ τέκνου
Δοτ. τῷ στόλῳ	τῷ Πελοποννησίῳ	τῷ τέκνῳ
Αιτ. τόν στόλον	τόν Πελοποννήσιον	τό τέκνον

Γεν. τῶν στόλων	Πληθυντικός Αριθμός τῶν Πελοποννησίων	τῶν τέκνων
Δοτ. τοῖς στόλοις	τοῖς Πελοποννησίοις	τοῖς τέκνοις
Αιτ. τούς στόλους	τούς Πελοποννησίους	τά τέκνα

Γεν. τοῦ παιδαγωγοῦ	Ενικός Αριθμός τῆς νήσου	τοῦ Σικίννου
Δοτ. τῷ παιδαγωγῷ	τῇ νήσῳ	τῷ Σικίννῳ
Αιτ. τόν παιδαγωγόν	τήν νήσον	τόν Σικίννον

Γεν. τῶν παιδαγωγῶν	Πληθυντικός Αριθμός τῶν νήσων	
Δοτ. τοῖς παιδαγωγοῖς	ταῖς νήσοις	
Αιτ. τούς παιδαγωγούς	τάς νήσους	

Δ2. Επανάληψη στον σχηματισμό και στην κλίση της Οριστικής Ενεστώτα και Μέλλοντα Ενεργητικής Φωνής

10. Να κλίνετε τους ακόλουθους τύπους του κειμένου αναφοράς στην Οριστική Ενεστώτα Ενεργητικής Φωνής.

ἐξαγγέλλω	ἐκφέρω	ἀποδιδράσκω	ἐκφεύγω
ἐξαγγέλλεις	ἐκφέρεις	ἀπόδιδράσκεις	ἐκφεύγεις
ἐξαγγέλλει	ἐκφέρει	ἀποδιδράσκει	ἐκφεύγει
ἐξαγγέλλομεν	ἐκφέρομεν	ἀποδιδράσκομεν	ἐκφεύγομεν
ἐξαγγέλλετε	ἐκφέρετε	ἀποδιδράσκετε	ἐκφεύγετε
ἐξαγγέλλουσι(ν)	ἐκφέρουσι(ν)	ἀποδιδράσκουσι(ν)	ἐκφεύγουσι(ν)

11. Να κλίνετε ... Ενεργητικής Φωνής.

ἐκπέμψω	κελεύσω	λέξω	ταράξω
ἐκπέμψεις	κελεύσεις	λέξεις	ταράξεις
ἐκπέμψει	κελεύσει	λέξει	ταράξει
ἐκπέμψομεν	κελεύσομεν	λέξομεν	ταράξομεν
ἐκπέμψετε	κελεύσετε	λέξετε	ταράξετε
ἐκπέμψουσι(ν)	κελεύσουσι(ν)	λέξουσι(ν)	ταράξουσι(ν)

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Ε. Επανάληψη στους βασικούς όρους μιας απλής πρότασης

12. Να ... (αμετάβατα, μεταβατικά, συνδετικά).

Ρήμα: ἀπέκρουεν (μεταβατικό)

Υποκείμενο: ὁ στόλος

Αντικείμενο: τοὺς αἰγιαλοὺς

1^η πρόταση: Ἔνθα δὴ ὁ Θεμιστοκλῆς ἐβουλεύετο

Ρήμα: ἐβουλεύετο (αμετάβατο)

Υποκείμενο: ὁ Θεμιστοκλῆς

2^η πρόταση: καὶ συνετίθει τὴν περὶ τὸν Σίκιννον πραγματείαν

Ρήμα: συνετίθει (μεταβατικό)

Υποκείμενο: (ὁ Θεμιστοκλῆς)

Αντικείμενο: τὴν πραγματείαν

Ρήμα: ἦν (συνδετικό)

Υποκείμενο: ὁ Σίκιννος

Κατηγορούμενα: Πέρσης, αἰχμάλωτος, εὖνους καὶ παιδαγωγός

Ρήμα: ἐκπέμπει (μεταβατικό)

Υποκείμενο: (ὁ Θεμιστοκλῆς)

Αντικείμενο: Τοῦτον

Ρήμα: διακελεύεται (μεταβατικό)

Υποκείμενο: Θεμιστοκλῆς

Αντικείμενα: ἐπιθέσθαι καὶ διαφθεῖραι

ΣΤ. Γ' κλίση συμφωνόληκτων ουσιαστικῶν

13. α. Να ... ουσιαστικά:

	Ενικός Αριθμός	
Όνομ. ἡ πατρίς	ὁ ὄνυξ	ὁ ὄρνις
Γεν. τῆς πατρίδος	τοῦ ὄνουχος	τοῦ ὄρνιθος
Δοτ. τῆ πατρίδι	τῷ ὄνουχι	τῷ ὄρνιθι
Αιτ. τὴν πατρίδα	τόν ὄνουχα	τόν ὄρνιν
Κλητ. (ῶ) πατρίς	(ῶ) ὄνυξ	(ῶ) ὄρνι
	Πληθυντικός Αριθμός	
Όνομ. αἱ πατρίδες	οἱ ὄνουχες	οἱ ὄρνιθες
Γεν. τῶν πατρίδων	τῶν ὄνουχων	τῶν ὄρνιθων
Δοτ. ταῖς πατρίσι(ν)	τοῖς ὄνουξι(ν)	τοῖς ὄρνισι(ν)

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Αιτ. τάς πατρίδας
Κλητ. (ῶ) πατρίδες

τούς ὄνυχας
(ῶ) ὄνυχες

τούς ὄρνιθας
(ῶ) ὄρνιθες

Ονομ. ὁ ἰδρῶς
Γεν. τοῦ ἰδρῶτος
Δοτ. τῷ ἰδρῶτι
Αιτ. τόν ἰδρῶτα
Κλητ. (ῶ) ἰδρῶς

Ενικός Αριθμός
ὁ θώραξ
τοῦ θώρακος
τῷ θώρακι
τόν θώρακα
(ῶ) θώραξ

ὁ Κύκλωψ
τοῦ Κύκλωπος
τῷ Κύκλωπι
τόν Κύκλωπα
(ῶ) Κύκλωψ

Ονομ. οἱ ἰδρῶτες
Γεν. τῶν ἰδρῶτων
Δοτ. τοῖς ἰδρῶσι(ν)
Αιτ. τούς ἰδρῶτας
Κλητ. (ῶ) ἰδρῶτες

Πληθυντικός Αριθμός
οἱ θώρακες
τῶν θωράκων
τοῖς θώραξι(ν)
τούς θώρακας
(ῶ) θώρακες

οἱ Κύκλωπες
τῶν Κυκλώπων
τοῖς Κύκλωψι(ν)
τούς Κύκλωπας
(ῶ) Κύκλωπες

13. β. Να ... ουσιαστικά:

Ονομ. ὁ ἀγών
Γεν. τοῦ ἀγῶνος
Δοτ. τῷ ἀγῶνι
Αιτ. τόν ἀγῶνα
Κλητ. (ῶ) ἀγών

Ενικός Αριθμός
ὁ μήν
τοῦ μηνός
τῷ μηνί
τόν μῆνα
(ῶ) μήν

ὁ αὐχήν
τοῦ αὐχένος
τῷ αὐχένι
τόν αὐχένα
(ῶ) αὐχήν

Ονομ. οἱ ἀγῶνες
Γεν. τῶν ἀγῶνων
Δοτ. τοῖς ἀγῶσι(ν)
Αιτ. τούς ἀγῶνας
Κλητ. (ῶ) ἀγῶνες

Πληθυντικός Αριθμός
οἱ μῆνες
τῶν μηνῶν
τοῖς μηνί(ν)
τούς μῆνας
(ῶ) μῆνες

οἱ αὐχένες
τῶν αὐχένων
τοῖς αὐχέσι(ν)
τούς αὐχένας
(ῶ) αὐχένες

Ονομ. ὁ δαίμων
Γεν. τοῦ δαίμονος
Δοτ. τῷ δαίμονι
Αιτ. τόν δαίμονα
Κλητ. (ῶ) δαῖμον

Ενικός Αριθμός
ὁ πυθμήν
τοῦ πυθμένος
τῷ πυθμένι
τόν πυθμένα
(ῶ) πυθμήν

Ονομ. οἱ δαίμονες
Γεν. τῶν δαιμόνων
Δοτ. τοῖς δαίμοσι(ν)
Αιτ. τούς δαίμονας
Κλητ. (ῶ) δαίμονες

Πληθυντικός Αριθμός
οἱ πυθμένες
τῶν πυθμένων
τοῖς πυθμέσι(ν)
τούς πυθμένας
(ῶ) πυθμένες

14. α. Να ...ουσιαστικῶν:

Ενικός Αριθμός

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Γεν. τοῦ κήρυκος
Δοτ. τῷ κήρυκι
Αιτ. τόν κήρυκα

τῆς δεξιότητος
τῆ δεξιότητι
τήν δεξιότητα
Πληθυντικός Αριθμός

τῆς φάλαγγος
τῆ φάλαγγι
τήν φάλαγγα

Γεν. τῶν κηρύκων
Δοτ. τοῖς κήρυξι(ν)
Αιτ. τούς κήρυκας

τῶν δεξιοτήτων
ταῖς δεξιότησι(ν)
τάς δεξιότητας

τῶν φαλάγγων
ταῖς φάλαγγι(ν)
τάς φάλαγγας

Γεν. τοῦ Ἄραβος
Δοτ. τῷ Ἄραβι
Αιτ. τόν Ἄραβα

Ενικός Αριθμός
τῆς ἀγελάδος
τῆ ἀγελάδι
τήν ἀγελάδα
Πληθυντικός Αριθμός

τοῦ βηχός
τῷ βηχί
τόν βῆχα

Γεν. τῶν Ἀράβων
Δοτ. τοῖς Ἄραψι(ν)
Αιτ. τούς Ἄραβας

τῶν ἀγελάδων
ταῖς ἀγελάσι(ν)
τάς ἀγελάδας

τῶν βηχῶν
τοῖς βηξί(ν)
τούς βῆχας

Γεν. τοῦ Αἰθίοπος
Δοτ. τῷ Αἰθίοπι
Αιτ. τόν Αἰθίοπα

Ενικός Αριθμός
τοῦ φοίνικος
τῷ φοίνικι
τόν φοίνικα
Πληθυντικός Αριθμός

τοῦ γέλωτος
τῷ γέλωτι
τόν γέλωτα

Γεν. τῶν Αἰθίοπων
Δοτ. τοῖς Αἰθίοψι(ν)
Αιτ. τούς Αἰθίοπας

τῶν φοινίκων
τοῖς φοίνιξι(ν)
τούς φοίνικας

τῶν γελώτων
τοῖς γέλωσι(ν)
τούς γέλωτας

14. β. Να ... των ουσιαστικών:

Δοτ. τῷ γείτονι
Κλητ. (ῶ) γειτόν

Ενικός Αριθμός
τῷ κηφῆνι
(ῶ) κηφήν

τῷ ἀγκῶνι
(ῶ) ἀγκῶν

Δοτ. τοῖς γείτοσι(ν)
Αιτ. τούς γείτονας

Πληθυντικός Αριθμός
τοῖς κηφῆσι(ν)
τούς κηφῆνας

τοῖς ἀγκῶσι(ν)
τούς ἀγκῶνας

Δοτ. τῷ ποιμένι
Κλητ. (ῶ) ποιμήν

Ενικός Αριθμός
τῷ ξενῶνι
(ῶ) ξενών
Πληθυντικός Αριθμός

τῷ πνεύμονι
(ῶ) πνεῦμον

Δοτ. τοῖς ποιμέσι(ν)
Αιτ. τούς ποιμένας

τοῖς ξενῶσι(ν)
τούς ξενῶνας

τοῖς πνεύμοσι(ν)
τούς πνεύμονας

14. γ. Να ... ουσιαστικών:

Γεν. τῆς ἐλπίδος

Ενικός Αριθμός
τῆς ταχύτητος

τοῦ αἰῶνος

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Δοτ. τῆ ἐλπίδι

Γεν. τῶν ἐλπίδων

Δοτ. ταῖς ἐλπίσι(ν)

Γεν. τῆς ἀηδόνας

Δοτ. τῆ ἀηδόνη

Γεν. τῶν ἀηδόνων

Δοτ. αἰς ἀηδόσι(ν)

Γεν. τοῦ πίνακος

Δοτ. τῷ πίνακι

Γεν. τῶν πινάκων

Δοτ. τοῖς πίναξι(ν)

τῆ ταχύτητι

Πληθυντικός Αριθμός

τῶν ταχυτήτων

ταῖς ταχύτησι(ν)

Ενικός Αριθμός

τῆς σάλπιγγος

τῆ σάλπιγγι

Πληθυντικός Αριθμός

τῶν σαλπίγγων

ταῖς σάλπιγγι(ν)

Ενικός Αριθμός

τοῦ κοιτῶνος

τῷ κοιτῶνι

Πληθυντικός Αριθμός

τῶν κοιτῶνων

τοῖς κοιτῶσι(ν)

τῷ αἰῶνι

τῶν αἰώνων

τοῖς αἰῶσι(ν)

τοῦ σωλήνος

τῷ σωλήνι

τῶν σωλήνων

τοῖς σωλήσι(ν)

τοῦ βραχίονος

τῷ βραχίονι

τῶν βραχιόνων

τοῖς βραχίοσι(ν)

15. Να ... ζητούνται:

τόν χειμῶνα

τῶν βλεφαρίδων

αἱ φροντίδες

τούς τάπητας

τῶν νυκτῶν

τῆ πραότητι

ταῖς ἔρισι(ν)

τήν θυρίδα

οἱ κόλακες

(ῶ) ενικός ἄξον

16. Να συμπληρώσετε...λέξη.

ποιμένα

χειμῶνος // μήνας // χιόνος

όνύχων

ὄρνιν

φύλαξιν

κωνώπων

ἀσπίδα

νυκτί

κολάκων

χάριν

ἡγεμόνων

17. Να ... αριθμό.

α) γύπες // σάρκας // ὄνου

Ὁ γύψ τήν σάρκα τοῦ ὄρνέου τῷ ὄνου σπαράττει.

β) θώραξιν // ἀσπίσιν

Προσέρχεται ὁ θεός σύν θώρακι καί ἀσπίδι.

γ) πατρίδων

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Ὁ ὀπλίτης τὸν βωμὸν καὶ τὸ ἱερόν τῆς πατρίδος φυλάττει.

18. Σχηματίστε ονοματικά σύνολα, μεταφέροντας τα ουσιαστικά στην πτώση και τον αριθμό των επιθέτων.

πιστῶ φίλακι

ἄγριον ὄρνιν

θαυμασταῖς ἀσπίσι(ν)

ὄχληροῖς κώνωψι(ν)

ὄλεθρίους ἔριδας

Ζ. Παράλληλα Κείμενα

Ερωτήσεις

19. Ποιες ...από ποιους;

Για τον χρησμό δόθηκαν δύο ερμηνείες:

α) Οι άλλοι Αθηναίοι πίστεψαν ότι ο Απόλλων με το ξύλινο τείχος υποδήλωνε ότι έπρεπε να περικλείουν την Ακρόπολη με ξύλινο τείχος.

β) Ο Θεμιστοκλής ισχυρίστηκε ότι ο θεός με το ξύλινο τείχος υπονοούσε τα ξύλινα καράβια της Αθήνας. Έτσι έπεισε τους συμπολίτες του να μπου στα πλοία και να δώσουν νικηφόρα ναυμαχία στα στενά της Σαλαμίνας.

20. Να ομοιότητες και διαφορές.

Και τα δύο κείμενα αναφέρονται στο ίδιο ιστορικό γεγονός (στη ναυμαχία της Σαλαμίνας) και συγκεκριμένα στο τέχνασμα του Θεμιστοκλή και του Σίκιννου, προκειμένου να υποχρεωθεί ο ελληνικός στόλος να αντιμετωπίσει τον περσικό στη Σαλαμίνα.

Ενώ το κείμενο της Ενότητας αναφέρει ότι οι Πελοποννήσιοι σκέφτονταν ν' αποχωρήσουν, το παράλληλο αναφέρεται σε όλους τους Έλληνες. Στο αρχικό κείμενο ο Σίκιννος χαρακτηρίζεται ως Πέρσης αιχμάλωτος, ενώ στο παράλληλο είναι ευνούχος. Ακόμα, στο κείμενο της ενότητας δίνεται η πληροφορία ότι ο Ξέρξης διέταξε διακόσια πλοία του να κατευθυνθούν προς τα γύρω νησιά και να τα περικυκλώσουν, ενώ στο παράλληλο αναφέρεται συνοπτικά ότι ο Πέρσης βασιλιάς ναυμάχησε και ηττήθηκε κατά κράτος, και ότι οι Έλληνες θριάμβευσαν στη Σαλαμίνα παρά τη θέλησή τους με την ευφυΐα του ναυάρχου τους. Τέλος, το κείμενο του Πλουτάρχου είναι αναλυτικότερο, διότι δίνει περισσότερες και σημαντικότερες πληροφορίες για τα γεγονότα.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Η. Ασκήσεις εμπέδωσης

Η1. Ασκήσεις στο κείμενο της ενότητας

21. Ποιοι λόγοι ... ερμηνευτικού σχολίου).

Το 480 π.Χ. οι Πέρσες επιχείρησαν τρίτη εκστρατεία εναντίον των Ελλήνων υπό την ηγεσία του βασιλιά τους Ξέρξη. Ενώ το περσικό πεζικό είχε καταλάβει ήδη την Αθήνα, οι Έλληνες ναύαρχοι συσκέπτονταν. Κατά τη συζήτηση ο ναύαρχος των Σπαρτιατών Ευρυβιάδης, εκφράζοντας τη βούληση των Πελοποννήσιων, πρότεινε να αντιμετωπιστούν οι Πέρσες στον Ισθμό, ενώ ο Θεμιστοκλής υποστήριξε ότι θα ήταν προτιμότερη η ναυμαχία στα στενά της Σαλαμίνας. Επειδή τα επιχειρήματα του Θεμιστοκλή δεν έπεισαν το συμβούλιο, ο Αθηναίος στρατηγός κατέφυγε στον δόλο.

22. Να ... ελληνικά.

Απάντηση: 1 – η, 2 – ε, 3 – α, 4 – ι, 5 – β, 6 – γ, 7 – ζ, 8 – θ, 9 – στ, 10 – δ.

23. Να .. φράσεις:

εΰνους
πραγματεία
ἀπ' εὐνοίας
ταράττονται
πρὸς τοὺς ἡγεμόνας τῶν νεῶν
ἀποδιδράσκοντας

μηδεις τῶν πολεμίων
τῷ γένει

Η2. Ασκήσεις στο λεξιλόγιο

24. Να ... φράσεις:

για ν' αποδειχτεί η αλήθεια
λέξη προς λέξη, κατά λέξη
το πρόσωπο για το οποίο μιλάμε
όπως είναι φυσικό
δεν υπάρχει αιτία

25. Να βρείτε ... προτάσεις.

αιτία
λογική σκέψη
ομιλία
υπόσχεση
αγόρευση
εντολή

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Η3. Ασκήσεις στην ετυμολογία

26. Να ... ελληνικής:

γενάρχης, γενεαλογικός, γενέθλια, γενέτειρα, γένεση
 αποκρυπτογραφώ, κρυμμένος, κρύπτη, κρυψώνα, κρυφός
 λογομαχία, παράλογος, αμφιλεγόμενος, φιλόλογος, λόγια
 αγγελιοφόρος, άγγελμα, άγγελος, αγγελία, παραγγελία
 πράγμα, διαπραγματεύομαι, πράγματι, πραγματικότητα, αδιαπραγμάτευτος
 πομπή, πομπός, παραπέμπω, εκπομπή, παραπεμπτικό
 κρύβω, απόκρυψη, κρυψίνους, κρυψώνα, κρυφός
 φυγαδεύω, φυγάς, φυγή, φυγόπονος, καταφύγιο
 παιδίατρος, παιδικός, αγωγή, ανάγωγος, διαγωγή
 δυναμικός, δυναμισμός, δυναμίτης, δυναμιτίζω, δυναμώνω

27. Να βρείτε ... σας δίνεται:

προσφερόμενος	διαφθεΐραι
εΰνους	αιγιαλούς
λελεγμένα	διαζῶσαι
έβουλεύετο	έπιθέσθαι
ήσθη	ταράττονται

Η4. Ασκήσεις στη γραμματική της ενότητας

28. Να ... ουσιαστικών.

Γενική ενικού τῆς χάριτος τοῦ κανόνος τοῦ γείτονος τοῦ δαίμονος	Κλητική ενικού (ὦ) χάρι (ὦ) κανών (ὦ) γείτον (ὦ) δαῖμον	Δοτική πληθ. ταῖς χάρισι(ν) τοῖς κανόσι(ν) τοῖς γείτοσι(ν) τοῖς δαίμοσι(ν)	
Γεν. εν. τοῦ αὐχένος τοῦ κίονος τοῦ ἀγῶνος τοῦ ἡγεμόνος	Κλητ. εν. (ὦ) αὐχήν (ὦ) κίον (ὦ) ἀγών (ὦ) ἡγεμών	Δοτ. πληθ. τοῖς αὐχέσι(ν) τοῖς κίοσι(ν) τοῖς ἀγῶσι(ν) τοῖς ἡγεμόσι(ν)	Κλητ. πληθ. (ὦ) αὐχένες (ὦ) κίονες (ὦ) ἀγῶνες (ὦ) ἡγεμόνες

29. Να αριθμού.

Δοτική ενικού τῆ φάλαγγι	Αιτιατική ενικού τήν φάλαγγα	Δοτική πληθ. ταῖς φάλαγξι(ν)	Αιτ. πληθ. τάς φάλαγγας
-----------------------------	---------------------------------	---------------------------------	----------------------------

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

τῆ βαλβίδι	τήν βαλβίδα	ταῖς βαλβίσι(ν)	τάς βαλβίδας
τῷ κίονι	τόν κίονα	τοῖς κίοσι(ν)	τούς κίονας
τῆ σειρήνη	τήν σειρήνα	ταῖς σειρήσι(ν)	τάς σειρήνας

30. Να αριθμού.

Γενική ενικού	Αιτιατική ενικού	Γενική πληθ.	Αιτ. πληθ.
τῆς δρακός	τήν δράκα	τῶν δρακῶν	τάς δράκας
τῆς λαμπάδος	τήν λαμπάδα	τῶν λαμπάδων	τάς λαμπάδας
τοῦ χειμῶνος	τόν χειμῶνα	τῶν χειμώνων	τούς χειμῶνας
τῆς ἀηδόνας	τήν ἀηδόνα	τῶν ἀηδόνων	τάς ἀηδόνας
τοῦ κηφήνος	τόν κηφήνα	τῶν κηφήνων	τούς κηφήνας

31. Να ... αριθμού.

Γεν. τοῦ κήρυκος	τῶν ποιότητων	τῶν ἀσπίδων
Δοτ. τῷ κήρυκι	ταῖς ποιότησι(ν)	ταῖς ἀσπίσι(ν)
Αιτ. τόν κήρυκα	τάς ποιότητας	τάς ἀσπίδας

32. Να γραφούν ...

Ενικός Αριθμός		
Γεν. τῆς ἔριδος	τοῦ χιτῶνος	τῆς φλογός
Δοτ. τῆ ἔριδι	τῷ χιτῶνι	τῆ φλογί
Αιτ. τήν ἔριν	τόν χιτῶνα	τήν φλόγα
Πληθυντικός Αριθμός		
Γεν. τῶν ἐρίδων	τῶν χιτῶνων	τῶν φλογῶν
Δοτ. ταῖς ἔρισι(ν)	τοῖς χιτῶσι(ν)	ταῖς φλοξί(ν)
Αιτ. τάς ἔριδας	τούς χιτῶνας	τάς φλόγας
Ενικός Αριθμός		
Γεν. τοῦ ὄρνιθος	τοῦ αἰῶνος	τοῦ λιμένος
Δοτ. τῷ ὄρνιθι	τῷ αἰῶνι	τῷ λιμένι
Αιτ. τόν ὄρνιν	τόν αἰῶνα	τόν λιμένα
Πληθυντικός Αριθμός		
Γεν. τῶν ὀρνίθων	τῶν αἰώνων	τῶν λιμένων
Δοτ. τοῖς ὀρνισι(ν)	τοῖς αἰῶσι(ν)	τοῖς λιμέσι(ν)
Αιτ. τούς ὀρνιθας	τούς αἰῶνας	τούς λιμένας
Ενικός Αριθμός		
Γεν. τοῦ πένητος	τῆς εἰκόνας	τοῦ πνεύμονος
Δοτ. τῷ πένητι	τῆ εἰκόνι	τῷ πνεύμονι
Αιτ. τόν πνεύμονα	τήν εἰκόνα	τόν πνεύμονα
Πληθυντικός Αριθμός		
Γεν. τῶν πενήτων	τῶν εἰκόνων	τῶν πνευμόνων
Δοτ. τοῖς πένησι(ν)	ταῖς εἰκόσι(ν)	τοῖς πνεύμοσι(ν)
Αιτ. τούς πένητας	τάς εἰκόνας	τούς πνεύμονας

33. Να ζητούνται:

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

τῷ κήρυκι
τοῦ βηχός
τον ἰδρῶτα
τῶν νυκτῶν
τούς βῆχας
τῷ ἀγῶνι
τούς αὐχένας
τόν ξενῶνα
τῶν κίωνων
τοῦ σωλῆνος

τόν Κύκλωπα
ταῖς πατρίσι(ν)
(ῶ) [εν.] ἔρι
αἱ αἴγες
τοῖς Ἄρασι(ν)
τοῖς μῆσι(ν)
(ῶ) [εν.] δαῖμον
τοῖς πυθμέσι(ν)
τοῖς ἀγκῶσι(ν)
(ῶ) [εν.] ἠγεμῶν

34. Τα ... αριθμού.

τήν ἴριν
ὁ μήν
τήν χάριν
(ῶ) χιών
τῆς λειχῆνος
τοῦ αὐλακος
(ῶ) γύπες

ταῖς ψηφίσι(ν)
(ῶ) ἠγεμῶν
τούς κώνωπας
τῷ πυθμένι
ῶ κηδεμῶν
ταῖς πατρίσι(ν)
τόν λιμένα

35. Να σημειώσετε

- α. ΛΑΝΘΑΣΜΕΝΗ
- β. ΣΩΣΤΗ
- γ. ΣΩΣΤΗ

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

3^η Ενότητα: Το χρέος του ιστορικού

Λύσεις

A. Ερωτήσεις Κατανόησης

1. Να κείμενο.

α) Ποιες αρετές... άνθρωπος;

Ένας ενάρετος άνθρωπος θα πρέπει στη ζωή του ν' αγαπάει αληθινά τους φίλους και την πατρίδα του (*φιλόφιλον εἶναι δεῖ τὸν ἀγαθὸν ἄνδρα καὶ φιλόπατριν*), να μισεί τους εχθρούς που μισούν οι φίλοι του (*καὶ συμμισεῖν τοῖς φίλοις τοὺς ἐχθρούς*) και ν' αγαπάει τους φίλους που αγαπούν οι φίλοι του (*καὶ συναγαπαῖν τοὺς φίλους*).

β) Ποιες ...να έχει ο ιστορικός;

Όταν κάποιος επωμίζεται το χρέος του ιστορικού (*ὅταν δὲ τὸ τῆς ἱστορίας ἦθος ἀναλαμβάνη τις*) έχει χρέος να βάλει κατά μέρος φίλους και οικείους (*ἐπιλαθέσθαι χρῆ πάντων τῶν τοιούτων*) και με αντικειμενικότητα και αμεροληψία να λέει πάντα την αλήθεια. Θα πρέπει, λοιπόν, να εγκωμιάζει τις επιτυχίες των πολιτικών του αντιπάλων, όταν οι πράξεις τους απαιτούν αυτό (*καὶ πολλάκις μὲν εὐλογεῖν καὶ κοσμεῖν τοῖς μεγίστοις ἐπαίνοις τοὺς ἐχθρούς, ὅταν αἱ πράξεις ἀπαιτῶσι τοῦτο*) και να επικρίνει ακόμη και τους στενοὺς συγγενεῖς του, όταν οι αποτυχίες στις πράξεις τους υπαγορεύουν αυτό (*πολλάκις δ' ἐλέγχειν καὶ ψέγειν ἐπονειδίστως τοὺς ἀναγκαιοτάτους, ὅταν αἱ τῶν ἐπιτηδευμάτων ἀμαρτίαι τοῦθ' ὑποδεικνύωσιν*).

γ) Πότε η ... διήγημα»;

Αν απουσιάζουν από την ιστορία η αντικειμενικότητα, η αμεροληψία και κυρίως η αλήθεια, ὅ,τι απομένει δεν έχει πια καμιά αξία και ισοδυναμεί με ένα ανώφελο ανάγνωσμα (*ἐξ ἱστορίας ἀναιρεθείσης τῆς ἀληθείας τὸ καταλειπόμενον αὐτῆς ἀνωφελὲς γίνεται διήγημα*).

2. Σε ποια ... του ιστορικού;

Ο Πολύβιος αναφέρεται στην επιεική διάθεση με την οποία αντιμετωπίζουμε συχνά τα σφάλματα των φίλων μας, λόγω της γενικότερης εύνοιας που επιδεικνύουμε προς αυτούς. Κάτι τέτοιο, κατά τη γνώμη του, είναι ανεπίτρεπτο από τη στιγμή που κάποιος επωμίζεται τον ρόλο του ιστορικού.

Άλλωστε, ο Πολύβιος έχει την άποψη ὅτι οι ενασχολούμενοι με τα δημόσια πράγματα, και ιδίως οι πολιτικοί, άλλοτε ευστοχοῦν και άλλοτε αστοχοῦν στις ενέργειές τους, αφού η ανθρώπινη φύση είναι αδύναμη και ατελής.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Β. Λεξιλογικές Ασκήσεις**3. Να Πίνακα (σελ. 24).**

διάκοσμος
κοσμογονία
κοσμοϊστορικής

4. Να τις λέξεις:

Τον στόλισε με διάφορα κοσμητικά επίθετα.
Οι μαθητές αποβλήθηκαν από την αίθουσα, επειδή η συμπεριφορά τους δεν ήταν κόσμια.
Ο γάμος των διάσημων ηθοποιών ήταν ένα κοσμικό γεγονός.
Ο κοσμήτορας κάλεσε τους εκπροσώπους των φοιτητικών συλλόγων στο γραφείο του.
Η παγκόσμια επιδημία θέρισε κόσμο και κοσμάκη.
Οι διπλωμάτες έχουν τον αέρα του κοσμοπολίτη.
Οι άνθρωποι του υποκόσμου προβαίνουν σε πολλές παράνομες ενέργειες.
Σε όλη του τη ζωή οι επιλογές του ήταν σύμφωνες με την κοσμοθεωρία του.
Από νεαρή ηλικία ταξίδευε στο εξωτερικό· είχε γίνει κοσμογυρισμένος.
Στη χθεσινή απεργιακή κινητοποίηση έγινε κοσμοπλημμύρα στους δρόμους της Αθήνας.
Ο Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης, ο κοσμοκαλόγερος της πεζογραφίας μας, καταγόταν από τη Σκιάθο.
Το υπουργείο Παιδείας δεν ασχολήθηκε σοβαρά με τα προβλήματα του φοιτητόκοσμου.

Γ. Ετυμολογικές Ασκήσεις**5. Να ... συνθετικά τους.**

λόγος + γράφω	αίμα+ δότης < δίνω
μύθος + λέω	νόμος + θέτω
οίκος + δεσπότης	νίκη + φέρω
λόγος + θεραπεία	κτήνος + τρέφω
θάνατος + φέρω	

6. Να που σας δίνονται:

φιλόσοφος
έλπιδοφόρος
ίσονομία
δημοκρατία
οικότροφος
φιλανθρωπία
άληθοφανής

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Δ1. Γενική επανάληψη στην γ' κλίση

Δ2. Επανάληψη καταλήξεις -ις – εως

7. Να κλιθούν στους δύο αριθμούς.

	Ενικός Αριθμός	
Ονομ. ὁ ἐχθρός	ἡ πράξις	ὁ ἔπαινος
Γεν. τοῦ ἐχθροῦ	τῆς πράξεως	τοῦ ἐπαίνου
Δοτ. τῷ ἐχθρῷ	τῇ πράξει	τῷ ἐπαίνῳ
Αιτ. τόν ἐχθρόν	τήν πράξιν	τόν ἔπαινον
Κλητ. (ῶ) ἐχθρέ	(ῶ) πράξι	(ῶ) ἔπαινε
	Πληθυντικός Αριθμός	
Ονομ. οἱ ἐχθροί	αἱ πράξεις	οἱ ἔπαινοι
Γεν. τῶν ἐχθρῶν	τῶν πράξεων	τῶν ἐπαίνων
Δοτ. τοῖς ἐχθροῖς	ταῖς πράξεσι(ν)	τοῖς ἐπαίνοις
Αιτ. τούς ἐχθρούς	τάς πράξεις	τούς ἐπαίνους
Κλητ. (ῶ) ἐχθροί	(ῶ) πράξεις	(ῶ) ἔπαινοι
	Ενικός Αριθμός	
Ονομ. ἡ ὄψις	τό ζῶον	ἡ ἀλήθεια
Γεν. τῆς ὄψεως	τοῦ ζώου	τῆς ἀληθείας
Δοτ. τῇ ὄψει	τῷ ζῶῳ	τῇ ἀληθείᾳ
Αιτ. τήν ὄψιν	τό ζῶον	τήν ἀλήθειαν
Κλητ. (ῶ) ὄψι	(ῶ) ζῶον	(ῶ) ἀλήθεια
	Πληθυντικός Αριθμός	
Ονομ. αἱ ὄψεις	τά ζῶα	αἱ ἀλήθειαι
Γεν. τῶν ὄψεων	τῶν ζῶων	τῶν ἀληθειῶν
Δοτ. ταῖς ὄψεσι(ν)	τοῖς ζῴοις	ταῖς ἀληθείαις
Αιτ. τάς ὄψεις	τά ζῶα	τάς ἀληθείας
Κλητ. (ῶ) ὄψεις	(ῶ) ζῶα	(ῶ) ἀλήθειαι

Επαναληπτική Άσκηση στο Συντακτικό

8. Να, συνδετικά).

Ρήμα: οὐκ ἄν ἐκβάλλοι (μεταβατικό)

Υποκείμενο: τις

Αντικείμενο: τήν ἐπιείκειαν

Ρήμα: ἀναλαμβάνη (μεταβατικό)

Υποκείμενο: τις

Αντικείμενο: τὸ ἦθος

Ρήμα: ἀπαιτῶσι (μεταβατικό)

Υποκείμενο: αἱ πράξεις

Αντικείμενο: τοῦτο

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Ρήμα: υποδεικνύωσιν (μεταβατικό)

Υποκείμενο: αἱ ἁμαρτίαι

Αντικείμενο: τοῦτο

Ρήμα: ἀχρειοῦται (αμετάβατο)

Υποκείμενο: τό ὄλον

Ρήμα: γίνεται (συνδεδειγμένο)

Υποκείμενο: τό καταλειπόμενον

Κατηγορούμενο: διήγημα

ΣΤ. Γ' κλίση ημιφωνόληκτων ουσιαστικών (Υγρόληκτα – Σιγμόληκτα)

9. Να τα ουσιαστικά:

Ονομ. ὁ κλητήρ	Ενικός Αριθμός ὁ αὐτοκράτωρ	τό βέλος
Γεν. τοῦ κλητήρος	τοῦ αὐτοκράτορος	τοῦ βέλους
Δοτ. τῷ κλητήρι	τῷ αὐτοκράτορι	τῷ βέλει
Αιτ. τόν κλητήρα	τόν αὐτοκράτορα	τό βέλος
Κλητ. (ῶ) κλητήρ	(ῶ) αὐτοκράτορ	(ῶ) βέλος
Ονομ. οἱ κλητήρες	Πληθυντικός Αριθμός οἱ αὐτοκράτορες	τά βέλη
Γεν. τῶν κλητήρων	τῶν αὐτοκρατόρων	τῶν βελῶν
Δοτ. τοῖς κλητήρσι(ν)	τοῖς αὐτοκράτορσι(ν)	τοῖς βέλεσι(ν)
Αιτ. τούς κλητήρας	τούς αὐτοκράτορας	τά βέλη
Κλητ. (ῶ) κλητήρες	(ῶ) αυτοκράτορες	(ῶ) βέλη
Ονομ. ὁ Ἀριστοτέλης	Ενικός Αριθμός ὁ Ἡρακλῆς	ὁ Θεμιστοκλῆς
Γεν. τοῦ Ἀριστοτέλους	τοῦ Ἡρακλέους	τοῦ Θεμιστοκλέους
Δοτ. τῷ Ἀριστοτέλει	τῷ Ἡρακλεῖ	τῷ Θεμιστοκλεῖ
Αιτ. τόν Ἀριστοτέλη	τόν Ἡρακλέα	τόν Θεμιστοκλέα
Κλητ. (ῶ) Ἀριστότελες	(ῶ) Ἡράκλεις	(ῶ) Θεμιστόκλεις
Ονομ. ὁ ῥήτωρ	Ενικός Αριθμός τό πλῆθος	ὁ ζωστήρ
Γεν. τοῦ ῥήτορος	τοῦ πλήθους	τοῦ ζωστήρος
Δοτ. τῷ ῥήτορι	τῷ πλῆθει	τῷ ζωστήρι
Αιτ. τόν ῥήτορα	τό πλῆθος	τόν ζωστήρα
Κλητ. (ῶ) ῥήτορ	(ῶ) πλῆθος	(ῶ) ζωστήρ
Ονομ. οἱ ῥήτορες	Πληθυντικός Αριθμός τά πλήθη	οἱ ζωστήρες
Γεν. τῶν ῥητόρων	τῶν πληθῶν	τῶν ζωστήρων
Δοτ. τοῖς ῥήτορσι(ν)	τοῖς πλήθεσι(ν)	τοῖς ζωστήρσι(ν)
Αιτ. τούς ῥήτορας	τά πλήθη	τούς ζωστήρας

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Κλητ. (ῶ) ῥήτορες

(ῶ) πλήθη

(ῶ) ζωστήρες

10. Να ... των ουσιαστικών:

	Ενικός Αριθμός	
Γεν. τοῦ μεγέθους	τοῦ νιπτῆρος	τοῦ αἰθέρος
Δοτ. τῶ μεγέθει	τῶ νιπτῆρι	τῶ αἰθέρι
Αιτ. τό μέγεθος	τόν νιπτῆρα	τόν αἰθέρα
	Πληθυντικός Αριθμός	
Γεν. τῶν μεγεθῶν	τῶν νιπτῆρων	τῶν αἰθέρων
Δοτ. τοῖς μεγέθεσι(ν)	τοῖς νιπτῆρσι(ν)	τοῖς αἰθέρσι(ν)
Αιτ. τά μεγέθη	τούς νιπτῆρας	τούς αἰθέρας
	Ενικός Αριθμός	
Γεν. τοῦ Σωκράτους	τοῦ Σοφοκλέους	τοῦ Δημοσθένους
Δοτ. τῶ Σωκράτει	τῶ Σοφοκλεῖ	τῶ Δημοσθένει
Αιτ. τόν Σωκράτη	τόν Σοφοκλέα	τόν Δημοσθένη
	Ενικός Αριθμός	
Γεν. τοῦ ἥθους	τοῦ λαμπτήρος	τοῦ ἐκλέκτορος
Δοτ. τῶ ἥθει	τῶ λαμπτήρι	τῶ ἐκλέκτορι
Αιτ. τό ἥθος	τόν λαμπτήρα	τόν ἐκλέκτορα
	Πληθυντικός Αριθμός	
Γεν. τῶν ἡθῶν	τῶν λαμπτήρων	τῶν ἐκλεκτόρων
Δοτ. τοῖς ἡθεσι(ν)	τοῖς λαμπτήρσι(ν)	τοῖς ἐκλεκτορσι(ν)
Αιτ. τά ἡθη	τούς λαμπτήρας	τούς ἐκλεκτορας

11. Να ουσιαστικά:

Πτώση	Αριθμός	Ονομαστική Ενικού
δοτική	ενικός	ὁ πατήρ
δοτική	πληθυντικός	ἡ μήτηρ
γενική	ενικός	ὁ Διογένης
δοτική	ενικός	ὁ Ἱεροκλῆς
αιτιατική	ενικός	ὁ ἀνήρ
δοτική	πληθυντικός	ὁ κοσμήτωρ
δοτική	πληθυντικός	τό τέλος
αιτιατική	ενικός	ὁ σπινθήρ
αιτιατική	ενικός	ὁ Σοφοκλῆς
γενική	πληθυντικός	τό σκεῦος
γενική	πληθυντικός	ὁ παντοκράτωρ
δοτική	ενικός	ὁ Ἱπποκράτης
κλητική	πληθυντικός	τό κέρδος

12. Να πτώση:

Περικλέα // Θεμιστοκλέα
 ἄνδρας
 σῶτερ

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

ρήτορας
 Δήμητρος // θυγατρός
 αιθέρος // άστέρες
 άνδράσιν
 μητράσιν
 έθνη
 πατράσιν
 μητέρες // θυγατέρας // άνδράσιν
 Μητρός // πατρός
 Άνδρῶν
 ρητόρων
 κέρδη
 θύγατερ
 άστέρας // αιθέρι // άστράσιν // σωτήρας
 πάτερ
 σωτήρσι
 Άνδρός

Ζ. Σύνδεση προτάσεων ή όρων πρότασης

13. Να ή υποτακτικά).

1 ^η Πρόταση:	Ούκ έκ χρημάτων άρετή γίνεται,
Είδος πρότασης:	Κύρια
2 ^η Πρόταση:	άλλ' έξ' άρετής χρήματα (γίνονται).
Είδος πρότασης:	Κύρια
Τρόπος σύνδεσης:	Παρατακτική
1 ^η Πρόταση:	Ούτω ισχυρόν ή άλήθεια έστι,
Είδος πρότασης:	Κύρια
2 ^η Πρόταση:	ώστε πάντων έπικρατεί.
Είδος πρότασης:	Δευτερεύουσα
Τρόπος σύνδεσης:	Υποτακτική
1 ^η Πρόταση:	Ώρμησαν
Είδος πρότασης:	Κύρια
2 ^η Πρόταση:	καί κατεδίωκον αυτούς έως τόν λόφον.
Είδος πρότασης:	Κύρια
Τρόπος σύνδεσης:	Παρατακτική
1 ^η Πρόταση:	Μήτε παίζε πρός έμέ
Είδος πρότασης:	Κύρια
2 ^η Πρόταση:	μηδέ πρός τούς έταίρους (παίζε).
Είδος πρότασης:	Κύρια
Τρόπος σύνδεσης:	Παρατακτική
1 ^η Πρόταση:	Δίδασκέ με,

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Είδος πρότασης:	Κύρια
2 ^η Πρόταση:	εἰ ἄλλως γινώσκεις.
Είδος πρότασης:	Δευτερεύουσα
Τρόπος σύνδεσης:	Υποτακτική
1 ^η Πρόταση:	Ταῦτα ποιοῦσιν,
Είδος πρότασης:	Κύρια
2 ^η Πρόταση:	ἵνα τῷ τυράννῳ ἀρεστοί ᾦσιν.
Είδος πρότασης:	Δευτερεύουσα
Τρόπος σύνδεσης:	Υποτακτική
1 ^η Πρόταση:	Ἦ λέγε τι σιγῆς κρεῖττον
Είδος πρότασης:	Κύρια
2 ^η Πρόταση:	ἢ σιγὴν ἔχε.
Είδος πρότασης:	Κύρια
Τρόπος σύνδεσης:	Παρατακτική
1 ^η Πρόταση:	Λύσανδρος ἐν Σπάρτῃ ἔτυχε ὦν,
Είδος πρότασης:	Κύρια
2 ^η Πρόταση:	ὅτε ἡ μάχη ἐγένετο.
Είδος πρότασης:	Δευτερεύουσα
Τρόπος σύνδεσης:	Υποτακτική
1 ^η Πρόταση:	Χαίρω
Είδος πρότασης:	Κύρια
2 ^η Πρόταση:	ὅτι εὐδοκιμεῖς.
Είδος πρότασης:	Δευτερεύουσα
Τρόπος σύνδεσης:	Υποτακτική
1 ^η Πρόταση:	Ἦ μὲν ἀδικία μέγιστον κακόν (ἐστι),
Είδος πρότασης:	Κύρια
2 ^η Πρόταση:	ἢ δὲ δικαιοσύνη μέγιστον ἀγαθόν ἐστι.
Είδος πρότασης:	Κύρια
Τρόπος σύνδεσης:	Παρατακτική
1 ^η Πρόταση:	Μηδενί συμφορὰν ὄνειδισης·
Είδος πρότασης:	Κύρια
2 ^η Πρόταση:	κοινὴ γάρ ἡ τύχη καὶ τό μέλλον ἀόρατον.
Είδος πρότασης:	Κύρια
Τρόπος σύνδεσης:	Παρατακτική
1 ^η Πρόταση:	Ἄγανακτῶ
Είδος πρότασης:	Κύρια
2 ^η Πρόταση:	εἰ τὰ χρήματα λυπεῖ τινὰς ὑμῶν.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Είδος πρότασης:	Δευτερεύουσα
Τρόπος σύνδεσης:	Υποτακτική
1 ^η Πρόταση:	Ἡ γεωργία πολλά διδάσκει
Είδος πρότασης:	Κύρια
2 ^η Πρόταση:	καί πολλά φέρει.
Είδος πρότασης:	Κύρια
Τρόπος σύνδεσης:	Παρατακτική

Η. Παράλληλα Κείμενα

14. Να του ιστορικού).

Πρώτο Παράλληλο

Κοινές Απόψεις: Ο ιστορικός πρέπει να είναι αντικειμενικός, αμερόληπτος και δίκαιος στις κρίσεις του. Οφείλει να επαινεί ή να κατακρίνει όλους ανεξαιρέτως, στηριζόμενος στις πράξεις τους. Τέλος, πρέπει να έχει την αλήθεια ως μοναδικό γνώμονα στη συγγραφή του έργου του.

Δεύτερο Παράλληλο

Κοινές Απόψεις: Η ανάδειξη της αλήθειας είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την ιστορική συγγραφή. Ο ιστορικός οφείλει να αποκαλύπτει τα σφάλματα και των πιο οικείων του και να καταγράφει τα γεγονότα όπως πραγματικά έγιναν, ασχέτως αν του είναι ευχάριστα ή δυσάρεστα.

Τρίτο Παράλληλο

Κοινές Απόψεις: Ο ιστορικός θα πρέπει να είναι φίλος της αλήθειας. Οφείλει να μη χαρίζεται σε κανέναν είτε είναι φίλος είτε εχθρός. Ως αντικειμενικός και αμερόληπτος δικαστής θα πρέπει να κρίνει όλους γενικά, προσέχοντας να μην αποδώσει περισσότερο από όσο πρέπει είτε στη μία είτε στην άλλη πλευρά.

Επιπλέον Πληροφορίες: Ο Προκόπιος, παρομοιάζει την αξία της αλήθειας για την ιστορία με την αξία της ευστροφίας για τη ρητορική και της μυθοπλασίας για την ποίηση.

Ο Λουκιανός προσθέτει ότι ο ιστορικός οφείλει να είναι άφοβος, υπεράνω χρημάτων, αδέσμευτος και να λέει την αλήθεια, χωρίς να επηρεάζεται από συναισθήματα μικροψυχίας, συμπόνιας, ντροπής ή αμείλικτης διάθεσης. Προκειμένου να είναι ακριβοδίκαιος κριτής των γεγονότων, θα πρέπει να ξεχάσει ακόμα και την πατρίδα του. Μοναδικός του στόχος πρέπει να είναι η ανάδειξη της αλήθειας και όχι η φιλοδοξία να είναι αρεστό το έργο του.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Θ. Ασκήσεις εμπέδωσης**Θ1. Ασκήσεις στο κείμενο της ενότητας****15. Με τι ... αλήθεια;**

Η ιστορία που δεν περιέχει αλήθεια παρομοιάζεται με έναν ζωντανό οργανισμό που όταν χάσει τα μάτια του αχρηστεύεται ολόκληρος ("Ωσπερ γάρ ζώου τῶν ὄψεων ἀφαιρεθεισῶν ἀχρειοῦται τὸ ὅλον).

16. Να ... νέα ελληνικά.

Απάντηση: 1 – δ, 2 – ζ, 3 – α, 4 – στ, 5 – β, 6 – ε, 7 – γ

17. Να αποδώσετε στα νέα ελληνικά τις ακόλουθες λέξεις ή φράσεις απ' το κείμενο της ενότητας:

όταν όμως το χρέος του ιστορικού επωμίζεται ένας
τα μάτια
ο ενάρετος άνθρωπος
από την ιστορία εάν λείπει η αλήθεια
αί τῶν ἐπιτηδευμάτων ἀμαρτίαι:
τούς ἀναγκαιοτάτους: τους στενοούς συγγενείς

Θ2. Ασκήσεις στο λεξιλόγιο**18. Να ... ορισμούς.**

Απάντηση: 1 – ε, 2 – η, 3 – α, 4 – θ, 5 – ιβ, 6 – γ, 7 – ι, 8 – ζ, 9 – στ, 10 – β, 11 – δ, 12 – ια

19. Να (σελ. 24).

κοσμικό
κοσμοπολίτη
κοσμοϊστορικής
κοσμάκης
κοσμητικά
κοσμοκράτορας
φοιτητόκοσμου
κοσμήματα
κοσμοσωτήριο
διακοσμημένοι

Θ3. Ασκήσεις στην ετυμολογία**20. Να ... ελληνικής:**

φιλοχρήματος, φιλοφρόνηση, φιλότιμο, φιλότεχνος, φιλόσοφος
απαίτηση, παραίτηση, απαιτητικός, αίτημα, διαιτητής
διάλειμμα, έλλειμμα, ελλιπής, υπόλοιπο, λειψυδρία

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

μεγαλειώδης, μεγαλέμπορος, μεγαλεπήβολος, μεγαλείο, μεγαλίστικος
βιογραφία, βιολογία, βιομηχανία, βιοπαλαιστής, βιοπορισμός
αναγκάζω, αναγκάιος, αναγκαστικός, ανάγκη, εξαναγκασμός
βλήμα, απόβλητα, ανυπέρβλητος, διάβολος, εμβόλιο
δείγμα, δειγματοληπτικός, δειγματολόγιο, δείκτης, απόδειξη
ανδρικός, άνανδρος, ανδρεία, ανδριάντας, ανδραγαθία

21. Να ... σας δίνεται:

πολλάκις	έλεγχειν
φιλόφιλον	διήγημα
άμαρτία	εύλογεῖν
άναλαμβάνη	έπιλαθέσθαι
ὄψεων	ψέγειν
γίνεται	κοσμεῖν

22. Να ...ά τους μέρη.

Σύνθετη λέξη	α' συνθετικό	β' συνθετικό
έκβάλλοι	έκ	βάλλω
φιλόπατριν	φίλος	πατρίς
συναγαπᾶν	σύν	άγαπάω-ῶ
συμμισεῖν	σύν	μισέω-ῶ
άναλαμβάνη	ανά	λαμβάνω
έπιλαθέσθαι	έπί	λανθάνω
εύλογεῖν	εὔ	λέγω
έπονειδίστως	έπί	ὄνειδος
ύποδεικνύωσιν	ύπό	δείκνυμι
καταλειπόμενον	κατά	λείπω

04. Ασκήσεις στη γραμματική της ενότητας

23. Να ... τα ουσιαστικά:

Όνομ. ὁ Ἄγαθοκλῆς	Ενικός Αριθμός	τό τέμενος
Γεν. τοῦ Ἄγαθοκλέους	τό ξίφος	τοῦ τεμένους
Δοτ. τῷ Ἄγαθοκλεῖ	τοῦ ξίφους	τό τεμένει
Αιτ. τόν Ἄγαθοκλέα	τῷ ξίφει	τό τέμενος
Κλητ. (ῶ) Ἄγαθόκλεις	τό ξίφος	(ῶ) τέμενος
	(ῶ) ξίφος	
Όνομ. ΔΕΝ ΕΧΕΙ	Πληθυντικός Αριθμός	τά τεμένη
Γεν. ΔΕΝ ΕΧΕΙ	τά ξίφη	τῶν τεμενῶν
Δοτ. ΔΕΝ ΕΧΕΙ	τῶν ξιφῶν	τοῖς τεμένεσι(ν)
Αιτ. ΔΕΝ ΕΧΕΙ	τοῖς ξιφεσι(ν)	τά τεμένη
Κλητ. ΔΕΝ ΕΧΕΙ	τά ξίφη	(ῶ) τεμένη
	(ῶ) ξίφη	

24. Να γράψετε ...

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Γεν. τοῦ πράκτορος	Ενικός Αριθμός τοῦ κρατῆρος	τοῦ στελέχους
Δοτ. τῷ πράκτορι	τῷ κρατῆρι	τό στελέχει
Αιτ. τόν πράκτορα	τόν κρατῆρα	τό στέλεχος
Γεν. τῶν πρακτόρων	Πληθυντικός Αριθμός τῶν κρατήρων	τῶν στελεχῶν
Δοτ. τοῖς πράκτορι(ν)	τοῖς κρατῆρι(ν)	τοῖς στελέχεσι(ν)
Αιτ. τοὺς πράκτορας	τούς κρατῆρας	τά στελέχη
Γεν. τοῦ Πραξιτέλους	Ενικός Αριθμός τοῦ στατήρος	τοῦ ἀέρος
Δοτ. τῷ Πραξιτέλει	τῷ στατῆρι	τῷ ἀέρι
Αιτ. τόν Πραξιτέλη	τόν στατῆρα	τόν ἀέρα
Γεν. ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟ	Πληθυντικός Αριθμός τῶν στατήρων	ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟ
Δοτ.	τοῖς στατῆρι(ν)	
Αιτ.	τούς στατῆρας	

25. Να ... πτώση:

Δήμητρος
Καίσαρος // Καίσαρι
ρήτορων
Ἄνδρῶν
πατέρας // μητέρας
ἀστέρας
ἄνδρα
πένθει
ἄλση
ἤθεσιν
Περικλέα

26. Να ... άλλο αριθμό.

α. Ἄνδρός
Ἄνδρῶν χαρακτηρισῆρες ἐκ λόγων γνωρίζονται.
β. ῥήτορες
Ὁ δεινός ῥήτωρ περί μικροῦ πράγματος πολλά λέγει.
γ. ἀστέρας
Ὁ Πέρσης ἐνόμιζε τόν ἀστέρα θεόν εἶναι.

27. Να ... 0 ουσιαστικῶν.

Γενική ενικού τοῦ κλητῆρος	Κλητική ενικού (ῶ) κλητῆρ	Δοτική πληθ. τοῖς κλητῆρι(ν)
τοῦ ἀνδρός	(ῶ) ἄνερ	τοῖς ἀνδράσι(ν)

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

τοῦ ἔπους	(ὦ) ἔπος	τοῖς ἔπεισι(ν)
Γεν. εν. τοῦ πατρός	Κλητ. εν. (ὦ) πάτερ	Δοτ. πληθ. τοῖς πατράσι(ν)
τοῦ θάρρους	(ὦ) θάρρος	Κλητ. πληθ. (ὦ) πατέρες
τοῦ ἀστέρος	(ὦ) ἀστήρ	ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟ
τῆς χειρός	(ὦ) χεῖρ	τοῖς ἀστράσι(ν)
τοῦ Διογένους	(ὦ) Διόγενες	ταῖς χερσί(ν)
τοῦ Ἡρακλέους	(ὦ) Ἡράκλεις	ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟ
τῆς μητρός	(ὦ) μήτηρ	ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟ
τῆς θυγατρός	(ὦ) θύγατερ	ταῖς μητράσι(ν)
τοῦ πράκτορος	(ὦ) πρᾶκτορ	ταῖς θυγατράσι(ν)
		τοῖς πράκτορσι(ν)
		(ὦ) πράκτορες

28. Ναουσιαστικῶν.

	Ενικός Αριθμός	
Γεν. τοῦ τείχους	τῆς γαστρός	τοῦ Ἐμπεδοκλέους
Δοτ. τῷ τείχει	τῇ γαστρί	τῷ Ἐμπεδοκλεῖ
Αιτ. τό τείχος	τήν γαστέρα	τόν Ἐμπεδοκλέα
	Πληθυντικός Αριθμός	
Γεν. τῶν τειχῶν	τῶν γαστέρων	ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟ
Δοτ. τοῖς τείχεσι(ν)	ταῖς γαστράσι(ν)	
Αιτ. τά τείχη	τάς γαστέρας	

29. Να ... ἄλλου αριθμού:

Γεν. τῶν πατέρων	τῆς θυγατρός	τῶν τειχῶν
Δοτ. τοῖς πατράσι(ν)	ταῖς θυγατράσι(ν)	τοῖς τείχεσι(ν)
Αιτ. τούς πατέρας	τάς θυγατέρας	τά τείχη

30. Τα αριθμού.

ὦ σῶτερ	τό ἦθος
τοῖς σπινθήρεσι(ν)	ὦ οἰκῆτορ
τοῖς κοίτεσι(ν)	τῷ ἀνδρί
ὦ γαστήρ	

31. Να ... ζητείται:

τῶν κοσμητόρων	(ὦ) [εν.] θύγατερ
τῷ τεμένει	τοῖς αἰθέρσι(ν)
(ὦ) [εν.] Διόγενες	τῷ Σοφοκλεῖ
τά στελέχη	(ὦ) [εν.] γαστήρ
τοῦ ἀστέρος	τοῖς εὔρεσι(ν)
τῷ ζωστῆρι,	τοῖς ζωστῆρσι(ν)
τοῦ Ἡρακλέους,	(ὦ) [εν.] Ἡράκλεις
(ὦ) [εν.] ἄνερ,	τοῖς ἀνδράσι(ν)

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

τῆ μητρί,
(ὦ) [εν.] σῶτερ,
(ὦ) [εν.] πρᾶκτορ,
(ὦ) [εν.]πάτερ,

(ὦ) [εν.] μήτερ
τούς σωτήρας
τοῖς πράκτορσι(ν)
τοῖς πατράσι(ν)

Θ5. Άσκηση στο συντακτικό της ενότητας

32. Να χωρίσετε ... σύνδεσης.

1^η Πρόταση: Γονέας τίμα
Είδος πρότασης: Κύρια
2^η Πρόταση: καί φίλους εὐεργέτει.
Είδος πρότασης: Κύρια
Είδος συνδέσμου: Παρατακτικός (συμπλεκτικός)
Τρόπος σύνδεσης: Παρατακτική σύνδεση

1^η Πρόταση: Ἐς οἶκημα ἐσῆλθεν,
Είδος πρότασης: Κύρια
2^η Πρόταση: ἵνα μή ὑπαίθριος ταλαιπωροίη.
Είδος πρότασης: Δευτερεύουσα (τελική)
Είδος συνδέσμου: Υποτακτικός (τελικός)
Τρόπος σύνδεσης: Υποτακτική σύνδεση

1^η Πρόταση: Ταῦτα ἐποίουν,
Είδος πρότασης: Κύρια
2^η Πρόταση: μέχρι σκότος ἐγένετο.
Είδος πρότασης: Δευτερεύουσα (χρονική)
Είδος συνδέσμου: Υποτακτικός (χρονικός)
Τρόπος σύνδεσης: Υποτακτική σύνδεση

1^η Πρόταση: Κάλλος ἢ χρόνος ἀνήλωσεν
Είδος πρότασης: Κύρια
2^η Πρόταση: ἢ νόσος ἐμάρανε.
Είδος πρότασης: Κύρια
Είδος συνδέσμου: Παρατακτικός (διαζευκτικός)
Τρόπος σύνδεσης: Παρατακτική σύνδεση

1^η Πρόταση: Ἐπεὶ δέ ἀπορία ἦν,
Είδος πρότασης: Δευτερεύουσα (αιτιολογική)
2^η Πρόταση: ἐλυπεῖτο σύν τοῖς ἄλλοις.
Είδος πρότασης: Κύρια
Είδος συνδέσμου: Υποτακτικός (αιτιολογικός)
Τρόπος σύνδεσης: Υποτακτική σύνδεση

1^η Πρόταση: Ἐπιτήδεια ἡμῖν ἔστιν·

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Είδος πρότασης: Κύρια
 2^η Πρόταση: ὥστε μηδέν ἀθυμεῖτε.
 Είδος πρότασης: Κύρια
 Είδος συνδέσμου: Παρατακτικός (συμπερασματικός)
 Τρόπος σύνδεσης: Παρατακτική σύνδεση

1^η Πρόταση: Μηδέν περί Λακεδαιμονίων λέγε·
 Είδος πρότασης: Κύρια
 2^η Πρόταση: οὐ γάρ ἀνέξομαι.
 Είδος πρότασης: Κύρια
 Είδος συνδέσμου: Παρατακτικός (αιτιολογικός)
 Τρόπος σύνδεσης: Παρατακτική σύνδεση

1^η Πρόταση: Πάντες γινώσκουσιν
 Είδος πρότασης: Κύρια
 2^η Πρόταση: ὅτι οἱ ἄνθρωποι θνητοί εἰσί.
 Είδος πρότασης: Δευτερεύουσα (ειδική)
 Είδος συνδέσμου: Υποτακτικός (ειδικός)
 Τρόπος σύνδεσης: Υποτακτική σύνδεση

1^η Πρόταση: Εἰ καί μή βλέπεις,
 Είδος πρότασης: Δευτερεύουσα (εναντιωματική)
 2^η Πρόταση: φρονεῖς δ' ὅμως.
 Είδος πρότασης: Κύρια
 Είδος συνδέσμου: Υποτακτικός (εναντιωματικός)
 Τρόπος σύνδεσης: Υποτακτική σύνδεση

1^η Πρόταση: Εὐλαβοῦ τάς διαβολάς,
 Είδος πρότασης: Κύρια
 2^η Πρόταση: κἄν ψευδεῖς ᾧσιν.
 Είδος πρότασης: Δευτερεύουσα (παραχωρητική)
 Είδος συνδέσμου: Υποτακτικός (παραχωρητικός)
 Τρόπος σύνδεσης: Υποτακτική σύνδεση

1^η Πρόταση: Εἰ μή τούς νόμους τηροῦμεν,
 Είδος πρότασης: Δευτερεύουσα (υποθετική)
 2^η Πρόταση: λέλυται πάντα.
 Είδος πρότασης: Κύρια
 Είδος συνδέσμου: Υποτακτικός (υποθετικός)
 Τρόπος σύνδεσης: Υποτακτική σύνδεση

1^η Πρόταση: Ἄλλά μήν εἰσι βωμοί·
 Είδος πρότασης: Κύρια
 2^η Πρόταση: εἰσὶν ἄρα καί θεοί.
 Είδος πρότασης: Κύρια
 Είδος συνδέσμου: Παρατακτικός (συμπερασματικός)

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Τρόπος σύνδεσης: Παρατακτική σύνδεση
 1^η Πρόταση: Ότε εύτυχεῖς μάλιστα,
 Είδος πρότασης: Δευτερεύουσα (χρονική)
 2^η Πρόταση: μή μέγα φρονεῖς.
 Είδος πρότασης: Κύρια
 Είδος συνδέσμου: Υποτακτικός (χρονικός)
 Τρόπος σύνδεσης: Υποτακτική σύνδεση

1^η Πρόταση: Κῦρος ἔλεγεν
 Είδος πρότασης: Κύρια
 2^η Πρόταση: ὅτι ἡ ὁδός ἔσοιτο προς βασιλέα μέγαν.
 Είδος πρότασης: Δευτερεύουσα (ειδική)
 Είδος συνδέσμου: Υποτακτικός (ειδικός)
 Τρόπος σύνδεσης: Υποτακτική σύνδεση

1^η Πρόταση: Ὅποτε θύοι Κρίτων,
 Είδος πρότασης: Δευτερεύουσα (χρονική)
 2^η Πρόταση: ἐκάλει Ἀρχέδημον.
 Είδος πρότασης: Κύρια
 Είδος συνδέσμου: Υποτακτικός (χρονικός)
 Τρόπος σύνδεσης: Υποτακτική σύνδεση

1^η Πρόταση: Στράτευμα συνέλεξε
 Είδος πρότασης: Κύρια
 2^η Πρόταση: καί ἐπολέμει.
 Είδος πρότασης: Κύρια
 Είδος συνδέσμου: Παρατακτικός (συμπλεκτικός)
 Τρόπος σύνδεσης: Παρατακτική σύνδεση

1^η Πρόταση: Ὡ Σώκρατες ἐγρήγορας
 Είδος πρότασης: Κύρια
 2^η Πρόταση: ἦ καθεύδεις;
 Είδος πρότασης: Κύρια
 Είδος συνδέσμου: Παρατακτικός (διαζευκτικός)
 Τρόπος σύνδεσης: Παρατακτική σύνδεση

1^η Πρόταση: Ἄναγκαῖον ἦν πορεύεσθαι·
 Είδος πρότασης: Κύρια
 2^η Πρόταση: ου γάρ ἦν ἱκανά τά ἐπιτήδεια.
 Είδος πρότασης: Κύρια
 Είδος συνδέσμου: Παρατακτικός (αιτιολογικός)
 Τρόπος σύνδεσης: Παρατακτική σύνδεση

1^η Πρόταση: Φοβοῦμαι

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Είδος πρότασης:	Κύρια
2 ^η Πρόταση:	μή διά τήν άπειρίαν ού δυναθῶ δηλῶσαι περί τῶν πραγμάτων.
Είδος πρότασης:	Δευτερεύουσα (ενδοιαστική)
Είδος συνδέσμου:	Υποτακτικός (ενδοιαστικός)
Τρόπος σύνδεσης:	Υποτακτική σύνδεση

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

4^η Ενότητα: Οι Σεληνίτες

Λύσεις

A. Ερωτήσεις Κατανόησης

1. Να ... κείμενο.

α) Σε ποιους ...Πού ζουν αυτοί;

Το κείμενο αναφέρεται στους φανταστικούς κατοίκους της Σελήνης, τους «Σεληνίτες» (παρά Σεληνίταις).

β) Ποιος ... Σεληνίτες;

Για τους Σεληνίτες όμορφος θεωρείται όποιος είναι φαλακρός (Καλός δὲ παρά Σεληνίταις νομίζεται, ἦν πού τις φαλακρός ἦ).

γ) Ποια ... Σεληνιτών;

Οι Σεληνίτες αφήνουν να φυτρώσουν τρίχες λίγο πάνω από τα γόνατά (τους) (Καὶ μὴν καὶ γένεια φύουσιν μικρὸν ὑπὲρ τὰ γόνατα). Δεν έχουν νύχια στα πόδια τους (Καὶ ὄνυχας ἐν τοῖς ποσίν οὐκ ἔχουσιν), αλλά όλοι είναι μονοδάκτυλοι (ἀλλὰ πάντες εἰσὶν μονοδάκτυλοι). Ακόμα, έχουν μάτια πρόσθετα (Τοὺς δὲ ὀφθαλμοὺς περιαιρετοὺς ἔχουσι) και πολλοί, αν χάσουν τα δικά τους μάτια, χρησιμοποιούν αυτά που παίρνουν από άλλους (καὶ πολλοὶ τοὺς σφετέρους ἀπολέσαντες παρ' ἄλλων χρησάμενοι ὀρώσιν). Τέλος, οι πλούσιοι Σεληνίτες έχουν πολλά μάτια αποθηκευμένα (Τινὲς δὲ καὶ πολλοὺς ἀποθέτους ἔχουσιν, οἱ πλούσιοι)!

δ) Τι ... ιδρώτα τους;

Οι Σεληνίτες όταν ιδρώνουν παράγουν γάλα σ' όλο τους το σώμα (γάλακτι πᾶν τὸ σῶμα ἰδροῦσιν). Το γάλα αυτό το πήζουν και το κάνουν τυρί (ὥστε καὶ τυροὺς ἀπ' αὐτοῦ πήγνυνται)!

ε) Ποια ... με τη γη;

Στη χώρα των Σεληνιτών βρίσκεται ένας μεγάλος καθρέφτης, πάνω από ένα πηγάδι (Κάτοπτρον δὲ μέγιστον κεῖται ὑπὲρ φρέατος οὐ πάνυ βαθέος). Αν κατεβεί κάποιος στο πηγάδι (Ἄν μὲν οὖν εἰς τὸ φρέαρ καταβῆ τις), ακούει όλα όσα λέγονται στη γη (ἀκούει πάντων τῶν ἐν τῇ γῆ λεγομένων). Και αν κοιτάξει προσεκτικά στον καθρέφτη (ἐὰν δὲ εἰς τὸ κάτοπτρον ἀποβλέψη), βλέπει όλες τις πόλεις και όλα τα έθνη της γης (πάσας μὲν πόλεις, πάντα δὲ ἔθνη ὀρᾷ). Μόνο που δεν γνωρίζει αν έχουν τη δυνατότητα και οι κάτοικοι της γης να τον δουν (εἰ δὲ κάκεῖνοι ἐμὲ ἐώρων, οὐκέτι ἔχω εἰπεῖν).

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Β. Λεξιλογικές Ασκήσεις

2. Να ... Πίνακα (σελ. 33).

καλομαθημένα
καλοπροαίρετος
Καλοτάξιδο
καλοπέρασή
καλοδέχρηκαν
καλοήθης
καλλίφωνοι

3. Να ... σημασία που δίνεται:

καλοπληρωμένος
καλόκαρδος
καλοπροαίρετος
καλόκεφος
καλομίλητος
καλότυχος

4. Τι ... φράσεις:

θεωρείται καλό ό,τι εξυπηρετεί το ατομικό συμφέρον
οι καλοί άνθρωποι συχνά δυστυχούν
ο άνθρωπος που βοηθά τον συνάνθρωπό του

5. Να .. λέξεις:

Στέκεται και καλλωπίζεται μπροστά στον καθρέφτη με τις ώρες
Η κριτική που άσκησα στο έργο σου ήταν καλοπροαίρετη· δεν είχα σκοπό να σε στενοχωρήσω.
Καλότυχοι είναι όσοι δε γνώρισαν τον πόλεμο.

Γ. Ετυμολογικές Ασκήσεις

6. Με τα...

παχύδερμος
εύθύγραμμος
βαρύθυμος

δασύτριχος
οξύτονος

7. Να σχηματίσετε το αρσενικό του επιθέτου των σύνθετων λέξεων της Νεοελληνικής με α' συνθετικό το αριθμητικό μόνος:

μονόπλευρος
μονοκόμματος, μονοκομματικός
μονοεδρικός
μονολιθικός

μονόχλωτος

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Δ. Επανάληψη στον σχηματισμό και στην κλίση της Οριστικής Παρατατικού και Αορίστου Ενεργητικής Φωνής

8. Να ... ρημάτων.

Οριστική Ενεστώτα φύω φύεις φύει φύομεν φύετε φύουσι(ν)	Οριστική Παρατατ. ἔφυον ἔφυες ἔφυε ἐφύομεν ἐφύετε ἔφυον	Οριστική Μέλ. φύσω φύσεις φύσει φύσομεν φύσετε φύσουσι(ν)	Οριστική Αορίστ. ἔφυσα ἔφυσας ἔφυσε ἐφύσαμεν ἐφύσατε ἔφυσαν
---	---	---	---

Οριστική Ενεστώτα γυμνάζω γυμνάζεις γυμνάζει γυμνάζομεν γυμνάζετε γυμνάζουσι(ν)	Οριστική Παρατατ. ἐγύμναζον ἐγύμναζες ἐγύμναζε ἐγυμνάζομεν ἐγυμνάζετε ἐγύμναζον	Οριστική Μέλ. γυμνάσω γυμνάσεις γυμνάσει γυμνάσομεν γυμνάσετε γυμνάσουσι(ν)	Οριστική Αορίστ. ἐγύμνασα ἐγύμνασας ἐγύμνασε ἐγυμνάσαμεν ἐγυμνάσατε ἐγύμνασαν
---	---	---	---

9. Να ... ρημάτων.

Οριστική Παρατ. ἀπέβλεπον ἀπέβλεπες ἀπέβλεπε ἀπεβλέπομεν ἀπεβλέπετε ἀπέβλεπον	Οριστική Αορίστου ἀπέβλεψα ἀπέβλεπας ἀπέβλεψε ἀπεβλέψαμεν ἀπεβλέψατε ἀπέβλεψαν	Οριστική Παρατ. ἐνόμιζον ἐνόμιζες ἐνόμιζε ἐνομίζομεν ἐνομίζετε ἐνόμιζον	Οριστική Αορίστ. ἐνόμισα ἐνόμισας ἐνόμιση ἐνομίσαμεν ἐνομίσατε ἐνόμισαν
---	--	---	---

Οριστική Παρατατικού ἔλεγον ἔλεγες ἔλεγε ἐλέγομεν ἐλέγετε ἔλεγον	Οριστική Αορίστου ἐπίστευσα ἐπίστευσας ἐπίστευσε ἐπιστεύσαμεν ἐπιστεύσατε ἐπίστευσαν
--	--

10. Να κλίνετε τα ακόλουθα ουσιαστικά στους δύο αριθμούς.

	Ενικός Αριθμός	
Ονομ. ὁ ὄνυξ	ὁ ὀφθαλμός	τό κάτοπτρον
Γεν. τοῦ ὄνουχος	τοῦ ὀφθαλμοῦ	τοῦ κατόπτρου
Δοτ. τῷ ὄνουχι	τῷ ὀφθαλμῷ	τῷ κατόπτρῳ

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Αιτ. τόν ὄνυχα	τόν ὀφθαλμόν	τό κάτοπτρον
Κλητ. (ῶ) ὄνυξ	(ῶ) ὀφθαλμέ	(ῶ) κάτοπτρον
	Πληθυντικός Αριθμός	
Όνομ. οἱ ὄνυχες	οἱ ὀφθαλμοί	τά κάτοπτρα
Γεν. τῶν ὀνύχων	τῶν ὀφθαλμῶν	τῶν κατόπτρων
Δοτ. τοῖς ὄνυξι(ν)	τοῖς ὀφθαλμοῖς	τοῖς κατόπτροις
Αιτ. τούς ὄνυχας	τούς ὀφθαλμούς	τά κάτοπτρα
Κλητ. (ῶ) ὄνυχες	(ῶ) ὀφθαλμοί	(ῶ) κάτοπτρα
	Ενικός Αριθμός	
Όνομ. ἡ πόλις	τό ἔθνος	ἡ πατρίς
Γεν. τῆς πόλεως	τοῦ ἔθνους	τῆς πατρίδος
Δοτ. τῇ πόλει	τῷ ἔθνει	τῇ πατρίδι
Αιτ. τήν πόλιν	τό ἔθνος	τήν πατρίδα
Κλητ. (ῶ) πόλι	(ῶ) ἔθνος	(ῶ) πατρίς
	Πληθυντικός Αριθμός	
Όνομ. αἱ πόλεις	τά ἔθνη	αἱ πατρίδες
Γεν. τῶν πόλεων	τῶν ἔθνῶν	τῶν πατρίδων
Δοτ. ταῖς πόλεσι(ν)	τοῖς ἔθνεσι(ν)	ταῖς πατρίσι(ν)
Αιτ. τάς πόλεις	τά ἔθνη	τάς πατρίδας
Κλητ. (ῶ) πόλεις	(ῶ) ἔθνη	(ῶ) πατρίδες

Επαναληπτικές Ασκήσεις στο Συντακτικό

11. Να ..., συνδετικά).

Ρήμα: φύουσιν (αμετάβατο)

Υποκείμενο: γένεια (υποκείμενο)

Ρήμα: ἔχουσι (συνδετικό)

Υποκείμενο: (οἱ Σεληνῖται)

Αντικείμενο: τούς ὀφθαλμούς

Κατηγορούμενο: περιαιρετούς

Ρήμα: ἔχουσιν (συνδετικό)

Υποκείμενο: Τινές

Αντικείμενο: πολλούς

Κατηγορούμενο: ἀποθέτους

Ρήμα: κεῖται (αμετάβατο)

Υποκείμενο: κάτοπτρον

Ρήμα: ἔθεασάμην (μεταβατικό)

Υποκείμενο: ἐγώ

Αντικείμενο: καί τούς οἰκείους καί τήν πατρίδα

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

- 1^η πρόταση
 Ρήμα: οὐκ ἔχουσιν (μεταβατικό)
 Υποκείμενο: (οἱ Σεληνῖται)
 Αντικείμενο: ὄνυχας
 2^η πρόταση
 Ρήμα: εἰσίν (συνδεδειγμένο)
 Υποκείμενο: πάντες
 Κατηγορούμενο: μονοδάκτυλοι

12. Να ... υπόταξη).

- 1^η Πρόταση: Καί ὄνυχας ἐν τοῖς ποσίν οὐκ ἔχουσιν,
 Εἶδος πρότασης: Κύρια
 2^η Πρόταση: ἀλλά πάντες εἰσίν μονοδάκτυλοι.
 Εἶδος πρότασης: Κύρια
 Τρόπος σύνδεσης: Παρατακτική σύνδεση

- 1^η Πρόταση: Καί ἐπειδάν ἡ πονῶσιν
 Εἶδος πρότασης: Δευτερεύουσα (χρονικοῦποθετική)
 2^η Πρόταση: ἢ γυμνάζωνται,
 Εἶδος πρότασης: Δευτερεύουσα (χρονικοῦποθετική)
 Τρόπος σύνδεσης: Παρατακτική σύνδεση
 3^η Πρόταση: γάλακτι πᾶν τό σῶμα ἰδρυοῦσιν,
 Εἶδος πρότασης: Κύρια
 Τρόπος σύνδεσης: Υποτακτική σύνδεση
 4^η Πρόταση: ὥστε και τυρούς ἀπ' αὐτοῦ πῆγνυνται.
 Εἶδος πρότασης: Δευτερεύουσα (συμπερασματική)
 Τρόπος σύνδεσης: Υποτακτική σύνδεση

- 1^η Πρόταση: Ἄν μὲν οὖν εἰς τό φρέαρ καταβῆ τις,
 Εἶδος πρότασης: Δευτερεύουσα (υποθετική)
 2^η Πρόταση: ἀκούει πάντων τῶν ἐν τῇ γῆ λεγομένων,
 Εἶδος πρότασης: Κύρια
 Τρόπος σύνδεσης: Υποτακτική σύνδεση
 3^η Πρόταση: ἐάν δέ εἰς τό κάτοπτρον ἀποβλέψῃ,
 Εἶδος πρότασης: Δευτερεύουσα (υποθετική)
 Τρόπος σύνδεσης: Παρατακτική σύνδεση (με την προηγούμενη υποθετική)
 4^η Πρόταση: πάσας μὲν πόλεις, πάντα δέ ἔθνη ὄρᾳ.
 Εἶδος πρότασης: Κύρια
 Τρόπος σύνδεσης: Υποτακτική σύνδεση

Ε. Φωνηεντόληκτα επίθετα της γ' κλίσης σε -ύς, -εἶα, -ύ

13. Να ... τα επίθετα:

Ονομ. ὁ εὐθύς	Ενικός Αριθμός
ἡ εὐθεῖα | τό εὐθύ |
|---------------|----------------------------|---------|

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Γεν. τοῦ εὐθέος	τῆς εὐθείας	τοῦ εὐθέος
Δοτ. τῷ εὐθεῖ	τῇ εὐθείᾳ	τῷ εὐθύ
Αιτ. τόν εὐθύν	τήν εὐθεΐαν	τό εὐθύ
Κλητ. (ῶ) εὐθύ	(ῶ) εὐθεῖα	(ῶ) εὐθύ
Πληθυντικός Αριθμός		
Ονομ. οἱ εὐθεῖς	αἱ εὐθεΐαι	τά εὐθέα
Γεν. τῶν εὐθέων	τῶν εὐθειῶν	τῶν εὐθέων
Δοτ. τοῖς εὐθέσι(ν)	ταῖς εὐθείαις	τοῖς εὐθέσι(ν)
Αιτ. τούς εὐθεῖς	τάς εὐθείας	τά εὐθέα
Κλητ. (ῶ) εὐθεῖς	(ῶ) εὐθεΐαι	(ῶ) εὐθέα
Ενικός Αριθμός		
Ονομ. ὁ θῆλυς	ἡ θήλεια	τό θῆλυ
Γεν. τοῦ θήλεος	τῆς θηλείας	τοῦ θήλεος
Δοτ. τῷ θήλει	τῇ θηλείᾳ	τῷ θήλει
Αιτ. τόν θήλυ	τήν θήλειαν	τό θῆλυ
Κλητ. (ῶ) θῆλυ	(ῶ) θήλεια	(ῶ) θῆλυ
Πληθυντικός Αριθμός		
Ονομ. οἱ θήλεις	αἱ θήλειαι	τά θήλεα
Γεν. τῶν θηλέων	τῶν θηλειῶν	τῶν θηλέων
Δοτ. τοῖς θήλεσι(ν)	ταῖς θηλείαις	τοῖς θήλεσι(ν)
Αιτ. τούς θήλεις	τάς θηλείας	τά θήλεα
Κλητ. (ῶ) θήλεις	(ῶ) θήλειαι	τά θήλεα
Ενικός Αριθμός		
Ονομ. ὁ, ἡ δίπηχυς	τό δίπηχυ	
Γεν. τοῦ, τῆς διπήχεος	τοῦ διπήχεος	
Δοτ. τῷ, τῇ διπήχει	τῷ, τῇ διπήχει	
Αιτ. τον, τήν δίπηχυν	τό δίπηχυ	
Κλητ. (ῶ) δίπηχυ	(ῶ) δίπηχυ	
Πληθυντικός Αριθμός		
Ονομ. οἱ, αἱ διπήχεις	τά διπήχεα, διπήχη	
Γεν. τῶν διπηχέων	τῶν διπηχέων	
Δοτ. τοῖς, ταῖς διπήχεσι(ν)	τοῖς διπήχεσι(ν)	
Αιτ. τούς, τάς διπήχεις	τά διπήχεα, διπήχη	
Κλητ. (ῶ) διπήχεις	(ῶ) διπήχεα, διπήχη	

14. Να πληθυντικού αριθμού.

Γεν. ενικού:	τοῦ εὐρέος ποταμοῦ	τοῦ τραχέος ἐδάφους	τῆς βραχείας βουλής
Δοτ. ενικού:	τῷ εὐρεῖ ποταμῷ	τῷ τραχεῖ ἐδάφει	τῇ βραχείᾳ βουλή
Ονομ. πληθ:	οἱ εὐρεῖς ποταμοί	τά τραχέα ἐδάφη	αἱ βραχεῖαι βουλαί
Αιτ. πληθ:	τούς εὐρεῖς ποταμούς	τά τραχέα ἐδάφη	τάς βραχείας βουλάς

15. Να ... προσδιορίζουν:

βραχεῖ
Τραχέα

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

ήδύ
 βαρέα
 βραχεία
 εύρεις
 όξεϊ
 εύθειά
 ταχέσιν
 βραχεΐαι
 βαθείαις
 γλυκεΐαν // ταχεΐαν
 γλυκύν
 γλυκύν

16. Να ... άλλο αριθμό.

Ἦδεῖς εἰσὶν οἱ λόγοι τῶν ῥητόρων
 Ἔστε ταχεῖς εἰς τό ἀκοῦσαι καί βραδεῖς εἰς τό λαλῆσαι.
 Εὐρέα εἰσὶν τά πεδία.
 Οἱ όπλῖται όξεά ξίφη φέρουσιν εἰς τούς πολέμους.
 Βάδιζε, ὦ ἄνθρωπε, τήν εύθειαν όδόν.

ΣΤ. Υποτακτική Ενεστώτα και Αορίστου Ενεργητικής Φωνής

17. Να ... ζητείται.

β' εν. Ενεστ.	έρμηνεύης	άριστεύης	πέμπης	τάττης
γ' πληθ. Ενεστ.	έρμηνεύωσι(ν)	άριστεύωσι(ν)	πέμπωσι(ν)	τάττωσι(ν)
β' εν. Αορ.	έρμηνεύσης	άριστεύσης	πέμψης	τάξης
γ' πληθ. Αορ.	έρμηνεύσωσι(ν)	άριστεύσωσι(ν)	πέμψωσι(ν)	τάξωσι(ν)

18. Να ...Αορίστου.

	Ενεστώτας	Αόριστος
οὔτος	στρατεύη	στρατεύση
ύμεῖς	άλλάττητε	άλλάξητε
σύ	άρχης	άρξης
οὔτοι	πράττωσι(ν)	πράξωσι(ν)
ήμεῖς	γράφωμεν	γράψωμεν
ύμεῖς	πειθήτε	πεισητε
έγώ	βλάπτω	βλάψω
οἱ Έλληνες	φυλάττωσι(ν)	φυλάξωσι(ν)

19. Να ... παρένθεση.

έξετάσωμεν
 διάγωμεν
 πείσης
 γράψη
 άκούσητε

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

έθελωμεν
ἀκούσητε
κολάσωμεν
κελεύση
πέμψητε // ἐξετάσητε
λήξη
δημεύσητε

20. Να που ακολουθούν.

Απορηματική υποτακτική
Βουλευτική (προτρεπτική)
Υποτακτική του προσδοκωμένου
Βουλευτική (αποτρεπτική)
Υποτακτική του προσδοκωμένου
Απορηματική υποτακτική
Βουλευτική (προτρεπτική)

Ζ. Παράλληλα Κείμενα**Ερώτηση:****21. Να συγκρίνετε δύο Παράλληλα Κείμενα.**

Κοινός θεματικός άξονας είναι η προσπάθεια των συγγραφέων να περιγράψουν πώς είναι η κατάσταση στη σελήνη.

Στο πρώτο παράλληλο κείμενο ο Φώτιος αμφισβητεί την αλήθεια των αφηγήσεων του Αντωνίου Διογένη, αφού κανένας μάρτυρας δεν τις επιβεβαιώνει. Αντίθετα, ο Λουκιανός που αρεσκόταν σε τέτοιες παράξενες διηγήσεις, θα τις θεωρούσε ... πιστευτές.

Στο δεύτερο παράλληλο κείμενο ο Λουκιανός προσπαθεί να προσεγγίσει επιστημονικά το ζήτημα της προέλευσης του φωτός της Σελήνης. Παραθέτει τα συμπεράσματα στα οποία κατέληξαν οι Αιθίοπες, εμπιστευόμενος τη λογική, την κρίση και την έρευνα και όχι την αχαλίνωτη φαντασία. Έτσι, καταδεικνύεται ότι, παράλληλα με τη φανταστική εικόνα που συντηρούσαν η λογοτεχνία και ο μύθος, οι αρχαίοι Έλληνες γνώριζαν και την επιστημονική εξήγηση πολλών φυσικών φαινομένων. Αντίθετα, ο ίδιος συγγραφέας στο κείμενο της ενότητας έχει σκοπό να σατιρίσει ανάλογα κείμενα της λογοτεχνίας της εποχής του.

Η. Ασκήσεις εμπέδωσης**H1. Ασκήσεις στο κείμενο της ενότητας****22. Ποια ... χιουμοριστικά;**

Ο τίτλος *Άληθής Ιστορία* είναι ειρωνικός, δεδομένου ότι το περιεχόμενο του έργου αποτελεί γέννημα της φαντασίας του Λουκιανού.

Θεωρείται κωμικό το ότι οι Σεληνίτες θεωρούν όμορφους τους φαλακρούς. Επιπλέον, τα εξωτερικά χαρακτηριστικά των Σεληνιτών είναι χιουμοριστικά: δεν

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

έχουν νύχια στα πόδια, είναι μονοδάκτυλοι, βγάζουν γάλα αντί ιδρώτα, που το πήζουν και το κάνουν ... τυρί, ενώ έχουν πρόσθετα μάτια. Μερικοί μάλιστα διαθέτουν μάτια ... αποθηκευμένα για ώρα ανάγκης!

Επίσης, η τελευταία περίοδος του κειμένου είναι ειρωνική, αφού ο συγγραφέας γνωρίζει πως ό,τι εξιστορεί δεν έχει καμιά σχέση με την πραγματικότητα.

23. Πώς εξηγείται ... σχολίου).

Η τάση αυτή θα μπορούσε να αποδοθεί:

α) στην επιθυμία του ανθρώπου να νιώθει ότι δεν είναι μόνος στο σύμπαν, αλλά ότι και άλλοι κάτοικοι υπάρχουν, που μοιάζουν κάπως με τους κατοίκους της γης. Συνήθως η λογοτεχνία παρουσιάζει από παλιά αυτά τα όντα του Σύμπαντος πιο προηγμένα από τους ανθρώπους, με φιλειρηνικές ή κατακτητικές διαθέσεις, ή ως τερατόμορφους οργανισμούς που απειλούσαν την ανθρωπότητα.

β) στην περιέργεια του ανθρώπου να γνωρίσει και άλλους κόσμους και να ερμηνεύσει τα μυστήρια του σύμπαντος.

24. Να ... στα νέα ελληνικά.

Απάντηση:

1 – γ, 2 – ε, 3 – θ, 4 – α, 5 – ζ, 6 – δ, 7 – ια, 8 – ι, 9 – β, 10 – η, 11 – στ

25. Να...ενότητας:

όχι πολύ

Και μάλιστα

λοιπόν

μερικοί

δεν μπορώ καθόλου να πω

Όποιος

έτσι

σε εκείνο το μέρος

26. Να ... ή φράσεις:

περιαιρετούς

τούς σφετέρους

ἀποθέτους

τούς οϊκείους

ὑπὲρ φρέατος

Κάτοπτρον

Καλός

ἐν τοῖς ποσὶν

H2. Ασκήσεις στο λεξιλόγιο**27. Να πίνακα (σελ. 33).**

καλλιέργησαν

Καλότυχοι

καλομαθημένος

Καλλωπίστηκε

καλοπέραση

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

κάλλους
καλοπροαίρετη

28. Να με τους ορισμούς.

Απάντηση:

1 – δ, 2 – ζ, 3 – α, 4 – στ, 5 – η, 6 – γ, 7 – ε, 8 – β

H3. Ασκήσεις στην ετυμολογία

29. Να βρείτε με ποια λέξη του αρχαίου κειμένου της ενότητας παρουσιάζει ετυμολογική συγγένεια η κάθε λέξη της νέας ελληνικής που σας δίνεται:

φύουσιν	ἀπολέσαντες
ἀφίκηται	κεῖται
ἰδροῦσιν	καταβῆ
ὄνυχας	ὄρᾳ
γυμνάζονται	ἀποβλέψη
ἐθεασάμην	ποσίν
εἴσεται	οἰκίους
πήγνυνται	νομίζεται
βαθέος	χρησάμενοι

30. Να γράψετε ελληνικής:

ουσία, εξουσία, ουσιαστικός, παρόν, ουσιώδης
πολεοδομία, πολιορκία, πολιούχος, πολιτεία, πολίτης
θήκη, θέμα, θεμέλιο, κατάθεση, νομοθέτης
ευεξία, καχεκτικός, σχέση, ένοχος, υπεροχή
όραμα, αόρατος, είδωλο, ιδέα, όψη
λέξη, λόγος, απολογούμαι, αντίλογος, απόρρητος
παμπάλαιος, πάμπλουτος, παμπόνηρος, πάμφθηνος, πάμφτωχος

H4. Ασκήσεις στη γραμματική

31. Να ... το επίθετο:

Ονομ. ὁ ταχύς	Ενικός Αριθμός	τό ταχύ
Γεν. τοῦ ταχέος	ή ταχεῖα	τοῦ ταχέος
Δοτ. τῷ ταχεῖ	τῆς ταχείας	τῷ ταχεῖ
Αιτ. τόν ταχύν	τῆ ταχεία	τό ταχύ
Κλητ. (ῶ) ταχύ	τήν ταχεῖαν	(ῶ) ταχύ
	(ῶ) ταχεῖα	
	Πληθυντικός Αριθμός	
Ονομ. οἱ ταχεῖς	αἱ ταχεῖαι	τά ταχέα
Γεν. τῶν ταχέων	τῶν ταχειῶν	τῶν ταχέων
Δοτ. τοῖς ταχέσι(ν)	ταῖς ταχείαις	τοῖς ταχέσι(ν)
Αιτ. τούς ταχεῖς	τάς ταχείας	τά ταχέα
Κλητ. (ῶ) ταχεῖς	(ῶ) ταχεῖαι	(ῶ) ταχέα

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

32. Να συμπληρώσετε ... άλλο αριθμό.

α) βαθέος

Λίθοις οί Κύκλωπες τά στόμια τῶν βαθέων σπηλαίων απέκλεισαν.

β) όξεϊς // ταχεΐς

Οί σοφοί βέλος έχουσιν τόν όξύν καί ταχύν λόγον.

γ) πλατεΐα

Αϋται αΐ θάλασσαι μεγάλαι καί πλατεΐαι εισίν.

δ) βραχεΐαι

Ή συλλαβή έστίν μακρά καί βραχεΐα.

ε) θρασέος // βραχεΐα

Αΐ όρμαί τῶν θρασέων άνθρωπων βραχεΐαι εισίν.

33. Να λανθασμένες.

(Σ)

(Λ) βραχεΐ

(Σ)

(Σ)

34. Να των ουσιαστικών.

Απάντηση:

1. εύθειαις όδοϊς

5. θρασέσι νεανίαις

2. ήμισεία ώρα

6. όξέος πελέκεως

3. ευρέα πεδία

7. παχέων αγελάδων

4. γλυκέος καρποϋ

8. θήλει αλώπεκι

35. Να τοποθετήσετε τα επίθετα στο γένος και στην πτώση που σας ζητείται:

τῶ γλυκεΐ,
τούς γλυκεΐς,
τῆς θηλείας,
τῶν [θηλ.] θηλειῶν,
τοϋ ήμίσεος,
τήν εύρεΐαν,
τῶν ευρέων
τῆ ταχεΐα
τοΐς ταχέσι(ν)
τῆς ήδειας,
τήν ήδειαν,

τόν γλυκύν,
αΐ γλυκεΐαι
(ῶ)[αρσ.] θήλυ
ταΐς θηλείαις
τά ήμίσεα, ήμίση
οΐ εύρεΐς,

τοϋ ταχέος,

τάς ήδειας
τῶν (αρσεν.) ήδειῶν

36. Να συμπληρωθούν οι πίνακες των επιθέτων.

	Ενικός Αριθμός			Πληθυντικός Αριθμός		
	Αρσεν.	Θηλ.	Ουδ.	Αρσεν.	Θηλ.	Ουδ.
Ον.	βαθύς	γλυκεΐα	ήμισυ	βαθεΐς	γλυκεΐαι	ήμίσεα-η

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Γεν.	βαθέος	γλυκείας	ήμισος	βαθέων	γλυκειῶν	ήμισέων
Δοτ.	βαθεῖ	γλυκεία	ήμισει	βαθέσι(ν)	γλυκείαις	ήμισεσι(ν)
Αιτ.	βαθύν	γλυκεῖαν	ήμισυ	βαθεῖς	γλυκείας	ήμίσεια-η
Κλητ.	βαθύ	γλυκεῖα	ήμισυ	βαθεῖς	γλυκεῖαι	ήμίσεια-η

	Ενικός Αριθμός			Πληθυντικός Αριθμός		
	Αρσεν.	Θηλ.	Ουδ.	Αρσεν.	Θηλ.	Ουδ.
Ον.	γλυκός	ταχεῖα	εὐθύ	γλυκεῖς	ταχεῖαι	εὐθέα
Γεν.	γλυκέος	ταχειάς	εὐθέος	γλυκέων	ταχειῶν	εὐθέων
Δοτ.	γλυκεῖ	ταχεῖα	εὐθεῖ	γλυκέσι(ν)	ταχειαῖς	εὐθέσι(ν)
Αιτ.	γλυκύν	ταχεῖαν	εὐθύ	γλυκεῖς	ταχειάς	εὐθέα
Κλητ.	γλυκύ	ταχεῖα	εὐθύ	γλυκεῖς		

37. Να ... ζητείται:

θύω	ἀλλάξω	ἐρμηνεύσω
θύης	ἀλλάξης	ἐρμηνεύση
θύη	ἀλλάξη	ἐρμηνεύση
θύωμεν	ἀλλάξωμεν	ἐρμηνεύσωμεν
θύητε	ἀλλάξητε	ἐρμηνεύσητε
θύωσι(ν)	ἀλλάξωσι(ν)	ἐρμηνεύσωσι(ν)
κελεύω	βλάψω	συναθροίσω
κελεύης	βλάβης	συναθροίσης
κελεύη	βλάβη	συναθροίση
κελεύωμεν	βλάβωμεν	συναθροίσωμεν
κελεύητε	βλάβητε	συναθροίσητε
κελεύωσι(ν)	βλάβωσι(ν)	συναθροίσωσι(ν)

38. Να ... ζητούνται:

Ενεστώτας	Αόριστος
πιστεύης	πιστεύσης
ράπτωσι(ν)	ράψωσι(ν)
κατονομάξη	κατονομάση
διαφυλάττητε	διαφυλάξητε
ἀρμόζω	ἀρμόσω
ὕβριζωμεν	ὕβρισωμεν
διασελεύωσι(ν)	διασελεύσωσι(ν)

39. Να ζητούνται:

παιδείσης
 ἀποκρύψης
 συμπράττητε
 συνταράξωσι(ν)
 γράφης

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

άθροιση
έγκωμιάσω
ακούωσι(ν)
έλπίζη
σώσωμεν

40. Να ... στην οριστική.

φυλάττης
ρίψητε
έκηρύξαμεν

άλλάξωσι(ν)
πράξω
δικάζετε

41. Στις ... αορίστου.

δικάζητε / δικάσητε
τεχνάζητε / τεχνάσητε
κινδυνεύη / κινδυνεύση

έπιτρέπητε / έπιτρέψητε

42. Να ... ακολουθούν.

Βουλευτική (αποτρεπτική)
Βουλευτική (προτρεπτική)
Απορηματική υποτακτική
Υποτακτική του προσδοκωμένου
Υποτακτική του προσδοκωμένου

43. Να ... Δημοσθένη.

1 ^η Υποτακτική:	Έκπέμπωμεν
Χρόνος:	ενεστώτας
Πρόσωπο:	α' πληθυντικό
2 ^η Υποτακτική:	πείσητε
Χρόνος:	αόριστος
Πρόσωπο:	β' πληθυντικό
3 ^η Υποτακτική:	έχητε
Χρόνος:	ενεστώτας
Πρόσωπο:	β' πληθυντικό

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

5^η Ενότητα: Η ελεημοσύνη βασίλισσα των αρετών

Λύσεις

Α. Ερωτήσεις Κατανόησης

1. Να ...κείμενο.

α) Σε ... χαρακτηρίζει;

Ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος απευθύνεται σε όλους τους πιστούς που τον ακούν, αποκαλώντας τους αγαπητούς «Αγαπητοί».

β) Με ... συγκρίνει;

Ο Ιωάννης Χρυσόστομος συγκρίνει τους ανθρώπους με τα ζώα και καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι άνθρωποι γίνονται αγριότεροι από τα ζώα (*μη γινώμεθα τῶν ἀλόγων θηριωδέστεροι*).

Ενώ για όλα τα ζώα, τα πάντα είναι κοινά (*Ἐκεῖνοις πάντα κοινά*) και κανένα δεν έχει περισσότερα από τα άλλα (*καὶ οὐδὲν τοῦ ἄλλου πλέον ἔχει*), οι άνθρωποι είναι σκληρότεροι και αγριότεροι (*σὺ δὲ ἄνθρωπος ὢν, θηρίου γίνῃ χαλεπώτερος*), γιατί κλείνουν σ' ένα σπίτι όσα τρόφιμα θ' αρκούσαν για να θρέψουν αμέτρητους φτωχούς (*μυρίων πενήτων τροφὰς μιᾶ κατακλείων οἰκίᾳ*), τη στιγμή που άλλοι είναι πάμπτωχοι.

γ) Ποια ... ίσοι;

Τα στοιχεία που εξομοιώνουν τους ανθρώπους μεταξύ τους είναι η φύση (*Καίτοι γε οὐχ ἡ φύσις ἡμῖν μόνη κοινή*), ο ουρανός, ο ήλιος, η σελήνη, τ' αστέρια, ο αέρας, η θάλασσα, η γη, η ζωή, η υγεία (*οὐρανὸς κοινὸς καὶ ἥλιος καὶ σελήνη καὶ ἀστέρες καὶ ἀήρ καὶ θάλασσα καὶ γῆ καὶ ζωὴ καὶ υγεία*). Από την άλλη μεριά, υπάρχουν και αρνητικά κοινά στοιχεία: ο θάνατος, τα γηρατειά, οι αρρώστιες, και η ανάγκη για τροφή και ρούχα (*καὶ τελευτὴ καὶ γῆρας καὶ νόσος καὶ χρεία τροφῆς καὶ ἐνδυμάτων*).

δ) Τι ... ο Χρυσόστομος;

Ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος θεωρεί παράλογο (*Πῶς οὖν οὐκ ἄτοπον*) οι άνθρωποι να μοιράζονται τόσα πολλά στοιχεία μεταξύ τους (*τούς ἐν τοσούτοις κοινωνοῦντας ἀλλήλοις*), αλλά στα χρήματα να είναι τόσο πλεονέκτες, ώστε να μην τηρούν την ίδια ισότητα στη διανομή των αγαθών (*ἐν τοῖς χρήμασιν οὕτως εἶναι πλεονέκτας, καὶ τὴν αὐτὴν μὴ διατηρεῖν ἰσονομίαν*).

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

ε) Τι προκαλεί ο θάνατος στον άνθρωπο;

Ο θάνατος απομακρύνει τους ανθρώπους από τις απολαύσεις (Ὁ γὰρ θάνατος τῆς μέν ἀπολαύσεως ἀπάγει) και οδηγεί τους ανθρώπους να λογοδοτήσουν (πρὸς δέ τὰς εὐθύνας ἄγει).

στ) Σε ... χαρακτηρίζει;

Ο άνθρωπος που στη ζωή του υπήρξε αδιάφορος απέναντι στους φτωχούς συνανθρώπους του θα τιμωρηθεί σκληρά την ημέρα της κρίσης. Αν θέλει ν' αποφύγει την τιμωρία (Ἴν' οὖν μὴ τοῦτο γένηται), έχει στη διάθεσή του την ελεημοσύνη (πολλῆ χρησώμεθα τῇ ἐλεημοσύνῃ), που είναι η βασίλισσα των αρετών (Αὕτη γάρ ἐστὶν ἡ βασίλισσα τῶν ἀρετῶν, ἣ καὶ ἐξαιρήσεται ἡμᾶς τῆς τιμωρίας). Μόνο αυτή προφυλάσσει τον άνθρωπο από την πλεονεξία, που συνοδεύει κατά κανόνα τον πλούτο (Τὰ περιττὰ δὴ ποιήσωμεν χρήσιμα, τὸν πολὺν προέμενοι πλοῦτον) και παρέχει συγχώρεση για τα παραπτώματά μας (καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, κἂν μυρία ὦμεν πεπλημμεληκότες, ὁ Θεὸς μεταδώσει συγγνώμης ἡμῖν).

B. Λεξιλογικές Ασκήσεις**2. Να ... παρένθεση.**

- α) εισακτέων
- β) αγωγή
- γ) υπάγεται
- δ) άξονας
- ε) σύναξη

3. Να (σελ. 40).

- αγέλη
- άγημα
- συναξάρι
- εισάγουν
- εξάγει
- εισήγαγε

4. Να με τις λέξεις:

Έχει πολύ καλή αγωγή, γι' αυτό συμπεριφέρεται πάντα με ευγένεια.

Μια αγέλη λύκων επιτέθηκε στα πρόβατα.

Τον συκοφαντούν οι ανταγωνιστές του.

Αυξήθηκε ο αριθμός των εισακτέων στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.

Έγινε σύναξη κληρικών και λαϊκών της ορθόδοξης κοινότητας της Βορείου Αμερικής.

Σε καιρούς επαναστατικούς η τέχνη γίνεται παιδαγωγός των λαών.

Το αγώι ξυπνάει τον αγωγιάτη.

Του άρεσε να διαβάζει συναξάρια αγίων.

Ταξίδεψε μέχρι την Ιθάκη με ένα επιβατηγό πλοίο.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Γ. Ετυμολογική Άσκηση

5. Να ... παρακάτω:

καλλίφωνος
κακοῦργος
θαυματοποιός
βαθμοφόρος

Δ. Επανάληψη στον σχηματισμό και στην κλίση της Οριστικής Παρακειμένου και Υπερσυντελικού Ενεργητικής Φωνής

6. α. ἔχει: .. Υποτακτική Ενεστώτα Ενεργητικής Φωνής.

Οριστική Ενεστώτα	Υποτακτική Ενεστώτα
ἔχω	ἔχω
ἔχεις	ἔχῃς
ἔχει	ἔχῃ
ἔχομεν	ἔχωμεν
ἔχετε	ἔχῃτε
ἔχουσι(ν)	ἔχωσι(ν)

6. β. ἀπάγει: ... Ενεργητικής Φωνής.

Οριστική Παρατατικού	Οριστική Μέλλοντα
ἀπῆγον	ἀπάξω
ἀπῆγες	ἀπάξεις
ἀπῆγε	ἀπάξει
ἀπῆγομεν	ἀπάξομεν
ἀπῆγετε	ἀπάξετε
ἀπῆγον	ἀπάξουσι(ν)

6. γ. ποιήσωμεν: Να κλίνετε το ρήμα στον χρόνο, στη φωνή και στην ἐγκλίση που βρίσκεται.

ποιήσω	ποιήσης	ποιήση	ποιήσωμεν
ποιήσητε	ποιήσωσι(ν)		

7. Να ... στους δύο αριθμούς.

	Ενικός Αριθμός	
Ονομ. ὁ πένης	ὁ ἀστήρ	ὁ ἀήρ
Γεν. τοῦ πένητος	τοῦ ἀστέρος	τοῦ ἀέρος
Δοτ. τῷ πένητι	τῷ ἀστέρι	τῷ ἀέρι
Αιτ. τόν πένητα	τόν ἀστέρα	τόν ἀέρα
Κλητ. (ῶ) πένης	(ῶ) ἀστήρ	(ῶ) ἀήρ
	Πληθυντικός Αριθμός	
Ονομ. οἱ πένητες	οἱ ἀστέρες	ΔΕΝ ΕΧΕΙ
Γεν. τῶν πηνήτων	τῶν ἀστέρων	

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Δοτ.	τοῖς πένησι(ν)	τοῖς ἀστράσι(ν)	
Αιτ.	τούς πένητας	τούς ἀστέρας	
Κλητ.	(ῶ) πένητες	(ῶ) ἀστέρες	
		Ενικός Αριθμός	
Όνομ.	τό ἔνδυμα	ἡ ἀπόλαυσις	ὁ οὐρανός
Γεν.	τοῦ ἐνδύματος	τῆς ἀπολαύσεως	τοῦ οὐρανοῦ
Δοτ.	τῷ ἐνδύματι	τῇ ἀπολαύσει	τῷ οὐρανῷ
Αιτ.	τό ἔνδυμα	τήν ἀπόλαυσι	τόν οὐρανόν
Κλητ.	(ῶ) ἔνδυμα	(ῶ) ἀπόλαυσι	(ῶ) οὐρανέ
		Πληθυντικός Αριθμός	
Όνομ.	τά ἐνδύματα	αἱ ἀπολαύσεις	οἱ οὐρανοί
Γεν.	τῶν ἐνδυμάτων	τῶν ἀπολαύσεων	τῶν οὐρανῶν
Δοτ.	τοῖς ἐνδύμασι(ν)	ταῖς ἀπολαύσεσι(ν)	τοῖς οὐρανοῖς
Αιτ.	τά ἐνδύματα	τάς ἀπολαύσεις	τούς οὐρανούς
Κλητ.	(ῶ) ἐνδύματα	(ῶ) ἀπολαύσεις	(ῶ) οὐρανοί

Επαναληπτικές Ασκήσεις στο Συντακτικό

8. Να συντάξετε ... συνδεδετικά.

Ρήμα: Μή γινώμεθα (συνδεδετικό)
 Υποκείμενο: (ἡμεῖς)
 Κατηγορούμενο: θηριωδέστεροι

Ρήμα: ποιήσωμεν (συνδεδετικό)
 Υποκείμενο: (ἡμεῖς)
 Αντικείμενο: Τά περιττά
 Κατηγορούμενο: χρήσιμα

Ρήμα: ἔχει (μεταβατικό)
 Υποκείμενο: Οὐδέν
 Αντικείμενο: πλέον

Ρήμα: μεταδώσει (μεταβατικό)
 Υποκείμενο: Ὁ Θεός
 Αντικείμενο 1: συγγνώμης
 Αντικείμενο 2: ἡμῖν

Ρήμα: ἀπάγει (μεταβατικό)
 Υποκείμενο: Ὁ θάνατος
 Αντικείμενο: τῆς ἀπολαύσεως

Ρήμα: μή γένηται (αμετάβατο)
 Υποκείμενο: τοῦτο

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Ρήμα: έστιν (συνδετικό)
Υποκείμενο: Αὐτη
Κατηγορούμενο: ἡ βασίλισσα

9. Να χωρίσετε ... παράταξη ή υπόταξη).

1^η Πρόταση: Ὅ γάρ θάνατος τῆς μέν ἀπολαύσεως ἀπάγει,
Εἶδος πρότασης: Κύρια
2^η Πρόταση: πρὸς δέ τὰς εὐθύνας ἄγει.
Εἶδος πρότασης: Κύρια
Τρόπος σύνδεσης: Παρατακτική σύνδεση

1^η Πρόταση: Ἴν' οὖν μή τοῦτο γένηται,
Εἶδος πρότασης: Δευτερεύουσα
2^η Πρόταση: πολλῇ χρησώμεθα τῇ ἐλεημοσύνῃ.
Εἶδος πρότασης: Κύρια
Τρόπος σύνδεσης: Υποτακτική σύνδεση

E1. Υποτακτική Ενεστώτα του εἰμί και Υποτακτική Παρακειμένου Ενεργητικής Φωνής των βαρύτωνων ρημάτων

10. Να κλίνετε ... ρημάτων:

διωρῖκω ή διωρῖκώς-υῖα-ός ῶ	πεφροντίκω ή πεφροντικός-υῖα-ός ῶ
διωρῖκης ή διωρῖκώς-υῖα-ός ῆς	πεφροντίκης ή πεφροντικός-υῖα-ός ῆς
διωρῖκη ή διωρῖκώς-υῖα-ός ῆ	πεφροντίκη ή πεφροντικός-υῖα-ός ῆ
διωρῖκωμεν ή διωρῖκότες-υῖαι-ότα ῶμεν	πεφροντίκωμεν ή πεφροντίκότες-υῖαι-ότα ῶμεν
διωρῖκητε ή διωρῖκότες-υῖαι-ότα ῆτε	πεφροντίκητε ή πεφροντίκότες-υῖαι-ότα ῆτε
διωρῖκωσι(ν) ή διωρῖκότες-υῖαι-ότα ῶσι(ν)	πεφροντίκωσι(ν) ή πεφροντίκότες-υῖαι-ότα ῶσι(ν)

συνηλλάχω ή συνηλαχώς-υῖα-ός ῶ	διαπεπράχω ή διαπεπραχώς-υῖα-ός ῶ
συνηλλάχης ή συνηλαχώς-υῖα-ός ῆς	διαπεπράχης ή διαπεπραχώς-υῖα-ός ῆς
συνηλλάχη ή συνηλαχώς-υῖα-ός ῆ	διαπεπράχη ή διαπεπραχώς-υῖα-ός ῆ
συνηλλάχωμεν ή συνηλαχότες-υῖαι-ότα ῶμεν	διαπεπράχωμεν ή διαπεπραχότες-υῖαι-ότα ῶμεν
συνηλλάχητε ή συνηλαχότες-υῖαι-ότα ῆτε	διαπεπράχητε ή διαπεπραχότες-υῖαι-ότα ῆτε
συνηλλάχωσι(ν) ή συνηλαχότες-υῖαι-ότα ῶσι(ν)	διαπεπράχωσι(ν) ή διαπεπραχότες-υῖαι-ότα ῶσι(ν)

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

έρριφω ή έρριφώς-υϊα-ός ῶ
 έρριφης ή έρριφώς-υϊα-ός ῆς
 έρριφη ή έρριφώς-υϊα-ός ῆ
 έρριφωμεν ή έρριφότες-υϊαι-ότα ῶμεν

έρριφητε ή έρριφότες-υϊαι-ότα ῆτε

έρριφωσι(ν) ή έρριφότες-υϊαι-ότα ῶσι(ν)

καθυβρίκω ή καθυβρικώς-υϊα-ός ῶ
 καθυβρίκης ή καθυβρικώς-υϊα-ός ῆς
 καθυβρίκη ή καθυβρικώς-υϊα-ός ῆ
 καθυβρίκωμεν ή
 καθυβρικότες-υϊαι-ότα ῶμεν
 καθυβρίκητε ή
 καθυβρικότες-υϊαι-ότα ῆτε
 καθυβρίκωσι(ν) ή
 καθυβρικότες-υϊαι-ότα ῶσι(ν)

11. Να ... σας ζητείται:

Ενεστ. πείθης

Αόρ. πείσης

Πρκ. πεπεικής ή
 πεπικώς-υϊα-ός ῆς

έλπίζωμεν

έλπισωμεν

ήλπικωμεν ή
 ήλπικότες-υϊαι-ότα ῶμεν

βουλεύη

βουλεύση

βεβουλεύκης ή
 βεβουλευκώς-υϊα-ός ῆ

Ενεστ. φυλάττωσι(ν)

Αόρ. φυλάξωσι(ν)

Πρκ. πεφυλάχωσι(ν) ή
 πεφυλαχότες-υϊαι-ότα ῶσι(ν)

κρύπτω

κρύψω

κεκρύφω ή
 κεκρυφώς-υϊα-ός ῶ

κωλύητε

κωλύσητε

κεκωλύκητε ή
 κεκωλυκότες-υϊαι-ότα ῆτε

Ενεστ. τειχίζη

Αόρ. τειχίση

Πρκ. τετειχίκη ή
 τετειχικώς-υϊα-ός ῆ

ταράττωσι(ν)

ταράξωσι(ν)

τεταράχωσι(ν) ή
 τεταραχότες-υϊαι-ότα ῶσι(ν)

12. Στις ... να ολοκληρωθεί το νόημα.

ῆς
 ῶσιν
 ῆτε
 ῶμεν
 ῶσιν
 ῆς
 ῶσιν
 ῆ
 ῆτε

E2. Αλληλοπαθητική Αντωνυμία

13. Να ... νέα ελληνικά:

Αναγνώριση αντωνυμίας: αλληλούς: αιτιατική πληθυντικού, αρσενικού γένους της αλληλοπαθητικής αντωνυμίας αλληλων-αλληλων-αλληλων

Μετάφραση: Οι φαύλοι αδικούν ο ένας τον άλλον.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

14. Να ... αντωνυμίας.

άλλήλους
μετ' αλληλων
άλλήλοις
άλλήλους

ΣΤ. Απρόσωπη Σύνταξη

15. Στις ... υποκείμενά τους.

Απρόσωπο: Χρή	Υποκείμενο: λέγειν
Απρόσωπο: Ὡρα ἐστίν	Υποκείμενο: ἀπιέναι
Απρόσωπο: Οὐ χρή	Υποκείμενο: ἀμελεῖν
Απρόσωπο: Καλόν ἐστι	Υποκείμενο: μιμεῖσθαι
Απρόσωπο: Ἄναγκαῖόν ἐστι	Υποκείμενο: πείθεσθαι

16. Στις ... βρείτε:

- α) τα απρόσωπα ρήματα ή τις απρόσωπες εκφράσεις,**
- β) τα υποκείμενά τους,**
- γ) τη δοτική προσωπική (όπου υπάρχει),**
- δ) τα υποκείμενα των απαρεμφάτων.**

Απρόσωπο:	Προσέκει	Υποκείμενο απροσώπου : φεύγειν
Δοτ. προσωπική:	ἡμῖν	Υποκείμενο απαρεμφάτου: (ἡμᾶς)

Απρόσωπο:	συνέβη	Υποκείμενο απροσώπου : τελευτήσαι
Δοτ. προσωπική:	Τῷ Σόλωνι	Υποκείμενο απαρεμφάτου: (τόν Σόλωνα)

Απρόσωπο: Ἄναγκη ἐστίν	Υποκείμενο απροσώπου : φυλάττειν
Δοτ. προσωπική: ἡμῖν	Υποκείμενο απαρεμφάτου: (ἡμᾶς)
Απρόσωπο: Ἔδοξέν	Υποκείμενο απροσώπου : εἶναι
Δοτ. προσωπική: μοι	Υποκείμενο απαρεμφάτου: (με)

Απρόσωπο: Ἄμεινόν ἐστιν	Υποκείμενο απροσώπου : πορεύεσθαι
Δοτ. προσωπική: ὑμῖν	Υποκείμενο απαρεμφάτου: (ὑμᾶς)

Απρόσωπο: Συμφέρει	Υποκείμενο απροσώπου : ποιῆσαι
Δοτ. προσωπική: Θηβαίοις	Υποκείμενο απαρεμφάτου: (Θηβαίους)

Απρόσωπο: Δοκεῖ	Υποκείμενο απροσώπου : λέγειν
Δοτ. προσωπική: μοι	Υποκείμενο απαρεμφάτου: (με)

Απρόσωπο: Πρέπον ἐστίν	Υποκείμενο απροσώπου : φροντίζειν
Δοτ. προσωπική: ὑμῖν	Υποκείμενο απαρεμφάτου: (ὑμᾶς)

Απρόσωπο: Οὐχ ὀσιόν ἐστι	Υποκείμενο απροσώπου : μή βοηθεῖν
--------------------------	-----------------------------------

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Δοτ. προσωπική: σοι	Υποκείμενο απαρεμφάτου: (σε)
Απρόσωπο: Ἄξιόν ἐστιν Δοτ. προσωπική: ἡμῖν	Υποκείμενο απροσώπου : ἀμύνεσθαι Υποκείμενο απαρεμφάτου: (ἡμᾶς)
Απρόσωπο: Ἐξεστὶν Δοτ. προσωπική: ὑμῖν	Υποκείμενο απροσώπου : ἀπέρχεσθαι Υποκείμενο απαρεμφάτου: (ὑμᾶς)
Απρόσωπο: Χρή Υποκείμενο απαρεμφάτου: τούς νέους	Υποκείμενο απροσώπου : ἀπέχεσθαι
Απρόσωπο: Δῆλόν ἐστι Υποκείμενο απαρεμφάτου: Κλέαρχον	Υποκείμενο απροσώπου : εἶναι
Απρόσωπο: Αἰσχρόν ἐστι Υποκείμενο απαρεμφάτου: (τοῦτον)	Υποκείμενο απροσώπου : ἔχειν
Απρόσωπο: Προσῆκει Υποκείμενο απαρεμφάτου: τούς αἰτίους	Υποκείμενο απροσώπου : τυγχάνειν
Απρόσωπο: Ἄξιόν ἐστι Υποκείμενο απαρεμφάτου: (ἡμᾶς)	Υποκείμενο απροσώπου : ἐπαινέσαι
Απρόσωπο: Ἔδοξεν Δοτ. προσωπική: αὐτοῖς	Υποκείμενο απροσώπου : πλεῖν Υποκείμενο απαρεμφάτου: (αὐτούς)

Ζ. Παράλληλο Κείμενο

17. Να ... κειμένου.

Λαμβάνοντας υπόψη τα αποσπάσματα του Ιωάννου Χρυσοστόμου και του Μεγάλου Αθανασίου αντιλαμβανόμαστε ότι οι Πατέρες της Εκκλησίας προσέδιδαν μεγάλη κοινωνική και πνευματική διάσταση στην αρετή της ελεημοσύνης: για την κοινωνία οι ελεήμονες ήταν οι σωτήρες των φτωχών και αναξιοπαθόντων συνανθρώπων τους, που συνέβαλλαν στη δικαιότερη διανομή των υλικών αγαθών· οι ελεήμονες με μέσο την ελεημοσύνη εξάγνιζαν τους εαυτούς τους από τα κρίματά τους, πετύχαιναν τη θεϊκή συγχώρηση και κέρδιζαν την αιώνια ζωή.

Η. Ασκήσεις εμπέδωσης

Η1. Ασκήσεις στο κείμενο της ενότητας

18. Τι επέτρεψε ... το ερμηνευτικό σχόλιο της ενότητας).

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Ο «λόγος» επέτρεψε στον άνθρωπο να δημιουργήσει κοινωνία και πολιτισμό, κάτι που δεν επιτεύχθηκε από τα άλλα πλάσματα της δημιουργίας. Ωστόσο, ο άνθρωπος πολλές φορές, από τη λαχτάρα του να αποκτήσει πλούτο, ενεργεί με τρόπο αλαζονικότερο και βιαιότερο ακόμη και από τα πιο άγρια θηρία.

19. Γιατί η ... της ενότητας).

Φάρμακο που λυτρώνει τον άνθρωπο από τη θηριώδη συμπεριφορά του είναι η ελεημοσύνη, που δηλώνει την αγάπη προς τον συνάνθρωπο, την καλοσύνη και τη διάθεση για βοήθεια. Αυτή η διάθεση μπορεί να αντισταθμίσει πολλά ανθρώπινα παραπτώματα και να προσφέρει τη συγχώρεση του θεού σε όποιον έχει αμαρτήσει. Η χριστιανική διδασκαλία δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην αγάπη για τον πλησίον και την θεωρεί απαραίτητη προϋπόθεση για την κατάκτηση της Βασιλείας των Ουρανών.

20. Να ... κείμενο της ενότητας.

Το κείμενο της ενότητας είναι απόσπασμα από ομιλία του Ιωάννη Χρυσοστόμου και έχει αρκετά χαρακτηριστικά του προφορικού λόγου:

- Προσφώνηση (*Ἀγαπητοί*),
- Βουλευτική υποτακτική, είτε αποτρεπτική (*μὴ γινώμεθα*), είτε προτρεπτική (*χρησώμεθα*),
- Χρήση α' πληθυντικού προσώπου (*ποιήσωμεν, πεπλημμεληκότες ὦμεν*),
- Ρητορική ερώτηση (*Πῶς οὖν οὐκ ἄτοπον ... μὴ διατηρεῖν ἰσονομίαν*).

21. Υπάρχει ... άδοξη;

Στις μέρες μας κάποιοι άνθρωποι είναι αδιάφοροι απέναντι στους συνανθρώπους τους που χρειάζονται βοήθεια και υποστήριξη. Αντίθετα, άλλοι έχουν υιοθετήσει ως στάση ζωής να εκδηλώνουν έμπρακτα την αλληλεγγύη τους απέναντι σε κάθε αδύναμο που χρειάζεται συμπαράσταση. Οι άνθρωποι αυτοί, απλοί και φτωχοί συνήθως, δεν έχουν καμία σχέση με όσους επιδεικνύουν ελεημοσύνη, για να εξασφαλίσουν την προβολή τους στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και να κερδίσουν αναγνώριση και κοινωνική αποδοχή.

22. Να αντιστοιχίσετε τις φράσεις του αρχαίου κειμένου με τη μετάφραση που αποδίδει το νόημά τους στα νέα ελληνικά.

Απάντηση:

1 – δ, 2 – ε, 3 – η, 4 – β, 5 – ι, 6 – γ, 7 – θ, 8 – ζ, 9 – στ, 10 – α

23. Να ... δίνεται:

χρεία τροφῆς

Ἴν' οὖν μὴ τοῦτο γένηται

μιᾶ κατακλείων οἰκία

τῆς μὲν ἀπολαύσεως ἀπάγει

κἂν ὦμεν πεπλημμεληκότες

ἕτερα πλείονα

ἢ καὶ ἐξαιρήσεται ἡμᾶς

τοὺς ἐν τοσοῦτοις κοινωνοῦντας

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

H2. Ασκήσεις στο λεξιλόγιο**24. Να ... (σελ. 40).**

εισάγει
ξενάγησε
οδηγό
πλοηγό
έχει παραχθεί
αγωνίστηκε
παράγει
αγώ(γ)ι
εισακτέων
σύναξη
αγώνισμα

25. Να ενώσετε ... ρημάτων αυτών.

ενάγω
εγκαλώ κάποιον σε δίκη με αγωγή, κάνω αγωγή σε κάποιον
προσάγω
οδηγώ, φέρνω, παρουσιάζω κάποιον ή κάτι μπροστά σε δικαστική αρχή
συνάγω
συγκεντρώνω, συνάζω // καταλήγω σε ένα συμπέρασμα, εξάγω, βγάζω ένα συμπέρασμα
προάγω
ενεργώ έτσι ώστε κάποιος ή κάτι να προοδεύσει, να αναπτυχθεί, να εξελιχθεί προς το καλύτερο // προωθώ κάποιον σε ανώτερη θέση, σε ανώτερο βαθμό μιας ιεραρχημένης κλίμακας
ανάγω
προσδιορίζω χρονικά την αρχή, την καταγωγή ενός πράγματος // έχω σχέση, αναφέρομαι // (μαθημ., φιλοσ.) μετατρέπω, μετασχηματίζω ένα δεδομένο ή μια πρόταση σε μια μορφή που λογικά είναι πιο απλή και στοιχειώδης ή πιο ουσιαστική
απάγω
αρπάζω διά της βίας και κρύβω κάποιον σε μέρος μυστικό, απαιτώντας ανταλλάγματα για την απελευθέρωσή του // για ερωτικούς λόγους, με ή χωρίς τη θέληση της κοπέλας

26. Να ... παρένθεση.

μεταγωγή
ανάγωγος
επαγωγικό
απαγωγέας
χορηγό
παρείσακτος
προαγωγή
Ανάγει
προσήγαγε

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

προάγει
προαγώγιμο
διεξαχθούν
εισακτέοι

27. Να σ... προτάσεις.

Το συμβούλιο προήγαγε τον ταξίαρχο σε υποστράτηγο.
Ο καθηγητής εισάγει νέες μεθόδους διδασκαλίας.
Ο συγγραφέας παρήγαγε σημαντικό έργο.
Ο δυστυχής διάγει το σαρκίο του εδώ κι εκεί.
Η υπηρεσία αυτή υπάγεται στην κεντρική διοίκηση.
Άπαγε της βλασφημίας.

Η3. Ασκήσεις στην ετυμολογία

28. Να βρείτε ...σας δίνεται:

πενήτων
γινώμεθα
έξαιρήσεται
ών
προέμενοι
χρήσιμα
πεπλημεληκότες

γῆρας
ποιήσωμεν
κοινωνούντας
ἀστέρες
ἀπάγει
κατακλείων
θηρωδέστεροι

29. Να ... ελληνικής:

οικείος, οίκημα, διοίκηση, ένοικος, κάτοικος
γήλοφος, γεωπολιτική, γεωγραφία, γαιοκτήμονας, γηγενής
κρίνω, κριτής, κριτήριο, επικρίνω, διάκριση
ανεύθυνος, ευθυνόφοβος, διεύθυνση, κατεύθυνση, ευθύγραμμος
ευφυΐα, φυλή, φύλαρχος, φυσικός, φυτό
πολύκροτος, πολύπλοκος, πολλαπλάσιος, πολυμαθής, πολυμήχανος
μετάδοση, αναμετάδοση, αντίδοτο, προδότης, παράδοση
κοινωνία, ακοινωνήτος, κοινωνικός, επικοινωνία, συγκοινωνία
ημερήσιος, ημερολόγιο, καθημερινός, ημερολογιακός, εφημερία
ισότητα, άνισος, εξίσωση, νόμος, παράνομος
συλλογή, εκλογή, επιλογή, διάλογος, λογικός

Η4. Ασκήσεις στη γραμματική

30. Να ... ζητείται:

ἀποκεκρῦφωσι(ν) ἢ

διαπεφυλάχη ἢ διαπεφυλαχῶς-υῖα-ός ἢ

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

ἀποκεκρυφότες-υῖαι-ότα ῶσι(ν)	
καθυβρίκητε ή καθυβρικότες-υῖαι-ότα ἦτε	ἐσπουδάκης ή ἐσπουδακώς-υῖα-ός ἦ
πεφροντίκωμεν ή πεφροντικότες-υῖαι-ότα ῶμεν	νενομίκω ή νενομικώς-υῖα-ός ῶ
πεφυτεύκη ή πεφυτευκώς-υῖα-ός ἦ	ἠκμακώσι(ν) ή ἠκμακότες-υῖαι-ότα ῶσι(ν)
ἐξωργίκω ή ἐξωργικώς-υῖα-ός ῶ	ἐψηφίκητε ή ἐψηφικότες-υῖαι-ότα ἦτε
ἠχμαλωτίκης ή ἠχμαλωτικώς-υῖα-ός ἦς	καθωρίκωμεν ή καθωρικότες-υῖαι-ότα ῶμεν
τεθύκωσι(ν) ή τεθυκότες-υῖαι-ότα ῶσι(ν)	ἐξεστρατεύκη ή ἐξεστρατευκώς-υῖαι-ός ἦ
ἠλλάχης ή ἠλλαχώς-υῖα-ός ἦς	συμπεπράχητε ή συμπεπραχότες-υῖαι-ότα ἦτε
ἐγκεκωμιάκω ή ἐγκεκωμιακώς-υῖα-ός ῶ	ἠλπίκωμεν ή ἠλπικότες-υῖαι-ότα ῶμεν
ἐγγεγράφης ή ἐγγεγραφώς-υῖα-ός ἦς	μετακεκομίκητε ή μετακεκομικότες-υῖαι-ότα ἦτε
ἐρράφωσι(ν) ή ἐρραφότες-υῖαι-ότα ῶσι(ν)	προσηρμόκωμεν ή προσηρμοκότες-υῖαι-ότα ῶμεν

31. Να ... σας ζητείται:

Ενεστ. τάττητε	θεραπεύω	διδάσκωσι(ν)
Αόρ. τάξητε	θεραπεύσω	διδάξωσι(ν)
Πρκ. τετάχητε ή τεταχότες-υῖαι-ότα ἦτε	τεθεραπεύκω ή τεθεραπευκώς-υῖα-ός ῶ	δεδιδάχωσι(ν) ή δεδιδαχότες-υῖαι-ότα ῶσι(ν)
Ενεστ. παιδεύης	πράττωμεν	γράφη
Αόρ. παιδεύσης	πράξωμεν	γράψη
Πρκ. πεπαιδύκης ή πεπαιδευκώς-υῖα-ός ἦς	πεπράχωμεν ή πεπραχότες-υῖαι-ότα ῶμεν	γεγράφη ή γεγραφώς-υῖα-ός ἦ

32. Να ... μεταφράσετε.

Ἄλλήλων
Να σηκώνετε μαζί τα βάρη.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

ἀλλήλοις
Οι φαύλοι μοιάζουν μεταξύ τους.

ἀλλήλους
Οι Αθηναίοι και οι Πελοποννήσιοι πολέμησαν μεταξύ τους.

ἀλλήλους
Τον εαυτό μας και ο ένας τον άλλον ας αναθέσουμε στον Θεό.

ἀλλήλων
Η βασιλεία και η τυραννίδα διαφέρουν μεταξύ τους.

ἀλλήλοις
Πρέπει τα αδέλφια να βοηθούν το ένα το άλλο.

33. Να μεταφέρετε την πρόταση στα αρχαία ελληνικά:
Οἱ ἰκέται διέφθειραν ἀλλήλους.

H5. Ασκήσεις στο συντακτικό

34. Στις ... τους.

Απρόσωπο: δεῖ

Υποκείμενο: μαθεῖν καί ἔχειν

Απρόσωπο: Δεινόν ἐστι

Υποκείμενο: παθεῖν

Απρόσωπο: Δῆλόν ἐστι

Υποκείμενο: γενέσθαι

Απρόσωπο: χρή

Υποκείμενο: ποιεῖν

Απρόσωπο: Ἄνάγκη ἐστί

Υποκείμενο: ποιεῖν

35. Στις ... βρείτε:

α) τα απρόσωπα ρήματα ή τις απρόσωπες εκφράσεις,

β) τα υποκείμενά τους,

γ) τη δοτική προσωπική (όπου υπάρχει),

δ) τα υποκείμενα των απαρεμφάτων.

Απρόσωπο: Ἔδοξε

Υποκείμενο απροσώπου : ἀποκρίνασθαι

Δοτ. προσωπική: τοῖς στρατηγοῖς

Υποκείμενο απαρεμφάτου: (τούς στρατηγούς)

Απρόσωπο: Χρή

Υποκείμενο απροσώπου : μανθάνειν

Υποκείμενο απαρεμφάτου: τούς παῖδας

Απρόσωπο: Προσῆκει

Υποκείμενο απροσώπου : πείθεσθαι

Δοτ. προσωπική: τοῖς πολίταις

Υποκείμενο απαρεμφάτου: (τούς πολίτας)

Απρόσωπο: οὐ πρέπει

Υποκείμενο απροσώπου : λέγειν

Δοτ. προσωπική: Τοῖς ἀγαθοῖς

Υποκείμενο απαρεμφάτου: (τούς ἀγαθούς)

Απρόσωπο: Ἦδύ καί ἔντιμόν ἐστι

Υποκείμενο απροσώπου : θνήσκειν

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Υποκείμενο απαρεμφάτου: (τοῦτον)

Απρόσωπο: Καλόν ἐστι
Δοτ. προσωπική: τοῖς εὐδαίμοσι
Απρόσωπο: ἐνδέχεται
Δοτ. προσωπική: Τοῖς φαύλοις

Υποκείμενο απροσώπου : οἰκτίρειν
Υποκείμενο απαρεμφάτου: (τούς εὐδαίμονας)
Υποκείμενο απροσώπου : ποιεῖν
Υποκείμενο απαρεμφάτου: (τούς φαύλους)

Απρόσωπο: οὐ δίκαιόν ἐστι
Δοτ. προσωπική: Τῷ τυράννῳ

Υποκείμενο απροσώπου : μή πείθεσθαι
Υποκείμενο απαρεμφάτου: (τόν τύραννον)

Απρόσωπο: λέγεται
Υποκείμενο απαρεμφάτου: Κῦρον

Υποκείμενο απροσώπου : ἀποχωρῆσαι

Απρόσωπο: Οὐ ῥάδιον ἦν
Δοτ. προσωπική: Ἀλκιβιάδῃ

Υποκείμενο απροσώπου : σῶσαι
Υποκείμενο απαρεμφάτου: (Ἀλκιβιάδην)

Απρόσωπο: Δυνατόν ἐστίν
Δοτ. προσωπική: ἵππεῦσι

Υποκείμενο απροσώπου : διώκειν
Υποκείμενο απαρεμφάτου: (ἵππέας)

Απρόσωπο: Προσῆκει
Υποκείμενο απαρεμφάτου: τούς αἰτίους

Υποκείμενο απροσώπου : τυγχάνειν

Απρόσωπο: Καιρός ἐστίν
Δοτ. προσωπική: ἡμῖν

Υποκείμενο απροσώπου : πέμπειν
Υποκείμενο απαρεμφάτου: (ἡμᾶς)

Απρόσωπο: Ὁμολογεῖται
Υποκείμενο απαρεμφάτου: τήν πόλιν

Υποκείμενο απροσώπου : εἶναι

Απρόσωπο: Δεῖ
Υποκείμενο απαρεμφάτου: τόν στρατιώτην

Υποκείμενο απροσώπου : φοβεῖσθαι

Απρόσωπο: Ἔδοξεν
Δοτ. προσωπική: αὐτοῖς

Υποκείμενο απροσώπου : πορεύεσθαι
Υποκείμενο απαρεμφάτου: (αὐτούς)

Απρόσωπο: Χρή
Υποκείμενο απαρεμφάτου: τούς εὐγενεῖς

Υποκείμενο απροσώπου : φέρειν

Απρόσωπο: οὐ δυνατόν ἐστίν
Δοτ. προσωπική: ἀνθρώποις

Υποκείμενο απροσώπου : εὐρεῖν
Υποκείμενο απαρεμφάτου: (ἀνθρώπους)

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

6^η Ενότητα: Η ευθύνη για την παιδεία των νέων

Λύσεις

A. Ερωτήσεις Κατανόησης

1. Να απαντήσετε στις ακόλουθες ερωτήσεις. Στην απάντησή σας να αξιοποιήσετε και φράσεις από το αρχαίο κείμενο.

α) Για ποιο θέμα γίνεται η συζήτηση;

Ο Σωκράτης αντικρούει την κατηγορία του Μελήτου ότι διέφθειρε τους νέους της Αθήνας (*Ἄλλ' ὅμως σύ με φής, ὦ Μέλητε, τοιαῦτα ἐπιτηδεύοντα τοὺς νέους διαφθείρειν;*). Με τον όρο «διαφθορά» ο Μέλητος εννοούσε ότι ο Σωκράτης δίδασκε στους μαθητές του ανυπακοή προς τους γονείς τους και ασέβεια προς τους θεσμούς της πολιτείας.

β) Τι ... Μέλητο;

Ο Σωκράτης ζητά από τον Μέλητο να εξηγήσει αν γνωρίζει ποιος νέος έχει γίνει εξαιτίας του από ευσεβής ασεβής και από φρόνιμος αλαζόνας (*σύ δέ εἶπε εἴ τινα οἴσθα ὑπ' ἐμοῦ γεγεννημένον ἢ ἐξ εὐσεβοῦς ἀνόσιον ἢ ἐκ σώφρονος ὑβριστήν*).

γ) ο Μέλητος;

Η κατηγορία του Μελήτου συνίσταται στο ότι οι μαθητές του Σωκράτη έχουν πειστεί να εμπιστεύονται περισσότερο τον δάσκαλό τους παρά τους γονείς τους (*Ἀλλὰ ναί, μὰ Δί', ἐκείνους οἶδα οὐς σύ πέπεικας σοί πείθεσθαι μᾶλλον ἢ τοῖς γονεῦσι*).

δ) Με ... του;

Ο Σωκράτης επισημαίνει ότι σε θέματα υγείας οι ασθενείς εμπιστεύονται τους γιατρούς παρά τους γονείς τους (*Περὶ δὲ ὑγείας τοῖς ἰατροῖς μᾶλλον οἱ ἄνθρωποι πείθονται ἢ τοῖς γονεῦσιν*), ως προς τη λήψη πολιτικών αποφάσεων οι Αθηναίοι εμπιστεύονται τους συνετούς ρήτορες παρά τους συγγενείς τους (*καὶ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις γε πάντες δήπου οἱ Ἀθηναῖοι τοῖς φρονιμώτατα λέγουσι πείθονται μᾶλλον ἢ τοῖς προσήκουσιν*) και οι πολίτες εκλέγουν ως στρατηγούς τους έμπειρους στα πολεμικά συμπολίτες τους (*Οὐ γὰρ δὴ καὶ στρατηγούς αἰρεῖσθε, οὐς ἂν ἠγῆσθε περὶ τῶν πολεμικῶν φρονιμωτάτους εἶναι;*)

Από τα λόγια του φιλοσόφου αναδεικνύεται η αξία του ειδικού σε κάθε ζήτημα. Επομένως, είναι απορίας άξιο ο Σωκράτης να κατηγορείται, επειδή θεωρείται ότι είναι ο καλύτερος στο ζήτημα της παιδείας (*Οὐκοῦν θαυμαστόν καὶ τοῦτό σοι δοκεῖ εἶναι, ἐμὲ τούτου ἔνεκα θανάτου ὑπὸ σοῦ διώκεσθαι, ὅτι περὶ τοῦ μεγίστου ἀγαθοῦ ἄνθρωποις, περὶ παιδείας, βέλτιστος εἶναι ὑπὸ τινῶν προκρίνομαι;*)

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Β. Λεξιλογικές Ασκήσεις

2. Να ... λέξεων:

αυτός που αξίζει την εμπιστοσύνη μας, που εμπνέει εμπιστοσύνη
αυτός που πιστεύει με ευκολία ό,τι ακούει, συνήθως εξαιτίας της αφέλειας που τον χαρακτηρίζει, χωρίς να υποπτεύεται ότι η πραγματικότητα μπορεί να έχει παραποιηθεί εσκεμμένα ή από άγνοια.

αυτός που αναγκάζει κάποιον να συμφωνήσει μαζί του και να τον υπακούσει, χρησιμοποιώντας ψυχολογική βία ή απειλές.

αυτός που συνήθως απειθαρχεί, αρνείται να εκτελέσει μια διαταγή

3. Να ...σελ. 47):

μεταπείσει
πιστοποίηση
πιθανολογούν
εμπιστευτικά

4. Να ... λέξεις:

Ο συνήγορος χρησιμοποίησε πειστικά επιχειρήματα για να πείσει τους δικαστές για την αθωότητα του εντολέα του.

Χρειάζομαι μια μικρή πίστωση χρόνου, για να παραδώσω την εργασία.

Εξέδωσε πιστωτική κάρτα, για να πραγματοποιεί οικονομικότερες συναλλαγές.

Έχω την πεποίθηση ότι με τη σημερινή μου τοποθέτηση εκφράζω τα συναισθήματα όλων.

Ο στρατιώτης τιμωρήθηκε γιατί αρνήθηκε να πειθαρχήσει στις εντολές των ανωτέρων του.

Έγινε πειθήνιο όργανο του προϊσταμένου του, επειδή νόμιζε ότι έτσι θα έπαιρνε προαγωγή.

Το έγγραφο πιστοποιεί ότι ο ασθενής νοσηλεύτηκε στο νοσοκομείο.

Πρέπει να μιλάμε στηριγμένοι σε γεγονότα κι όχι να πιθανολογούμε.

Του είπε πολλά για να τον μεταπείσει, αλλά δεν τα κατάφερε.

Πολλά από τα επιστημονικά στοιχεία που αναφέρει δεν είναι αξιόπιστα.

Οι αρχαιολόγοι ανακάλυψαν την επιγραφή που αποτελεί το πρώτο πειστήριο για την εμφάνιση της γραφής στην Ελλάδα.

Πειθαναγκάστηκε να εγκρίνει τη δαπάνη της εταιρείας στην πραγματικότητα, εξακολουθούσε να διατηρεί τις επιφυλάξεις του.

Γ. Ετυμολογική Άσκηση

5. Να ... δίνονται:

μέτοχος
πρόλογος
ένοχή
διάλογος
άντιλέγω

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

νηνεμία
καθορῶ
πρόοιδα
ὄψιμαθής
ὑπόστεγος

Επαναληπτικές ασκήσεις στη Γραμματική

6. Να αριθμούς:

Ονομ. ὁ ὑβριστής	Ενικός Αριθμός ὁ Ἀθηναῖος	ἡ διαφθορά
Γεν. τοῦ ὑβριστοῦ	τοῦ Ἀθηναίου	τῆς διαφθορᾶς
Δοτ. τῷ ὑβριστῇ	τῷ Ἀθηναίῳ	τῇ διαφθορᾷ
Αιτ. τόν ὑβριστήν	τόν Ἀθηναῖον	τήν διαφθοράν
Κλητ. (ῶ) ὑβριστά	(ῶ) Ἀθηναῖε	(ῶ) διαφθορά
Ονομ. οἱ ὑβρισταί	Πληθυντικός Αριθμός οἱ Ἀθηναῖοι	αἱ διαφθοραί
Γεν. τῶν ὑβριστῶν	τῶν Ἀθηναίων	τῶν διαφθορῶν
Δοτ. τοῖς ὑβρισταῖς	τοῖς Ἀθηναίοις	ταῖς διαφθοραῖς
Αιτ. τούς ὑβριστάς	τούς Ἀθηναίους	τάς διαφθοράς
Κλητ. (ῶ) ὑβρισταί	(ῶ) Ἀθηναῖοι	(ῶ) διαφθοραί

7. Καθένας από τους φωνή.

διαφθείρουν:	πείθονται:	διώκεσθαι:
Υποτακτική Ενεστώτα	Υποτακτική Αορίστου	Οριστική Αορίστου
διαφθείρω	πείσω	ἐδίωξα
διαφθείρης	πείσης	ἐδίωξας
διαφθείρη	πείση	ἐδίωξε
διαφθείρωμεν	πείσωμεν	ἐδίωξαμεν
διαφθείρητε	πείσητε	ἐδίωξατε
διαφθείρωσι(ν)	πείσωσι(ν)	ἐδίωξαν
Οριστική Παρατατικού	Υποτακτική Παρακειμένου	
διέφθειρον	δεδιώχω	ἡ δεδιωχώς-υῖα-ός ῶ
διέφθειρες	δεδιώχης	ἡ δεδιωχώς-υῖα-ός ῆς
διέφθειρε	δεδιώχη	ἡ δεδιωχώς-υῖα-ός ῆ
διεφθείρομεν	δεδιώχωμεν	ἡ δεδιωχότες-υῖαι-ότα ῶμεν
διεφθείρετε	δεδιώχητε	ἡ δεδιωχότες-υῖαι-ότα ῆτε
διέφθειρον	δεδιώχωσι(ν)	ἡ δεδιωχότες-υῖαι-ότα ῶσι(ν)

8. πέπεικας: Να γίνει Χρονική Αντικατάσταση.

Ενεστ.	πείθεις
Παρατ.	ἔπειθες
Μέλ.	πείσεις

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Αόρ.	ἔπεισας
Παρακ.	πέπεικας
Υπερσυν.	ἐπεπέικεις

Δ. Επανάληψη στη σύνταξη του άναρθρου απαρεμφάτου

9. Να όρους.

Σύ:	Υποκείμενο του ρήματος φής
με:	Υποκείμενο του απαρεμφάτου διαφθείρειν (ετεροπροσωπία)
τούς νέους:	Αντικείμενο του απαρεμφάτου διαφθείρειν
διαφθείρειν:	Αντικείμενο του ρήματος φής, απαρέμφατο ειδικό
οὐς:	Αντικείμενο άμεσο του ρήματος πέπεικας και Υποκείμενο του απαρεμφάτου πείθεσθαι (ετεροπροσωπία)
σοί:	Αντικείμενο του απαρεμφάτου πείθεσθαι.
πείθεσθαι:	Αντικείμενο έμμεσο του ρήματος πέπεικας, απαρέμφατο τελικό
Τίνες:	Κατηγορούμενο στο διαφθοραί μέσω του συνδετικού ρήματος εισί.
διαφθοραί:	Υποκείμενο του ρήματος εισί.
τοῖς ιατροῖς:	Αντικείμενο του ρήματος πείθονται.
οἱ άνθρωποι:	Υποκείμενο του ρήματος πείθονται.
στρατηγούς:	Κατηγορούμενο του Αντικειμένου (οὐς ἄν ... εἶναι), μέσω του συνδετικού ρήματος αἰρεῖσθε.
οὐς:	Αντικείμενο άμεσο του ρήματος ἠγήσθε, Υποκείμενο του απαρεμφάτου εἶναι (ετεροπροσωπία)
φρονιμωτάτους:	Κατηγορούμενο στο οὐς, μέσω του συνδετικού τύπου εἶναι
εἶναι:	Αντικείμενο έμμεσο του ρήματος ἠγήσθε, απαρέμφατο ειδικό
θαυμαστόν:	Κατηγορούμενο στο τοῦτο, μέσω του συνδετικού τύπου εἶναι
τοῦτό:	Υποκείμενο του απαρεμφάτου δοκεῖ (ετεροπροσωπία)
εἶναι:	Υποκείμενο του ρήματος δοκεῖ, απαρέμφατο ειδικό
βέλτιστος:	Κατηγορούμενο στο εννοούμενο υποκείμενο (ἐγώ), μέσω του συνδετικού τύπου εἶναι
εἶναι:	Αντικείμενο του ρήματος προκρίνομαι, απαρέμφατο ειδικό

10. Να χωρίσετε (παράταξη – υπόταξη).

1 ^η Πρόταση:	Καίτοι ἐπιστάμεθα μέν δήπου
Είδος πρότασης:	Κύρια
2 ^η Πρόταση:	τίνες εισί νέων διαφθοραί
Είδος πρότασης:	Δευτερεύουσα
Τρόπος σύνδεσης:	Υποτακτική σύνδεση

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

1^η Πρόταση: Περί δέ υγείας τοῖς ἰατροῖς οἱ ἄνθρωποι πείθονται
 Εἶδος πρότασης: Κύρια
 2^η Πρόταση: καὶ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ... πείθονται
 Εἶδος πρότασης: Κύρια
 Τρόπος σύνδεσης: Παρατακτική σύνδεση

1^η Πρόταση: Οὐκοῦν θαυμαστόν καί τοῦτό σοι δοκεῖ εἶναι
 Εἶδος πρότασης: Κύρια
 2^η Πρόταση: ὅτι περὶ τοῦ μεγίστου ἀγαθοῦ βέλτιστος εἶναι προκρίνομαι
 Εἶδος πρότασης: Δευτερεύουσα
 Τρόπος σύνδεσης: Υποτακτική σύνδεση

E1. Επίθετα τριτόκλιτα δικατάληκτα σιγμόληκτα σε -ης, -ης, -ες

E2. Επίθετα τριτόκλιτα δικατάληκτα ενρινόληκτα σε -ων, -ων, -ον

11. Να κλίνετε στους δύο αριθμούς τα επίθετα:

	Ενικός Αριθμός	
Ονομ. ὁ ἀμελής	ἡ αὐθάδης	τό ἀσθενές
Γεν. τοῦ ἀμελοῦς	τῆς αὐθάδους	τοῦ ἀσθενοῦς
Δοτ. τῷ ἀμελεῖ	τῇ αὐθάδει	τῷ ἀσθενεῖ
Αιτ. τόν ἀμελεῆ	τήν αὐθάδη	τό ἀσθενές
Κλητ. (ῶ) ἀμελές	(ῶ) αὐθαδες	(ῶ) ἀσθενές
	Πληθυντικός Αριθμός	
Ονομ. οἱ ἀμελεῖς	αἱ αὐθάδεις	τά ἀσθενῆ
Γεν. τῶν ἀμελῶν	τῶν αὐθάρδων	τῶν ἀσθενῶν
Δοτ. τοῖς ἀμελέσι(ν)	ταῖς αὐθάρδεσι(ν)	τοῖς ἀσθενέσι(ν)
Αιτ. τούς ἀμελεῖς	τάς αὐθάρδεις	τά ἀσθενῆ
Κλητ. (ῶ) ἀμελεῖς	(ῶ) αὐθάρδεις	(ῶ) ἀσθενῆ
	Ενικός Αριθμός	
Ονομ. ὁ μνήμων	ἡ κακοδαίμων	τό ἐλεῆμον
Γεν. τοῦ μνήμονος	τῆς κακοδαίμονος	τοῦ ἐλεήμονος
Δοτ. τῷ μνήμονι	τῇ κακοδαίμονι	τῷ ἐλεήμονι
Αιτ. τόν μνήμονα	τήν κακοδαίμονα	τό ἐλεῆμον
Κλητ. (ῶ) μνήμον	(ῶ) κακόδαιμον	(ῶ) ἐλεῆμον
	Πληθυντικός Αριθμός	
Ονομ. οἱ μνήμονες	αἱ κακοδαίμονες	τά ἐλεήμονα
Γεν. τῶν μνημόνων	τῶν κακοδαιμόνων	τῶν ἐλεημόνων
Δοτ. τοῖς μνήμοσι(ν)	ταῖς κακοδαίμοσι(ν)	τοῖς ἐλεήμοσι(ν)
Αιτ. τούς μνήμονας	τάς κακοδαίμονας	τά ἐλεήμονα
Κλητ. (ῶ) μνήμονες	(ῶ) κακοδαίμονες	(ῶ) ἐλεήμονα

12. Να ... που ζητούνται:

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

τῶ κακοδαίμονι
τοῦ δασώδους
τοῦ σώφρονος
(ῶ) εὐμενές
τῶ ἐπιμελεῖ
τῶ δασώδει
τῶ ἄφρονι
τῶ εὐγνώμονι

(ῶ) κακόδαιμον
τούς δασώδεις
τῶν σωφρόνων
τοῖς εὐμενεσι(ν)
τούς ἐπιμελεῖς
τούς δασώδεις
τούς ἄφρονας
τούς εὐγνώμονας

13. Να .. πτώση.

α. εὐδαίμονες
μεγαλοπράγματα
μεγαλόφρονα
ἀληθῆ
ὑγιεῖ
ψευδεῖς
εὐκλεοῦς
εὐδαίμοσιν
μνήμονες
πλήρεις
ἀφανοῦς
ἀληθέσι
μνήμονες
ἄφρονας // σώφρονας

β. ἐλεήμονα
μεγαλόφρονες
σώφρονα
ἄφροσι
σώφρονας
ἄφρον
εὐδαιμόνων

γ. εὐδαιμον
Εὐγνώμονες
ἄφροσι
ἐπιμελέσιν
ἀκρατεῖς

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Ε3. Ερωτηματική αντωνυμία τίς (αρσ. και θηλ.), τί (ουδ.) = ποιος; ποια; ποιο;

Αόριστη αντωνυμία τίς (αρσ. και θηλ.), τί (ουδ.) = κάποιος, κάποια, κάποιο

14. Να κλίνετε τις φράσεις:

	Ενικός Αριθμός
Ονομ. τίς ρήτωρ	ἄνθρωπός τις
Γεν. τίνος, τοῦ ρήτορος	ἀνθρώπου τινός, του
Δοτ. τίνι, τῷ ρήτορι	ἀνθρώπῳ τινί, τῷ
Αιτ. τίνα ρήτορα	ἄνθρωπον τινά
Κλητ. ῥήτορ	ἄνθρωπε
	Πληθυντικός Αριθμός
Ονομ. τίνες ρήτορες	ἄνθρωποί τινες
Γεν. τίνων ρητόρων	ἀνθρώπων τινῶν
Δοτ. τίσι ρήτορσι(ν)	ἀνθρώποις τισί(ν)
Αιτ. τίνας ρήτορας	ἄνθρώπους τινάς
Κλητ. ῥήτορες	ἄνθρωποι

15. Να ... η ερωτηματική ή η αόριστη.

Τίνι	ερωτηματική
τινός, του	αόριστη
τινές	αόριστη
τίνες	ερωτηματική
τίνας	ερωτηματική
τίσιν	ερωτηματική
τινά	αόριστη
τίνων	ερωτηματική
Τινές // τινές	αόριστη
τινάς	αόριστη
τί	ερωτηματική
τίνα	ερωτηματική
τινῶν	αόριστη
τίνος, τοῦ	ερωτηματική
τι	αόριστη

16. Να ... (είδος, γένος, πτώση, αριθμός).

τίνα: ερωτηματική, αρσενικού γένους, αιτιατική ενικού
 τινάς: αόριστη, αρσενικού γένους, αιτιατική πληθυντικού
 τίνι: ερωτηματική, ουδετέρου γένους, δοτική ενικού

17. Να ... άλλο αριθμό.

α) τις: αόριστη, αρσενικού γένους, ονομαστική ενικού
 Οἱ σοφισταί εἰσὶν ἔμποροί τινες περί τῆς ψυχῆς μαθήματα.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

β) Τίνες: ερωτηματική, αρσενικού γένους, ονομαστική πληθυντικού.
Τίς άλλος εύεργετείται υπό τοῦ γονέως ἢ ὁ παῖς;

ΣΤ. Παράλληλο Κείμενο

18. Να κείμενο.

Κοινός θεματικός άξονας ανάμεσα στο αρχικό κείμενο και στο παράλληλο κείμενο είναι η πεποίθηση ότι ο Σωκράτης είναι ο μόνος ειδήμων να εκπαιδεύσει τους νέους της Αθήνας, να τους οδηγήσει στη γνώση και να τους κάνει ενάρετους πολίτες.

Στο κείμενο της ενότητας παρακολουθούμε τον διάλογο του Σωκράτη με έναν από τους κατηγορούς του, τον Μέλητο. Ο κατηγορούμενος Σωκράτης προσπαθεί στην απολογία του να υπερασπιστεί τον εαυτό του, να ανασκευάσει την κατηγορία που του αποδίδεται και να αποδείξει ότι αξίζει την εμπιστοσύνη των μαθητών του, γιατί είναι ο καλύτερος σε θέματα παιδείας. Στο παράλληλο κείμενο συνομιλούν οι στρατηγοί Λάχης και Νικίας. Τα πρόσωπα αυτά παραδέχονται ότι δεν μπορούν να θεωρηθούν οι καταλληλότεροι δάσκαλοι των νέων, συμβουλεύουν όμως τον Λυσίμαχο και τον Μελησία να αναγνωρίσουν την ιδιότητα του καλύτερου δασκάλου στον Σωκράτη.

Ζ. Ασκήσεις εμπέδωσης

Ζ1. Ασκήσεις στο κείμενο της ενότητας

19. «τούς ... Σωκράτης;

Ο Σωκράτης οδηγήθηκε στο δικαστήριο της Ηλιαίας (399 π.Χ.) μετά από καταγγελία σε βάρος του από τον άσημο ποιητή Μέλητο, τον πολιτικό και στρατηγό Άνυτο και τον ρήτορα Λύκωνα. Οι κατήγοροί του ισχυρίστηκαν ότι ο Σωκράτης δεν αναγνώριζε τους θεούς που τιμούσε η πόλη του αλλά νέες θεότητες και, επιπλέον, ότι διέφθειρε τους νέους. Η προβλεπόμενη ποινή με βάση το κατηγορητήριο ήταν ο θάνατος.

20. Ποια είναι ... ο Σωκράτης;

Ο δάσκαλος είναι για τον μαθητή του και καθηγητής· δε διδάσκει απλώς, αλλά δείχνει στον μαθητή τον δρόμο για να κατανοήσει καλύτερα τον εαυτό του, να αποκτήσει γνώσεις και άποψη για τα πράγματα και να κατευθυνθεί στην αρετή. Γι' αυτό και ο μαθητής τον αναγνωρίζει ως αρμοδιότερο από οποιονδήποτε άλλο και υπακούει σε αυτόν.

21. Γνωρίζετε .. μπορεί να έχει;

Παρά την πρόοδο της επιστήμης στον τομέα της υγείας, κάποιοι άνθρωποι επιλέγουν να απευθύνονται σε μη ειδικούς για θέματα υγείας. Πρόκειται, κυρίως, για ανθρώπους χαμηλού μορφωτικού επιπέδου, κατοίκους απομακρυσμένων ή υποβαθμισμένων περιοχών, που είναι εύκολα θύματα διάφορων επιτήδειων που

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

εμφανίζονται ως επαΐοντες και υπόσχονται θαυματουργές λύσεις! Μια τέτοια στάση ζωής μπορεί να έχει ολέθρια αποτελέσματα για την υγεία και τη ζωή των θυμάτων.

22. Ασκήσεις στο λεξιλόγιο

22. Να ... (σελ. 47).

πίστη
πιθανούς
πειθαρχήσω
αξιόπιστα
πιστευτός
διεπιστευτήριά
πειστικότητα
πεποίθηση
πιστέψεις
πίστωση
πιθανολογούμε
εμπιστοσύνης
πιστοποιεί
πειθούς
πειστήριο
πειθήνιους
πεισμώνσεις
πιθανότητες

23. Να ... ορισμούς.

Απάντηση: 1 – β, 2 – γ, 3 – δ, 4 – α

23. Ασκήσεις στην ετυμολογία

24. Να βρείτε που σας δίνεται:

διαφθείρειν
αίρεισθε
προσήκουσιν
γεγεννημένον
έπιτηδεύοντα
φής

πείθεσθαι
διώκεσθαι
οἴσθα
δοκεῖ
ήγησθε
μεμεληκός

25. Να γράψετε πέντε λέξεις της νέας ελληνικής που να ανήκουν στην ίδια οικογένεια με τις ακόλουθες λέξεις της αρχαίας ελληνικής:

ιατρείο, ιατρική, ιατροδικαστής, παιδίατρος, οφθαλμίατρος
ομόνοια, ομοφωνία, λογική, παράλογος, λογικοφανής
πρόκριση, προκριματικός, κρίση, κρίσιμος, κριτήριο
διαπαιδαγώγηση, παιδαγωγός, παιδάκι, παιδαριώδης, παιδεία

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

26. Να εντοπίσετε έξι σύνθετες λέξεις στο κείμενο της ενότητας και να τις αναλύσετε στα συνθετικά τους μέρη. Να γράψετε τι μέρος του λόγου είναι η σύνθετη λέξη, το α' και το β' συνθετικό.

σύνθετη λέξη	α' συνθετικό	β' συνθετικό
1. διαφθείρειν απαρέμφατο	διά πρόθεση	φθείρω ρήμα
2. έπιστάμεθα Ρήμα	έπί πρόθεση	ΐσταμαι ρήμα
3. εύσεβοϋς επίθετο	εϋ επίρρημα	σέβας ουσιαστικό
4. άνόσιον επίθετο	ά(ν) μόριο	όσιος επίθετο
5. έκκλησίαις ουσιαστικό	έκ πρόθεση	καλέω-ώ ρήμα
6. προκρίνομαι ρήμα	προ πρόθεση	κρίνομαι ρήμα

24. Ασκήσεις στη γραμματική

27. Να επίθετα:

	Ενικός Αριθμός	
Ονομ. ό πλήρης	ή σαφής	τό αϋταρκες
Γεν. τοϋ πλήρους	τής σαφοϋς	τοϋ αϋτάρκους
Δοτ. τῶ πλήρει	τῆ σαφεῖ	τῶ αϋτάρκει
Αιτ. τόν πλήρη	τήν σαφή	τό αϋταρκες
Κλητ. (ῶ) πλήρες	(ῶ) σαφές	(ῶ) αϋταρκες

	Πληθυντικός Αριθμός	
Ονομ. οί πλήρεις	αί σαφεῖς	τά αϋτάρκη
Γεν. τῶν πλήρων	τῶν σαφῶν	τῶν αϋτάρκων
Δοτ. τοῖς πλήρεσι(ν)	ταῖς σαφέσι(ν)	τοῖς αϋτάρκεσι(ν)
Αιτ. τούς πλήρεις	τάς σαφεῖς	τά αϋτάρκη
Κλητ. (ῶ) πλήρεις	(ῶ) σαφεῖς	(ῶ) αϋτάρκη

	Ενικός Αριθμός	
Ονομ. ό έλεήμων	ή εύσχήμων	τό κακόδαιμον
Γεν. τοϋ έλεήμονος	τής εύσχήμονος	τοϋ κακοδαίμονος
Δοτ. τῶ έλεήμονι	τῆ εύσχήμονι	τῶ κακοδαίμονι

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Αιτ. τόν ἐλεήμονα	τήν εὐσχήμονα	τό κακόδαιμον
Κλητ. (ῶ) ἐλεῆμον	(ῶ) εὐσχημον	(ῶ) κακόδαιμον
Ονομ. οἱ ἐλεήμονες	Πληθυντικός Αριθμός	τά κακοδαίμονα
Γεν. τῶν ἐλεημόνων	αἱ εὐσχήμονες	τῶν κακοδαιμόνων
Δοτ. τοῖς ἐλεήμοσι(ν)	τῶν εὐσχημόνων	τοῖς κακοδαίμοσι(ν)
Αιτ. τούς ἐλεήμονας	τοῖς εὐσχήμοσι(ν)	τά κακοδαίμονα
Κλητ. (ῶ) ἐλεήμονες	τάς εὐσχήμονας	(ῶ) κακοδαίμονα
	(ῶ) εὐσχήμονες	

28. Να ... επιθέτων.

	Ενικός Αριθμός			Πληθυντικός Αριθμός		
	Αρσεν.	Θηλ.	Ουδ.	Αρσεν.	Θηλ.	Ουδ.
Ον.	ἀμελής	ἀμελής	ἀμελής	ἀμελεῖς	ἀμελεῖς	ἀμελεῖς
Γεν.	ἀμελοῦς	ἀμελοῦς	ἀμελοῦς	ἀμελῶν	ἀμελῶν	ἀμελῶν
Δοτ.	ἀμελεῖ	ἀμελεῖ	ἀμελεῖ	ἀμελέσι(ν)	ἀμελέσι(ν)	ἀμελέσι(ν)
Αιτ.	ἀμελεῖ	ἀμελεῖ	ἀμελεῖ	ἀμελεῖς	ἀμελεῖς	ἀμελεῖς
Κλητ.	ἀμελεῖ	ἀμελεῖ	ἀμελεῖ	ἀμελεῖς	ἀμελεῖς	ἀμελεῖς

	Ενικός Αριθμός			Πληθυντικός Αριθμός		
	Αρσεν.	Θηλ.	Ουδ.	Αρσεν.	Θηλ.	Ουδ.
Ον.	εὐώδης	εὐώδης	εὐώδης	εὐώδεις	εὐώδεις	εὐώδη
Γεν.	εὐώδους	εὐώδους	εὐώδους	εὐώδων	εὐώδων	εὐώδων
Δοτ.	εὐώδει	εὐώδει	εὐώδει	εὐώδεσι	εὐώδεσι(ν)	εὐώδεσι(ν)
Αιτ.	εὐώδη	εὐώδη	εὐώδης	εὐώδεις	εὐώδεις	εὐώδης
Κλητ.	εὐώδης	εὐώδης	εὐώδης	εὐώδεις	εὐώδεις	εὐώδης

	Ενικός Αριθμός			Πληθυντικός Αριθμός		
	Αρσεν.	Θηλ.	Ουδ.	Αρσεν.	Θηλ.	Ουδ.
Ον.	εὐήθης	εὐήθης	εὐήθης	εὐήθεις	εὐήθεις	εὐήθης
Γεν.	εὐήθους	εὐήθους	εὐήθους	εὐήθων	εὐήθων	εὐήθων
Δοτ.	εὐήθει	εὐήθει	εὐήθει	εὐήθεσι(ν)	εὐήθεσι(ν)	εὐήθεσι(ν)
Αιτ.	εὐήθη	εὐήθη	εὐήθης	εὐήθεις	εὐήθεις	εὐήθη
Κλητ.	εὐήθης	εὐήθης	εὐήθης	εὐήθεις	εὐήθεις	εὐήθη

29. Να ... στα παρακάτω επίθετα:

τόν εὐσχήμονα
 τά εὐσχήμονα
 τῶ μεγαλόφρονι
 τῶν μεγαλοφρόνων
 τῆς ἐπιμελοῦς
 τοῖς ἐπιμελέσι(ν)

30. Να ... που ζητούνται:

τοῖς ἐπιφανέσιν ἥρωσιν
 τοῖς ποδήρεις χιτῶνας
 (ῶ) εὐδαίμον ἄνερ

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

τῆ αὐτάρκει πόλει
τοῖς ἄφροσιν ἀνθρώποις
(ὦ) ἐπιμελές μαθητά
οἱ ἀληθεῖς λόγοι
τῶν εὐώδων ἀνθέων
τοῖς πλήρεσιν ποτηρίοις
τόν μονήρη βίον
τούς δασώδεις τόπους
τῷ σαφεῖ λόγῳ
τῶν ψευδῶν εἰδήσεων
τοῦ ἀυθάδους νεανίου
τῷ ἀμελεῖ μαθητῆ

31. Να ...ἄλλο αριθμό.

εὐώδων
Ὅ ἀγρός πλήρης εὐώδων ἀνθέων ἦν.
ἀφανοῦς
Οὔτοί εἰσιν ἀφανῶν πατέρων.
φιλομαθῆς
Ἐάν ἦτε φιλομαθεῖς, ἔσεσθε πολυμαθεῖς.
εὐδαίμονες
Ὅ Σπαρτιάτης εὐδαίμων ἐλογίζετο.
ἀμαθῆ
Εὐρίσκομεν τούς ἀνθρώπους ἀμαθεῖς ὄντας.
ψευδεῖς
Ὅ ψευδῆς ἄνθρωπος ψεύδει ἄλλον διαψεύδει.
εὐσεβεῖ // ἀσεβεῖ
Οἱ θεοὶ τοῖς εὐσεβέσιν εἰσὶν εὐμενεῖς, τοῖς δ' ἀσεβέσι φοβεροί.
τοῖς ἄφροσι
Ὅ Ἀθηναῖος ἐπίστευε πολλάκις τῷ ἄφρονι ῥήτορι.
ἐλεήμονες
Ὅ ἐλεήμων ἀνὴρ σπάνιός ἐστιν.
Τούς ὑπέρφονας // σώφρονας
Τόν ὑπέρφονα νεανίαν ὁ χρόνος ποιήσει σώφρονα.
ἀληθεῖς // ψευδέσιν
Στεργῶ τόν ἀληθῆ λόγον, τῷ δέ ψευδεῖ οὔποτε πιστεῦω.
ὕγιές // εὐσεβῆ
Φυλάττετε τὰ μέν σώματα ὑγιῆ τάς δέ ψυχάς εὐσεβεῖς.

32. Να.... σωστός:

τινά ἢ ἄττα
τινὶ ἢ τῷ
τινός ἢ τοῦ

33. Να.... πίνακα:

Γεν. Εν.

Δοτ. Εν.

Αιτ. Εν.

Δοτ. Πληθ.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

τινός, του	τινί, τω	τινά	τισί(ν)
τίνος, τοῦ	τίνι, τῷ	τίνα	τίσι(ν)
τινός, του	τινί, τω	τί	τισί(ν)
τίνος, τοῦ	τίνι, τῷ	τί	τίσι(ν)

Αιτ. Πληθ.
τινάς
τίνας
τινά, ἄττα
τίνα

34. Να ... που σας ζητούνται:

δοτ. εν. θηλυκό: τίνι, τῷ
δοτ. πληθ. ουδ.: τίσι(ν)

γεν. εν. ουδ.: τίνος, τοῦ

γεν. εν. θηλυκό: τινός, τοῦ
αιτ. πληθ. ουδ.: τινά, ἄττα

δοτ. εν. ουδ.: τινί, τω

35. Για τους ... και τον τύπο που ζητείται:

ερωτηματική
αόριστη

τίνι, τῷ
τινές

36. Να ... αόριστη.

τινά, ἄττα	αόριστη
Τίνα	ερωτηματική
τινά	αόριστη
τινῶν	αόριστη
Τίνες	ερωτηματική
τινός, του	αόριστη
τινές	αόριστη
Τίνι	ερωτηματική
Τί	ερωτηματική
τίνων	ερωτηματική
τινές	αόριστη
Τίνας	ερωτηματική
τινά	αόριστη
Τίνα	ερωτηματική
τινας	αόριστη
Τίσιν	ερωτηματική
τινές	αόριστη

37. Να ... και Κ).

τινές	
Ρήμα:	ἦσαν
Υποκείμενο:	τινές
Κατηγορούμενο:	κατάσκοποι

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Φύλλο εργασίας 1: Μετρήσεις μήκους – Η μέση τιμή

Απαντήσεις Ασκήσεων

1. Ερώτηση: Στην επιστήμη της Φυσικής, κάθε ποσότητα που μπορεί να μετρηθεί ονομάζεται:

- A. φυσικό φαινόμενο
- B. επιστημονική μέθοδος
- Γ. μονάδα μέτρησης
- Δ. *φυσικό μέγεθος

Αιτιολόγηση:

Φυσικό μέγεθος ονομάζεται κάθε ποσότητα που μπορεί να μετρηθεί.
Ο αγώνας ποδοσφαίρου διαρκεί 90 λεπτά (ο χρόνος είναι φυσικό μέγεθος).
Ένα κιλό ζάχαρη (η μάζα είναι φυσικό μέγεθος).
Το μολύβι έχει μήκος 15 εκ. (το μήκος είναι φυσικό μέγεθος).

2. Ερώτηση: Μέτρηση ενός φυσικού μεγέθους είναι η ... του με ένα ομοειδές μέγεθος που ονομάζουμε μονάδα μέτρησης. Διαλέξτε την σωστή λέξη:

- A. *σύγκρισή
- B. ζύγισή
- Γ. παρομοίωσή
- Δ. μονάδα

Αιτιολόγηση:

Από τα αρχαία χρόνια η σύγκριση ήταν ο τρόπος με τον οποίο μετρούσαν οι άνθρωποι τα φυσικά μεγέθη, επειδή τότε δεν υπήρχαν τα όργανα μέτρησης.

3. Ερώτηση: Ποιο από τα παρακάτω ΔΕΝ είναι φυσικό μέγεθος;

- A. μήκος
- B. χρόνος
- Γ. *χαρά

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

τινες
Ρήμα: ἔφερον
Υποκείμενο: Νῆες
Αντικείμενο: βοῦς καί ἵππους

τινές
1^η πρόταση: Εἷ τινές ἐτέρους ἐδούλωσαν
Ρήμα: ἐδούλωσαν
Υποκείμενο: τινές
Αντικείμενο: ἐτέρους
2^η πρόταση: δεσπότηι ὀνομάζονται
Ρήμα: ὀνομάζονται
Υποκείμενο: (τινές)
Κατηγορούμενο: δεσπότηι

τίνα
Ρήμα: ἐλύπησεν ἄν
Υποκείμενο: ἡ εἰρήνη
Αντικείμενο: τίνα

τί
Ρήμα: μανθάνουσιν
Υποκείμενο: οἱ παῖδες
Αντικείμενο: τί

τίνας
Ρήμα: ἐνίκησαν
Υποκείμενο: αἱ φάλαγγες
Αντικείμενο: τίνας

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Αξίες για μια ζωή!

- ✓ Εξυπνάδα
- ✓ Κριτική Σκέψη
- ✓ Αυτοπεποίθηση

Βρες τον Καθηγητή σου!
στο arnos.gr

Ο Καθηγητής - Δάσκαλος arnos.gr:

- ★ **Διδάσκει** μεθοδικά και οργανωμένα με το Τετράδιο Σπουδής.
- ★ **Καθοδηγεί** το Μαθητή να μαθαίνει βήμα - βήμα.
- ★ Οδηγεί στην **Αυτομάθηση**.
- ★ **Υλοποιεί** τους στόχους του μαθήματος.
- ★ **Πιστοποιεί** με διαγωνίσματα την πρόοδο του Μαθητή.

Γιατί επιλέγω Τετράδιο Σπουδής;

- ★ Είναι απαραίτητο διδακτικό εργαλείο βασισμένο στους στόχους του μαθήματος και τον τρόπο Υλοποίησής του.
- ★ Σε αυτό βρίσκεται το υλικό Διδασκαλίας για τον Καθηγητή και Μελέτης για το Μαθητή.
- ★ Το Τετράδιο Σπουδής σε συνδυασμό με το course οδηγούν το **Μαθητή** στην **Αυτομάθηση**.
- ★ Είναι το Φροντιστηριακό Εγχειρίδιο πραγματοποίησης της **online διδασκαλίας με φυσικό τρόπο**.
- ★ Με αυτό **ενημερώνονται** άμεσα **οι γονείς** και **ελέγχουν την πρόοδο** του παιδιού τους.

Τετράδια Σπουδής για:

Γυμνάσιο

Μαθηματικά

Αρχαία

Γλώσσα

Φυσικά

13-15
ετών

